

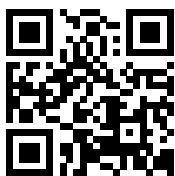
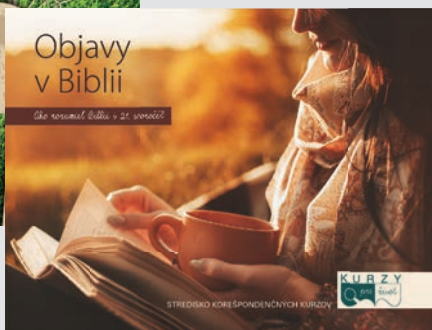
NÁDEJ

V NEPOKOJNÝCH ČASOCH

MARK A. FINLEY

Zaujímajú vás otázky týkajúce sa rodiny, zdravia, globálnych problémov či objavov v Biblii? Ak áno, kliknite na www.kurzyprezivot.sk

STREDISKO KOREŠPONDENČNÝCH KURZOV

AO

Ak nie je uvedené inak, biblické verše sú citované z Písma svätého (*Biblia: Slovenský ekumenický preklad*. Bratislava: Slovenská biblická spoločnosť 2007).

Copyright © 2020 by General Conference Corporation of Seventh-day Adventists® Published by Review and Herald® Publishing Association, Hagerstown, MD 21740
Printed by Pacific Press® Publishing Association, Nampa, ID 83687) (ISBN 978-0-8280-2870-7)
Preklad © Advent-Orion, Vrútky 2020

ISBN 978-80-8071-231-0

NÁDEJ

V NEPOKOJNÝCH ČASOCH

MARK A. FINLEY

Obsah

Úvod	
Slovo Marka Finleyho.....	7
Kapitola 1	
Pandémie, nákazy a proroctvo	9
Kapitola 2	
Ako prekonať strach, obavy a úzkosť	21
Kapitola 3	
Objav najúčinnnejšej vakcíny	33
Kapitola 4	
Ako žiť kvalitný život v ťažkých časoch.....	45
Kapitola 5	
Ako byť zdravý v nezdravom svete	57
Kapitola 6	
Deň po dni potom	71
Kapitola 7	
Ako prežiť ekonomický kolaps	83
Kapitola 8	
Večné a bezpečné útočisko.....	99

Slovo Marka Finleyho

Svet v súčasnosti zažíva ničivú pandémiu. Aj keď sú niektoré krajiny napadnuté viac ako iné, zasiahnuté je celé ľudstvo. Nakazili sa milióny ľudí. Stovky tisíc z nich zomrelo. Svetová ekonomika sa vážne narušila a zotavuje sa len veľmi pomaly. V určitom zmysle sa COVID-19 dotkol všetkých. Koronavírus však nie je jedinou pohromou, ktorej svet čelí v 21. storočí. Je množstvo iných závažných výziev, s ktorými sa vyrovnávame osobne, ale aj globálne.

Nezamestnanosť, chudoba, prírodné katastrofy, rakovina, srdcové ochorenia, rastúca kriminalita, stúpajúce násilie, vojna a hladomor zasahujú milióny ľudí. Uvedené svetové okolnosti nás vedú k niekoľkým otázkam: Kde je v tom všetkom Boh? Je Boh zodpovedný za pohromy v našom svete? Žijeme v čase konca? Sú tieto klimatické udalosti predpovedané v proroctvách? Ako môžeme žiť zmysluplný a radosný život vo svetle všetkého, čo sa deje vo svete? V knihe „Nádej v nepokojných časoch“ budeme skúmať Božie odpovede na naše najhlbavejšie otázky.

Kniha, ktorú držíte v rukách, je celá o nádeji – nádeji pre dnešok, zajtrašok aj pre večnosť. Nájdete v nej odpovede, ktoré naplnia vaše srdce pokojom a radosťou. Knihu som napísal so zreteľom na vás. Každá strana je povzbudením na ceste životom. Vyďajte sa spolu so mnou na cestu

k Božiemu srdcu. Prajem si, aby ste našli Boha, ktorý vás miluje viac, než si viete predstaviť, a ktorý má pre vás a pre tento svet úžasný plán. Budete uchvátení z toho, aký dobrý Boh je, a nájdete nový pocit bezpečia a nádeje. Pokračujte v čítaní a objavte Boží plán pre našu planétu.

Pandémie, nákazy a proroctvo

Svet zažíva krízu pandemických rozmerov. Rýchlo sa šíriaci vírus bleskovo pustoší jednu krajinu po druhej. Mení náš život naruby. COVID-19 patrí do skupiny vírusov, o ktorej sme toho doteraz veľa nevedeli. Výskumníci zvädzajú boj s časom a snažia sa vyvinúť vedecky testované a odsúhlasené vakcíny proti vírusu, ktorý sa šíri nekontrolovateľne. Koronavírus uzavrel medzinárodné hranice. Školy pozastavili výučbu. Podniky nariadili zamestnancom, aby pracovali z domova. Zatvorili sa reštaurácie, kiná, divadlá a zábavné parky. Športové podniky a veľké zhromaždenia boli zrušené. Vydali sa nariadenia, aby sa ľudia vyhýbali skupinám, kde je viac ako desať osôb. Médiá začali používať nový výraz – „sociálny odstup“. Štátne úrady uzavreli celé mestá. V niektorých krajinách došlo k preťaženiu zdravotníckeho systému. Medzinárodný obchod s akciami výrazne poklesol. Nezamestnanosť prudko stúpla.

Už niekoľko mesiacov v zahraničných aj domácich médiách dominujú správy o koronavíruse a zaplňajú aj titulné stránky novín. Úrady zdravotnej starostlivosti každý deň organizovali brífingy a podávali najnovšie informácie.

Zdalo sa, že tento drobný a ľahko prenosný vírus obrátil celý svet naruby. Chvíľami sme mali viac otázok než odpovedí. Mnohé z nich sa týkali aj náboženských tém. Hlboko v srdci sme hľadali odpovede.

Zložité otázky

Kde je v tom všetkom Boh? Predstavuje COVID-19 Boží súd, alebo je len jedným z náhodných nekontrolovateľných vírusov? Čo hovorí Biblia o nákazách a pandemiách? Ide o znamenie konca sveta? Je na obzore nádej – nádej pre náš osobný život, naše rodiny, deti a svet? Dovoľte mi, aby som vás ubezpečil, že Boh nie je tvorcom choroby. Nie je pôvodcom utrpenia ani ochorenia. V prvej kapitole Biblie, na konci stvoriteľského týždňa, sa Boh pozrel na svet a povedal, že „bol veľmi dobrý“ (1. Moj 1,31). Stvoril dokonalý svet bez akéhokoľvek náznaku choroby. Bez vírusov, choroboplodných zárodkov a baktérií. Svet bez utrpenia a smrti. Choroba nebola súčasťou Božieho pôvodného plánu. Stvoriteľský plán spočíval v tom, aby zem zaplnili ľudia a boli šťastní, zdraví a svätí.

Hriech je votrelec, ktorý do sveta vstúpil prostredníctvom anjela nazývaného Lucifer. Bytosť oslnivého svetla, ktorú Boh stvoril ako dokonalú, sa pred tisícročiami vzbúрила proti zásadám Božej vlády v nebesiach. Tento padlý anjel je za všetkým utrpením v našom svete. Boh obdaril stvorené bytosti slobodnou vôľou. Odobratie slobodnej vôle znamená odstránenie schopnosti milovať. Bez lásky život nemá veľký zmysel. Bez lásky je nemožné zažívať naozajstné šťastie. Lucifer si vybral radšej cestu sebeckta než cestu lásky.

Ten istý padlý anjel oklamal Adama a Evu a tretinu nebeských anjelov. Biblia nazýva diabla „klamárom a otcom všetkých lží“ (Ján 8, 44). Posledná kniha Písma, Zjavenie,

ho opisuje ako toho, kto „zvádza celý svet“ (Zj 12, 9). Prvé satanovo klamstvo spočívalo v tom, že Boh nemyslel vážne to, čo povedal. Naviedol Evu, aby jedla zo stromu poznania dobra a zla slovami, že „určite nezomrie“, ako jej to povedal Boh (1. Moj 3,4). Podľa zvodcu mohla porušiť Božie prikázania bez akýchkoľvek dôsledkov. Zviedol ju k presvedčeniu, že keď bude jesť z tohto stromu, vstúpi do vyššej sféry bytia. Satan tvrdil, že Boh je svojvoľný a panovačný tyran, ktorý so svojim stvorením nemá najlepšie úmysly.

Otvorenie dverí, ktoré mali zostať zatvorené

Keď Adam a Eva zhrešili, otvorili dvere chorobe, utrpeniu a súzneniu. Boh si však vždy prial, aby ostali zatvorené. Hriech je vo svojej podstate odlúčenie od Boha („Hospodinova ruka nie je taká krátka, aby nemohla zachraňovať, a jeho ucho nie je také nedoslýchavé, žeby nepočulo. Sú to vaše viny, čo sa stali prekážkou medzi vami a vaším Bohom, a vaše hriechy zakryli jeho tvár pred vami, takže nepočuje.“ Iz 59,1.2). Ak sme odlúčení od Boha, sme odlúčení od zdroja života. Ak sme odlúčení od Boha, sme odlúčení od zdroja zdravia. Žijeme v rozvrátenom svete – vo svete, ktorý sa búri proti Bohu. Kristus prišiel preto, aby splnil požiadavky porušeného zákona, obnovil v nás Boží obraz a zjavil, aký je Boh. Biblia v Evanjeliu podľa Lukáša 19,10 hovorí, že „Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo zahynulo“. Pretože „odplatou za hriech je smrť“ a „všetci zhrešili a sú ďaleko od Božej slávy“, prišiel Kristus vykúpiť tento stratený svet (Rim 6,23; 3,23). Ježiš svojím životom aj smrťou ukázal, ako veľmi na nás Bohu záleží. Každý zázrak, ktorý vykonal, vypovedá o tom, že keď trpíme, Boh sa o nás zaujíma. Vždy keď otvoril slepé oči, vyliečil nepočujúce uši, uzdravil vyschnuté ruky alebo vzkriesil mŕtve telá k životu, dal najavo, ako nás skutočne miluje.

Smrťou na kríži navždy vyvrátil satanovu lož a ukázal, že radšej zoberie vinu, potupu a odsúdenie hriechu na seba, než aby bol niekto z nás stratený („Toho, ktorý nepoznal hriech, urobil za nás hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou.“ 2 Kor 5,21; „Kristus nás vykúpil spod kliatby Zákona tým, že sám sa stal kliatbou za nás, lebo je napísané: Prekliaty je každý, kto visí na dreve.“ Gal 3,13). Ježiš však prišiel aj preto, aby bol naším príkladom, vzorom kvalitného života v „hojnosti“. Ukázal, že Boh nestojí za chorobou. Naopak, je to Boh hojného života. Vo veľkom spore medzi dobrom a zlom sa vzbúrený anjel vzoprel Bohu a bojuje s ním o vládu na tejto planéte. Choroby, utrpenie, žiaľ a súženie sú výsledkom tejto vzbury. Satan používa choroby, utrpenie a súženia na to, aby sponchybil Boha. Milióny ľudí zvädza k tomu, aby si mysleli, že Boh pre nás nemá v úmysle to najlepšie. V tomto svete plnom utrpenia Boh zjavil svoju lásku a starosť. Hovorí: „Hľa, som s vami až do konca sveta.“ (Mat 28,20)

Mor a nákaza v Biblii

Biblia slovo „mor“ alebo jeho varianty používa vyše 80-krát. Mor je neočakávaná a smrteľná epidémia, ktorá zvyčajne dopadne na celú komunitu. Výraz „mor“ sa v Písme používa prinajmenšom v troch významoch. Niekedy označuje chorobu, ktorá sa vyskytuje preto, že žijeme vo svete hriechu. Ako príklad sa dá použiť príbeh o Jóbovi. Spôsobil Jób hriech nákazu, ktorá zasiahla celé jeho telo od hlavy až po päty? Bol zodpovedný za skazu, ktorá doľahla na jeho dobytok, rodinu, domov a spoločenstvo? Určite nie. Strojcom jeho utrpenia a súženia bol satan.

Keď Písmo opisuje Jóbovu skúsenosť, uvádza: „Potom satan odišiel pred Hospodina a ranil Jóba boľavými vred-

mi od hlavy po päty.“ (Jób 2,7) Prečo Boh dovolil satanovi ranit' Jóba ohavnou nákazou a morovou ranou? Žijeme vo svete, ktorý sa vzdialil od pôvodného plánu plnosti zdravia a celistvosti. Svet je plný patogénov, vírusov a choroboplodných zárodkov. Mor a nákazy pustošia celé obce a krajiny. Boh nezabraňuje každému zo satanových útokov, ale je s nami, keď na nás dopadnú. V takých chvíľach nás posilňuje, povzbudzuje a podporuje. Práve v najťažších životných obdobiach často hľadáme Boha najúprimnejšie a naša túžba po nebesiach je hlbšia než inokedy.

Prichádzame k druhému spôsobu použitia slova „mor“ v Biblii – označuje Boží súd nad bezbožnými. Starozákonní proroci občas opisujú morové nákazy ako Božie nástroje, ktoré vedú jeho vzdorovitý ľud k pokániu. Proroci Jeremiáš a Ezechiel používajú toto slovo v súvislosti s Božími súdmi 25-krát. Možno je to trochu zvláštne, ale spomeňme si napríklad na Egypt. Boli rany namierené voči starovekému Egyptu len prírodným nešťastím, alebo predstavovali Božie súdy, ktoré mali vyslobodiť jeho ľud? Boh Egyptanom láskavo posielal jedno varovanie po druhom, aby odvrátil prichádzajúcu pohromu. Úmyselne však odmietali jeho láskyplné výzvy a Boží trest zasiahol celú krajinu. Láska sa prihovára mierne, ale keď sa občas snaží získať našu pozornosť, vyjadruje sa aj búrlivo. Hlavným Božím zámerom vo všetkých životných okolnostiach je priviesť nás bližšie k sebe.

Je tu ešte tretí spôsob použitia výrazu „mor“. Boh občas jednoducho stiahne svoju ochrannú moc. Vzdiali sa a dovoľí, aby sa prejavili prirodzené dôsledky hriechu. Pamätáte sa na príbeh, v ktorom Izrael poštípali hady v púšti? Mnohí na hadí jed zomreli. Boh vzdialil svoju prítomnosť a dopustil, aby sa ukázali dôsledky hriechnej voľby a ľud sa v pokání vrátil k hľadaniu jeho vôle. Keď

vidíme vyčínať nákazu, je možné, že ide o výraznú Božiu výzvu, aby sme brali vážnejšie našu oddanosť ku Kristovi, pocítovali hlbšie pokánie a úplne mu odovzdali svoj život.

Apoštol Ján nám poskytuje hlbšie pochopenie Božej zmierňujúcej moci. O pohromách, ktoré prídu v posledných dňoch, píše: „Potom som videl štyroch anjelov, ako stoja na štyroch uhloch zeme a ako pevne držia štyri vetry zeme, aby neviol vietor ani na zem, ani na more, ani na nijaký strom. A videl som iného anjela, ktorý vystupoval od východu slnka a mal pečať živého Boha. Mohutným hlasom zavolať na štyroch anjelov, ktorí dostali moc škodiť zemi a moru: Neškodte zemi, ani moru, ani stromom, kým neoznačíme pečaťou na čelách sluhov nášho Boha.“ (Zj 7,1-3) V biblických prorocstvách vietor predstavuje skazu. Spomeňte si na pustošivú silu tornáda alebo hurikánu. Zjavenie zobrazuje Božích anjelov ako zabráňujú pohrome, ktorá má doľahnúť na zem predtým, než príde Ježiš. Hladomor, zemetrasenia, požiare, potopy a morové nákazy, ktoré vidíme okolo seba, sú predzvestou toho, čo má prísť. Anjeli držia na uzde plnú silu skazy, kým Duch Svätý mocne vyzýva ľudí, aby sa úplne odovzdali Ježišovi.

Boh pripravuje svoj ľud na poslednú krízu, ktorá čoskoro vnikne do nášho sveta. Ježiš nás vyzýva, aby sme sa mu úplne oddali, boli zakotvení v jeho Slove a naplnení jeho láskou do takej miery, aby s nami nepohli nijaké démonické sily, napriek ich diabolským plánom. Nič nami neotrasie, pretože Boh je pevný a stály a naše oči sú uprené na neho.

Rastúce prírodné pohromy

Ježiš opisuje prírodné pohromy, ktoré vrátane moru pustošia zem v súvislosti so znameniami jeho druhého príchodu. Rád by som rýchlo dodal, že sa treba vyhnúť dvom extrémom. Prvým je fanatizmus, ktorý hlása: „Je

tu koronavírus, takže Ježiš príde na budúci týždeň (alebo na budúci mesiac či rok).“ Niektorí ľudia sú pohltení vzrušujúcimi a dômyselnými časovými teóriami, ktoré sa v Biblii nenachádzajú. Druhým extrémom je považovať vírus len za jeden z mnohých prírodných úkazov, ktorý sa čoskoro zase stratí a nemá nič spoločné so znameniami posledných dní. Ježiš však nič také nepovedal. V 24. kapitole Matúšovho evanjelia sa venuje znameniam času konca a hovorí: „Lebo povstane národ proti národu a kráľovstvo proti kráľovstvu, miestami bude hlad a zemetrasenia. Ale to všetko je začiatok útrap.“ (Mat 24,7.8) Spomína vojny, zvesti o vojnách, povstanie národov proti národom, boj kráľovstiev proti kráľovstvám ako súčasť udalostí konca sveta. Medzi viac ako dvadsiatimi znameniami, ktoré predpovedá v Mat 24, spomína aj prírodné pohromy, ako sú zemetrasenia, hladomory a morové nákazy. Evanjelium podľa Lukáša takisto hovorí o znameniach doby konca. Lukáš bol lekár a veľmi presne nám sprostredkováva Ježišov opis posledných udalostí: „Budú veľké zemetrasenia a miestami hlad a mor, hrôzy a veľké znamenia z neba.“ (Luk 21,11) Ježiš predpovedal, že znamením jeho príchodu sa stanú dramatické prírodné úkazy.

Možno je zvláštne v súčasnosti hovoriť o hladomore, keďže na svete žije mnoho ľudí s nadváhou, ale pravda je, že ročne zomrú od hladu milióny ľudí. Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo (Food and Agriculture Organization) odhaduje, že takmer 870 miliónov ľudí trpí chronickou podvýživou, čo predstavuje jedného z ôsmich obyvateľov planéty alebo okolo 13 % svetovej populácie. Každý deň zomrie na následky podvýživy viac ako 20 000 ľudí, čo je zhruba 7 a pol milióna ľudí každý rok.

Kristus povedal, že budú hladomory, zemetrasenia a morové nákazy. Počet zemetrasení, ktoré dosahovali

silu 3 a viac na Richterovej stupnici, je značný. Tsunami, bahenné zosuvy, lavíny, tornáda a sopečné erupcie lámu ničivými a katastrofálnymi následkami všetky predchádzajúce rekordy. Každý rok spôsobí počasie škody za viac ako 24 miliárd dolárov. Akoby celá príroda vrela: „Pane, je čas tvojho príchodu, vyslobod' nás.“

V roku 2004 usmrtilo Sumatransko-andamanské zemetrasenie, ktoré následne spôsobilo indonézske tsunami s vlnami vysokými takmer 30 metrov, viac ako 225 000 ľudí a zanechalo po sebe tisíce zranených. Na následky zemetrasenia, ktoré zasiahlo čínsku oblasť S'-čchuan 12. mája 2008, zomrelo takmer 70 000 ľudí a ďalších 18 000 bolo nezvestných. Na Haiti udrelo 12. januára 2010 ešte horšie zemetrasenie. Podľa predstaviteľov haitskej vlády zahynulo prinajmenšom 220 000 ľudí a viac než 3 milióny ľudí bolo katastrofou vážne zasiahnutých. 11. marca 2011 spôsobilo zemetrasenie s hodnotou 9 na Richterovej stupnici tsunami, ktoré zasiahlo Japonsko a zabilo takmer 20 000 ľudí. Zemetrasenia boli v posledných päťdesiatich rokoch veľmi časté. Ježiš predpovedal takisto aj nárast morových nákaz.

Morové náказы predstavujú epidémiu, ktorá zasahuje celé krajiny. Dajú sa rozčleniť na nezvyčajné choroby, ktoré ničia úrodu, škodlivé látky zasahujúce životné prostredie alebo jedovaté prvky znečisťujúce vzduch a vodu.

Prečo striekame úrodu jedovatými pesticídmi? Pretože ak by sme to nerobili, plesne, náказы alebo drobní škodcovia by ju zničili. V supermarkete nenájdete takmer nič, čo nebolo chránené pesticídmi. Poľnohospodárstvo po celom svete používa približne 2,5 milióna ton toxických škodlivých látok ročne. Prenikajú do spodných vôd, riek, vodných kanálov a oceánov. Nenásytná túžba zarobiť peniaze vďaka rýchlej úrode a predčasnému dozrievaniu

pomocou umelých priemyselných hnojív, ktoré dostanú plodiny na trh skôr, má ničivé dôsledky pre životné prostredie a na naše zdravie. Prednedávnom skupina vedcov zverejnila vyhlásenie s názvom „Varovanie pre ľudstvo“, kde napísali, že „zostáva len jedno alebo pár desaťročí“. To nie sú slová kazateľa za kazateľnicou, ale skupiny uznávaných odborníkov: „Zostáva len jedno alebo pár desaťročí na to, aby sme stratili šancu odvrátiť hrozby, ktorým čelíme a predĺžili vyhliadky ľudstva na prežitie.“ Spomínajú globálne otepľovanie, skleníkový efekt, výfukové plyny a priemysel, ktorý do ovzdušia vypúšťa toxické uhlíkové látky, roztápanie polárnych ľadovcov a zvýšenie hladiny oceánov. To nie je planý poplach. Nebezpečenstvo, ktorému čelíme, je skutočné.

Pri pohľade na nové choroby, ktoré sa objavujú po celom svete, sme svedkami ďalšej podoby morovej nákazy. Premýšľali ste už nad novými epidémiami? Odkiaľ pochádzajú? Skôr než vedci vyvinú vakcínu alebo nájdú riešenie pre jednu chorobu, hneď sa vynorí ďalšia. Spomeňte si na nákazy, ktoré v posledných rokoch vzali život miliónom ľudí. Zažili sme chorobu šialených kráv, vtáčiu chrípku, HIV/AIDS, lymskú boreliózu, vírus Marburg, západonílsky vírus, ebolu, koronavírusy vrátane SARS a teraz COVID-19.

Znamenie Kristovho príchodu?

Znamená to, že COVID-19, ktorý pustoší svet, je znamením Kristovho príchodu? Určite to nie je jediné znamenie. Keď sa na to pozrieme zo širšej perspektívy, morové nákazy sú jedným z mnohých znamení, ktoré podľa Ježiša nastanú pred jeho návratom. Uvedené udalosti naznačujú, že čas sa kráti a žijeme na pokraji večnosti. Prichádza obdobie, v ktorom sa čoskoro naplnia vrcholné udalosti opísané v prorockých knihách Daniel a Zjavenie.

Čo možno v budúcnosti očakávať na základe Kristových predpovedí z jeho prorockého slova? Rozšíria sa prírodné pohromy. Zosilnejú hladomory, zemetrasenia a morové nákazy. Ako za čias Noeho, keď hriešny svet plný nemravnosti a násilia naplnil pohár vzbury voči Bohu a vody zaplavili svet, aj náš svet sa pripravuje na konečný Boží súd. Stvoriteľ láskyplne nalieha na vzdorovitú planétu. Pre Boha nie je nič dôležitejšie, ako zachrániť čo najviac ľudí. Keď obmedzí svoju ochrannú moc, prírodné pohromy a smrtonosné choroby sa začnú rozmáhať vo veľkom. Boh tieto pohromy nespôsobuje, ale používa ich, aby nás upozornil na krehkosť života. Vedú nás k tomu, aby sme pokľakli a na kolenách hľadali jediný zdroj istoty, ktorý je v Kristovi a zaslúbeniach jeho slova. Biblia je kniha plná zaslúbení nádeje.

Nádej

Keď stratíme nádej, visia nad nami temné mračná zúfalstva. Budúcnosť vyzerá chmúrne a všetko spojené so zajtrajškom sa zdá byť neisté. Nádej nás však vedie od toho, čo je, k tomu, čo môže byť. Nádej vykresľuje zajtrajšok paletou žiarivých farieb. Dvíha našu náladu zo zeme až k nebeským výškam.

Nádej nie je prázdne pranie alebo neurčitá túžba po lepšej budúcnosti. Nie je to neopodstatnené želanie alebo neisté očakávanie bez istoty a záruky. Podľa Písma je nádej mocné a isté očakávanie založené na nemenných Božích prísluboch. Môžeme si byť istí, že to, v čo dúfame, sa určite naplní. Apoštol Pavol, ktorý v Biblii napísal List Rimanom, poznamenal, že „čo bolo kedysi napísané, bolo napísané nám na poučenie, aby sme pre trpezlivosť a útechu z Písem mali nádej“ (Rim 15,4).

Apoštol Pavol čelil najkrutejším životným skúškam. Bol kameňovaný, bitý, nespravodlivo odsúdený a uväznený.

ný. Veriacim v Ríme, ktorí prechádzali náročným obdobím, však napísal: „Nech vás Boh nádeje naplní všetkou radosťou a pokojom vo viere, aby sa vaša nádej rozhojnila mocou Ducha Svätého.“ (verš 13) Boh je Bohom nádeje. Keď pochopíme, aký má o nás láskavý záujem vo všetkých životných okolnostiach, naše srdce sa naplní radosťou, pokojom a nádejou.

Božie zaslúbenia zjavujú nádej pre dnešok, zajtrajšok aj celú večnosť. Prehovárajú s istotou v neistom svete. Povzbudzujú naše srdce a dodávajú pocit, že nie sme sami. Vyjadrujú nádej pre našu ustarostenú myseľ a dodávajú pokoj pre naše úzkostlivé vnútro.

Aj keď sa občas treba vyrovnáť s výzvami a život nevyzerá, ako sme si ho naplánovali, Božie zaslúbenia sú spoľahlivé. Šťastie sa nezakladá na mylnej predstave, že nič zlé sa nám nikdy nestane. Nezakladá sa ani na bájnej predstave, že každý nový deň je svetlejší než včerašok. Niekedy sa dobrým ľuďom dejú zlé veci.

Žijeme v rozvrátenom svete. Choroby, utrpenie, chudoba a súženie postihujú spravodlivých aj nespravodlivých. Je tu však jeden rozdiel – tí, ktorí veria v Boha, sú naplnení nádejou. Naša nádej je pevne ukotvená v Bohu, ktorý nás nikdy nesklame („Aby sme v týchto dvoch nezmeniteľných veciach, v ktorých Boh nemôže klamať, mali silné povzbudenie my, čo sme našli útočisko v tom, že sa budeme verne pridŕžať ponúkanej nádeje.“ List Hebrejom 6,18). Je zakorenená v Bohu, ktorý je s nami v súžení aj ťažkostiach. Základom nádeje je Kristus, ktorý prebýval v ľudskom tele, rozumie nám a posilňuje nás v skúškach („Veď nemáme veľkňaza, ktorý by s nami nemohol súcitiť v našich slabostiach, ale veľkňaza, ktorý vo všetkom prešiel skúškami podobne ako my, avšak bez hriechu.“ List Hebrejom 4,15). Cíti s nami, keď plačeme, a poskytuje

útechu nášmu srdcu. Prišiel, aby nám dal nádej na lepší zajtrajšok.

Nech je dnes vaše srdce naplnené nádejou. Ježiš už čoskoro príde a skončia sa všetky trápenia, súženia a ťažkosti života. Potom s ním budeme žiť večne.

Ako prekonať strach, obavy a úzkosť

Ktosi kedysi povedal, že strach, obavy a úzkosť sú našimi najväčšími nepriateľmi. Nedávno som čítal zaujímavý príbeh o roľníkovi, ktorý sa jedného dňa vydal do Carihradu. Na ceste ho zastavila stará žena a poprosila o zvezenie. Posadil ju vedľa seba a ako tak išli, pozrel sa na ňu a spýtal sa: „Kto si?“

Starena odpovedala: „Som cholera.“

Vystrašený roľník prikázal starej žene vystúpiť a ísť pešo, ale ona ho sľubom, že v Carihrade nezabije viac ako päť ľudí, presvedčila, aby s ním mohla cestovať ďalej. Na potvrdenie sľubu mu podala dýku a povedala, že ide o jedínú zbraň, ktorá ju dokáže zabiť. Potom dodala: „Stretne-me sa o dva dni. Ak poruším sľub, môžeš ma prebodnúť.“

V Carihrade na cholery zomrelo 120 ľudí. Rozzúrený roľník preto začal starenu hľadať. Keď ju našiel, vytiahol darovanú dýku a chystal sa ju zabiť. Kričal: „Sľúbila si, že nezabiješ viac ako päť ľudí a zomrelo ich 120!“

Žena ho prerušila a povedala: „Ja som dohodu dodržala. Zabila som len päť ľudí. Ostatných zabil strach.“

Táto legenda je pravdivým podobenstvom o živote. Choroba zabije tisíce ľudí, ale tisícky ďalších zomierajú

preto, že ich premôže strach. Keď sa pozeráme do budúcnosti s obavami a očakávame to najhoršie namiesto toho, aby sme hľadeli do budúcnosti s dôverou v to najlepšie, ochromí nás úzkosť a nepokoj. Od chvíle, keď sa narodíme až po deň smrti, strach často vrhá na náš život ponuré tieň. Strach drví dušu, rozkladá imunitný systém, oslabuje vôľu a v boji proti nepriateľovi z nás robí bezmocných. Dusí radosť a ničí sny.

Strach je silný pocit, ktorý je tesne spojený s úzkosťou a obavami. Vzniká ako reakcia na hrozbu, ťažkosti alebo nebezpečenstvo, ktoré sa zjavne nedajú odvrátiť. Jedna z vecí, ktorú odkryl COVID-19, je rýchlota, s akou pandémie dokáže vyvolať strach v populácii. Ľudia sa začali báť, že každý, koho stretnú, má koronavírus a nakazí ich. Každé zakašľanie vyvolalo obavu, po každom kýchnutí sa im rozbúšilo srdce. Kládli si otázku: „Nemám vírus? Ak áno, znamená to, že zomriem?“

Narábanie so strachom

Ako sa zbaviť najhorších obáv? Presnejšie povedané: Kto nás ich zbaví? Staroveké Písmo obsahuje viac ako 3 000 zaslúbení Božej lásky a starostlivosti. Mnoho biblických prísľubov je povzbudením v čase krízy. Ak sa držíme Božích sľubov, naplní nás nádej, aj keď čelíme pohromám. Stojíme im tvárou v tvár s dôverou v Krista, ktorý stojí na našej strane. Máme záruku od toho, ktorý povedal: „Nezanechám ťa, ani ťa neopustím.“ (Heb 13,5) Jeden z úžasných biblických príkladov prekonania strachu sa nachádza v trochu pozabudnutom príbehu ukrytom v Starom zákone. Kráľ Sýrie obklúčil izraelské mesto Dótan a snažil sa zajať Elizea. Vždy keď sa pokúsil o prekvapujúci vojenský ťah, prorok Elizeus varoval veliteľa izraelských vojsk. Kráľ Sýrie zúrnil. Jediná možnosť ako vyhrať vojnu bolo zajať

a zabiť Elizea. Všetky jednotky svojej ohromnej armády priviedol k mestu, ktoré hermeticky obklúčil. Keď skoro ráno Elizeov služobník zbadal, že mesto je obklopené nepriateľskými vojskami so stovkami koní a vozov, zľakol sa. Srdce mu zaplnili najhoršie obavy. Zdalo sa, že smrť sa nedá odvrátiť. Prišiel za Elizeom celý roztrasený. Bol taký znepokojený, že sa nezmohol ani na slovo. Napokon vyhrkol: „Beda, pane môj, čo si počneme?“ (2 Kráľ 6,15) Elizeova odpoveď je ukážková. Poskytuje životnú zásadu pre všetkých, ktorých zasiahol strach. Dáva útechu tým, ktorí sú pohltení obavami a úzkosťou. Elizeus jednoducho povedal: „Neboj sa! Máme viac spojencov než oni.“ (verš 16) Aj napriek takmer beznádejnej situácii bol nad všetkým Boh a mal riešenie aj pre zdanlivo nevyriešiteľný problém. Našiel cestu tam, kde sa na prvý pohľad cesta nedala nájsť.

Elizeus sa modlil, aby jeho mladý služobník videl, ako ich obklopujú nebeské vojská anjelov, ktoré ich chránia a nakoniec aj vyslobodzujú. Boh zázračne ranil sýrsku armádu slepotou a Elizeus so služobníkom utiekli preč. Boh pozná tisíce spôsobov, ako nás zbaviť najhorších obáv. Keď sa zameriame na ťažkosti, premôže nás strach. Keď však zrak upriamime na Ježiša, pocit strachu sa možno nestrati úplne, ale nechromí nás. Strach neovládne náš život.

Riešením nie je to, že sa nikdy nebudeme báť, ale vedomie, že máme niekoho, kto je s nami, keď sa bojíme, a posilňuje nás bez ohľadu na pocity. Niekoho, kto je väčší než naše obavy, starosti alebo úzkosti a pozná uskutočniteľné, vecné a naozajstné riešenie našich problémov. Istota Božej prítomnosti je liekom proti strachu. Sme stvorení preto, aby sme žili z viery, a nie z obáv. E. Stanley Jones, známy kazateľ 20. storočia, raz povedal: „Vnútorne som stvorený pre vieru, nie pre strach. Strach nie je moja rodná zem,

viera áno. Som utvorený tak, že obavy a úzkosť sú v stroji života pieskom, viera je naopak olejom. Žije sa mi lepšie z viery a dôvery než zo strachu, pochybností a úzkostlivosti. V úzkosti a obavách lapám po dychu, pretože nie sú mojím prirodzeným ovzduším. Vo viere a dôvere však dýcham voľne, pretože pre mňa sú prirodzeným ovzduším.“ Boli sme stvorení preto, aby sme žili život dôvery v Stvoriteľa. Namiesto sústredenia na obavy sa radšej sústreďte na Krista, ktorému na vás záleží viac, než si viete predstaviť.

Viera verzus strach

Návod, ako zastaviť strach s poukázaním na dôležitosť viery, je uvedený v príbehu o rozbúrenom Galilejskom mori, ktoré je približne 20 km dlhé a 13 km široké. Z času na čas tu fúka urputný vietor, ktorý náhle premení pokojnú hladinu na rozbúrené a divoké vlnobitie. Keď Ježišovi učeníci plávali po mori pokrytom žiarou hviezd, vial mierny vietor. Zrazu sa na oblohe objavili sivočierne mraky. Vietor postupne vytváral rozbúrené vlny, ktoré začali narážať do lode. Matúšovo evanjelium to opisuje nasledovne: „Lod' bola vzdialená od brehu už mnoho stadií a zmietali ňou vlny, pretože vietor fúkal proti nim. Počas štvrtej nočnej stráže prišiel k nim Ježiš, kráčajúc po mori.“ (Mat 14,24.25) Štvrtá nočná stráž je medzi tretou a šiestou ráno. Odplavili sa v podvečer. More by preplávali za dve alebo tri hodiny, ale s vetrom a vlnami bojovali dlhých osem hodín. Vietor zjavne fúkal proti nim a nedokázali sa pohnúť z miesta. Unavení, uťahani a vyčerpaní si začali myslieť, že už dlhšie nevydržia. Opustili ich sily. Občas v živote nastanú chvíle, keď úporne zápasíme. Naokolo zúria búrky a boj nás vyčerpáva natoľko, že začneme pochybovať o tom, či má zmysel zápašiť ďalej. Je tu však dobrá správa.

Kde bol Ježiš počas tejto udalosti? Čo robil v čase ich nepríjemného zápasu? Modlil sa za nich. Prosil Otca, aby im dal viac viery, sily na prekonanie búrky a odvahy pokračovať ďalej v ceste. Ježiš vedel niečo, čo učeníci nevedeli: blížil sa čas ukrižovania a búrka, ktorou prechádzali, im posilní vieru pred udalosťami veľkonočného týždňa. V búrkach života, ktorým každodenne čelíme, nás Ježiš pripravuje na závažnejšie krízy v budúcnosti.

Učeníci videli búrku, Ježiš videl učeníkov. Oči učeníkov sa upreli na vlny, Ježišove oči hľadeli na mužov v člne. Učenikom pripadalo, že sa všetko vymklo kontrole, ale zabudli, že Ježiš mal všetko pod kontrolou. Uprostred búrok života sa Kristove oči upierajú na nás. Aj keď buráca hrom a blížia sa vysoké vlny, má moc nás zachrániť. V temnote je svetlom života.

Vo veršoch 25 a 26 Písmo hovorí: „Počas štvrtej nočnej stráže prišiel k nim Ježiš, kráčajúc po mori. Keď ho učeníci videli kráčať po mori, prestrašení hovorili: To je príznak! A od strachu kričali.“ Grécke slovo vo verši 26 je významovo nesmierne silné. Presnejšie sa dá preložiť ako „vydesení, zdesení“. A v tom je problém. Učeníci sa báli toho, čo nepoznali. Videli niečo, čo považovali za príznak. Viera v zlých duchov bola v Palestíne prvého storočia bežná. Predstavy o duchoch, démonoch a príznakoch boli veľmi rozšírené. Učeníci s Ježišom strávili niekoľko rokov, ale počas búrky im obavy obmedzili schopnosť myslieť racionálne. To, čo nepoznáme, často vyvoláva strach a problém je, že niekedy sa najhoršie obavy stanú skutočnosťou. Nieкто povie: „Nič si z toho nerob. Všetko bude v poriadku.“ No vieme, že nie vždy sa všetko stane tak, ako si prajeme a začneme sa pýtať „čo ak“: Čo ak mám rakovinu? Ako si poradím s tým, keď mi lekár povie, že musím okamžite začať s liečbou? Manžel neprišiel o piatej večer na večeru,

už je sedem hodín a stále nezavolať. Čo ak mal nehodu? Podnik, v ktorom pracujem, začal húfne prepúšťať zamestnancov. Čo ak ma vyhodí a nebudem mať na účty? Mój dospievajúci syn je na táborovom výlete. Už tri dni nezavolať. Čo ak sa stratil v horách?

Otázky „čo ak“ musia ustúpiť Kristovmu hlasu, ktorý uprostred rozbúreného mora, silného vetra a úplnej tmy volá: „Vzmužte sa! Ja som to! Nebojte sa!“ (verš 27) Všimli ste si, ako často Ježiš v evanjeliách hovorí „vzmužte sa“ alebo „nebojte sa“?

Ježiš je riešením veľkých obáv, ktoré nám odoberajú sily, radosť a zdravie. Keď zmeníme stredobod záujmu, viera nahradí strach. Strach je pocit a my svoje pocity nevieme vždy ovládať. Emócie prichádzajú a odchádzajú. Často nami výrazne zamávajú. Viera je postoj. Viera je dôvera v Boha ako v najlepšieho priateľa, ale aj presvedčenie, že nás miluje a nikdy nám neublíži.

Osobná ilustrácia

Rád by som vám predstavil názorný príklad dôvery z osobného života. Pre určité zdravotné ťažkosti mi lekári ako jednu z možností liečby odporučili hyperbarický kyslík. To si vyžadovalo, aby som bol umiestnený do hyperbarickej kyslíkovej komory na zhruba dve hodiny denne v rozsahu 35 až 40 procedúr. Keď mi riaditeľ kliniky vysvetľoval spôsob liečby, podotkol, že mnohí ľudia, ktorí vstupujú do kyslíkovej komory, nemajú problém s klaustrofóbiou, ale s dôverou. Keď vás umiestnia do komory, sami sa von nedostanete. Musíte veriť, že vám obslužný pracovník na konci procedúry otvorí dvere. Ak dôverujete obsluhu prístroja, nič sa vám nestane. Keď som vstúpil do kyslíkovej komory, dôveroval som zdravotníckemu technikovi. Nebál som sa, pretože som veril človeku, ktorý

zariadenie ovládal. Veril som, že vie, čo robí. Keď zažívame neprijemné skúsenosti, naše obavy narastajú a úzkosť ohrozuje našu radosť, môžeme sa absolútne spoľahnúť na Krista. Všetkému vládne a vie, čo robí.

Riešením životných obáv je viera – viera, že Ježiš je prítomný v búrkach života a preniesie nás cez každý problém na druhý breh. Strach je pocit. Viera je postoj a zameranie je voľba.

Peter nedovolil, aby obavy premožli vieru a odpúťali pozornosť od Majstra. Uprostred búrky a prudkých vln zvolal na Ježiša: „Pane, ak si to ty, rozkáž mi, aby som prišiel k tebe po vode!“ (verš 28) Viera nás dostáva z lode von. Vede k tomu, aby sme s Ježišom kráčali po rozbúrených vodách. Povzbudzuje, aby sme čelili vetru a dažďu s očami uprenými na Pána vetra, nebies i zeme. Viera víťazí nad strachom. Dôvera víťazí nad skúškami. Viera prekonáva prekážky, ktoré sú na našej ceste a umožňuje nám kráčať s Ježišom po rozbúrených vodách.

Kristus na Petrovu žiadosť odpovedal jediným slovom: „Pod!“ (verš 29) Ježiš nikdy nehovorí: „Nechod“, „Porad si s tým sám“, „Je to tvoj a nie môj problém“, „Neobťažuj ma s tým. Musím riešiť množstvo väčších problémov na svete“.

Ježiš hovorí: „Pod’ a vystúp z lode. Vystúp s vierou a choď po vode. Príď, moje ramená sú dostatočne silné. Neutopíš sa.“ Peter odpovedal na Majstrovo pozvanie a opustil loď. Odvážil sa vstúpiť do neznáma s Kristom. Vrhol sa do osídien smrti. Napriek ohromnému vetru Peter nedovolil, aby ho ochromili obavy. Aké sú vaše najväčšie obavy? Čoho sa bojíte najviac? Kristus je oveľa väčší než naše obavy, pochybnosti a otázky. Pozýva nás, aby sme k nemu prišli v búrlivých vodách života.

Keď Peter upieral zrak na Ježiša, chodil po vode. Stalo sa však niečo, čo sa často v búrkach života stáva aj nám. Peter sa

prestal pozeráť na Ježiša. Verš 30 dodáva: „Ale keď videl, že vietor je silný, zľakol sa.“ Kým sa pozeral na Ježiša a dôveroval jeho slovu, kráčal po vode. Keď sa však sústredil na vlny a nebezpečenstvo, v ktorom sa ocitol, začal sa topiť. Bud sa pozeráme na ťažkosti očami rozumu a slabosti z pozemskej perspektívy, alebo sa pozeráme očami viery na Božie zaslúbenia.

Keď nás ovláda strach, padáme a pokles nálady pramení z poklesu viery. Bojíme sa, keď zabudneme. Keď začal Peter padať do rozbúrenej vody, zachránila ho jediná vec. Nie rybárske skúsenosti, znalosť Galilejského mora, schopnosť riešiť problémy ani fyzické predpoklady priplávať späť k lodi. Keď sa Peter začal topiť, zvolal: „Pane, zachráň ma!“ (verš 30)

Matúš – očitý svedok zázraku

Evanjelista Matúš bol očitým svedkom zázraku. Píše na základe vlastnej skúsenosti. Plavil sa na lodi a sledoval všetko, čo sa dialo. Napísal: „Ježiš hneď vystrel ruku, chytil ho.“ (Mat 14,31) Keď Peter vykrikoval, Ježiš okamžite zareagoval. V životných búrkach je s nami. Aj keď sú vlny vysoké a noc temná.

Uvedené úryvky obsahujú dve zvolania. Zvolanie strachu a zvolanie viery. Keď učeníci zbadali niečo, čo sa im javilo ako príznak, podľa verša 26 volali v strachu. Keď sa Peter začal topiť, zvolal vo viere.

Môžeme si byť istí, že Ježiš sa nikdy neodvráti od tých, ktorí volajú vo viere. Jeho ruka je dostatočne silná, aby nás pozdvihla. Dávid túto pravdu nádherne vykresľuje v Žalmoch: „Teraz viem, že Hospodin dá zvíťaziť svojmu pomazanému... mocnými činmi svojej víťaznej pravice.“ (Ž 20,7) V Ježišových rukách sme v bezpečí.

Ježiš Petrovi nehovorí: „Peter, kde je tvoja viera?“ alebo „Peter, nemáš žiadnu vieru.“ Povedal mu: „Maloverný“

(Mat 14,31). Malá viera je lepšia než nijaká viera. Pripomína to Ježišov výrok z Mat 17,20: „Keby ste mali vieru čo i len ako horčičné semienko a povedali by ste tomuto vrchu: Prejdi odtiaľto tam!, tak prejde...“ Keď použijeme svoju malú vieru, naša viera v Kristovu moc porastie v obrovskú silu, ktorá nás dokáže preniesť cez životné búrky a umožní kráčať v rozbúrenom mori životných výziev.

Peter mal dostatok viery, keď vychádzal z lode, ale nedostatok vo chvíli, keď mal prejsť búrkou. Ježiš často dopúšťa, aby okolo nás zúrili búrky života a posilnili našu vieru. Ak by sme viac verili, menej by sme pochybovali. Úlohou viery je rozptýliť pochybnosti natolko, aby sme dôverovali len a len Kristovi.

Či sme pohltení strachom alebo naplnení nádejou, záleží iba na tom, kam sa pozeráme. Keď sa pozeráme na vlastné ťažkosti alebo ťažkosti sveta, naše vnútro sa naplní obavami. Ježiš hovorí: „Pozri sa hore!“ Prečo? Keď sa pozeráme na nebeskú svätyňu, vidíme Ježiša a nájdeme silu v jeho zaslúbeniach. V Kristovi nachádzame dôveru a zakúšame istotu. V Kristovi sme pozdvihnutí nad životné neistoty a obavy a naplnení bezpečím, ktoré prináša Ten, kto nás miluje nekonečnou, neutíchajúcou, nesmiernou, bezodnou a neohraničenou láskou.

Veriť Božím zaslúbeniam

V Biblii opakovane nachádzame výrok „nebojte sa“. Ktosi spočítal, že v Písme sa výraz „nebojte sa“ (alebo podobné povzbudenie) vyskytuje 365-krát, čiže na každý deň v roku vychádza jeden. Boh zaplnil celý kalendár. Pozýva nás, aby sme odpočívali v jeho láske, verili v jeho milosť a radovali sa v jeho moci. V jednom z najpovzbudzujúcejších biblických zaslúbení nás Izaiáš podopiera pripomienkou Pánových slov: „Neboj sa, veď som s te-

bou, neobzerať sa, veď ja som tvoj Boh, posilním ťa a určite ti pomôžem, veď ťa podopieram spravodlivou pravcou.“ (Iz 41,10) Keď všade okolo seba vidíme choroby, nákazy a utrpenie, nemusíme sa obávať, pretože Ježiš je s nami. Na inom mieste knihy Izaiáš inšpirované slovo hovorí: „Povedzte malomyselným: Vzchopte sa, nebojte sa! Pozrite, váš Boh! Príde s pomstou, Božou odplatou, on sám príde, aby vás zachránil.“ (Iz 35,4) Prečo sa nemusíme báť? Nie pre presvedčenie, že nikdy neochorieme. Od ochromujúceho strachu sme oslobodení na základe viery, že nech sa deje čokoľvek, Kristus je s nami.

Určite si spomínate, ako Jób trpel príšernou nákazou, ktorá zasiahla jeho telo. Počas útrap v dôvere volal: „Ja viem, že môj Vykupiteľ žije a nakoniec sa postaví nad prachom! Aj potom, keď moja koža bude takto zodratá, zo svojho tela uvidím Boha.“ (Jób 19,25.26) Jób si bol istý, že príde deň, keď uzrie Boha tvárou v tvár. Dovtedy smel volať: „Veď nech ma aj zabije, nebudem už čakať, ale budem obhajovať pred ním svoje cesty.“ (Jób 13,15) Veril Bohu, ktorý mu dal prísľub, že príde lepší zajtrajšok.

Aj keby sme ochoreli na nebezpečnú nákazu, viera sa drží Božieho zaslúbenia, že jedného dňa príde Ježiš znovu a vezme nás domov. Spolu s Jóbom veríme, že ho uvidíme tvárou v tvár. Ježiš nás uisťuje nasledujúcimi slovami: „Nech sa vám srdce neznepokojuje! Verte v Boha, verte aj vo mňa! V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám azda povedal, že vám idem pripraviť miesto? Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja.“ (Ján 14,1-3) Jedného dňa sa Kristus vráti. V ten nádherný deň budeme v nebeských oblakoch vychvátení do vzduchu, kde sa s ním stretne. Choroby a utrpenie budú naveky odstráne-

né. Nákazy a smrť budú v prítomnosti milujúceho Boha vyhubené.

Nežijeme v strachu, pretože vieme, že posledné slovo nebude mať choroba, ale Kristus. Vieme, že koronavírus ani iný vírus alebo prírodná pohroma, katastrofa či jadrová vojna nezničia život na planéte Zem. Dostali sme príslub, že sa Ježiš vráti. Vidíme hladomory, zemetrasenia, utrpenie národov, nárast rizík jadrovej vojny, zmenu klímy a takisto nákazy, ktoré usmrcujú tisíce ľudí.

Aj keď to všetko vidíme, máme nádej, ktorá umožňuje radosť sa aj v najťažších životných okolnostiach. Pri čítaní posledných kapitol Biblie získavame pocit istoty, vďaka ktorému ich dokážeme prekonať. Vieme totiž, ako sa to všetko skončí. V Zjavení 21,4,5 Ján píše: „Zotrie im z očí každú slzu a smrť už viac nebude, ani smútok, ani nárek, ani bolesť už nebude, lebo čo bolo skôr, sa pomínulo. A ten, čo sedel na tróne, povedal: Hľa, všetko tvorím nové.“ Vo viere sa spoliehame na blahoslavenú nádej, že Kristus opäť príde, ako sa uvádza v Liste Títovi 2,13. Vďaka tomu sa nepozerala na to, čo je, ale čo bude. Nad dneškom je ešte zajtrajšok. Nad chorobou je zdravie. Nad nákazami, ktoré sa prenášajú vzduchom, je navždy čisté ovzdušie bez nákaz.

Boh dopúšťa, aby sa tieto pohromy diali a sleduje tým určitý zámer. Vyzýva nás, aby sme sa mu úplne odovzdali. Odhaľuje, že vo svete nie je nič isté. Našou istotou a zárukou je Kristus. On je náš Spasiteľ, Vykupiteľ, Vysloboditeľ a prichádzajúci Kráľ. Aké následky má vírus, keď vidíme, ako rýchlo sa šíri? Privádza nás k zamysleniu.

Tento svet nie je to jediné, čo existuje. Kristus prehovára ku mne aj k vám. Naš život je krehký. Žijeme v slabom ľudskom tele. No okrem toho, čo je teraz, existuje ešte niečo lepšie, čo zatiaľ neprišlo – a to je Kristova

sláva. Dovoľte mu, aby naplnil vaše srdce, zbavil vás obáv, posilnil vaše odhodlanie a pripravil vás na svoj skorý príchod.

Objav najúčinnnejšej vakcíny

Výskumné laboratóriá a univerzitné zdravotnícke stre-
diská sa v celých Spojených štátoch, ale aj po celom
svete, snažia čo najrýchlejšie vyvinúť účinnú vakcínu proti
koronavírusu COVID-19. Skúšobné vakcíny majú vyvolať
silnú imunitnú reakciu, vrátane zvýšenej tvorby protilá-
tok a obranných mechanizmov, ktoré potrvajú dlhšie ako
vírusové a bakteriálne infekcie. Aj univerzita v Nebraske
sa zapojila do celosvetovej snahy získať veľmi potrebnú
ochranu proti vírusu, ktorý spustošil svetovú ekonomiku,
nakazil milióny ľudí a ďalších prinútil ísť do karantény.
V čase úsilia zastaviť šírenie smrteľnej pandémie sa obja-
vila jedna z najväčších obáv, že zakrátko udrie druhá vlna
COVIDu-19. Vedci sa preto prednostne zamerali na vývoj
vakcíny, ktorú sa pokúšajú vytvoriť čo najskôr. Americké
národné inštitúty zdravia (U.S. National Institutes of He-
alth) zjednocujú laboratóriá, univerzity a výskumné inšti-
túty v snahe vyvinúť vakcínu. Prvé skúšobné štúdie začali
vznikať v meste Seattle vo Washingtone. V súčasnosti do-
stali účastníci štúdie už prvú z dvoch potrebných dávok.
Štyridsať zdravotníckych dobrovoľníkov vo výskumnom
laboratóriu v Kansas City a na Pensylvánskej univerzite už

začalo s klinickými testami. Zdravotnícka farmaceutická spoločnosť Inovio spolupracuje s čínskymi vedcami, aby s podobnou štúdiou začali čoskoro aj v tejto krajine. Ide o prvý krok k overeniu, či je vakcína dostatočne bezpečná pre širšie testovanie, ktorým treba preukázať, že proti vírusu účinne ochráni.

Skupina amerických výskumníkov dokonca experimentuje s iným typom vakcíny proti COVIDu-19, ktorá sa aplikuje do ramena podobne ako pri obyčajnom kožnom teste. „Je to najvýznamnejší pokus, aký sme doteraz robili,“ povedal doktor John Ervin zo Strediska farmaceutického výskumu pre Associated Press. Hoci výskum napreduje, očakáva sa, že ubehne viac ako rok, kým bude vakcína dostupná. Laboratóriá po celom svete vyvíjajú desiatky možných vakcín, ktoré sa podľa odhadov začnú testovať v nasledujúcich mesiacoch.

„Dobrá správa je, že máme hneď niekoľko kandidátov,“ povedal doktor Anthony Fauci, vedúci oddelenia infekčných nákaz z Národných inštitútov zdravia (NIH) počas rozhovoru pre podcast *Journal of the American Medical Association*. Jeden z popredných výskumníkov vyhlásil, že „dobrovoľníci búchajú na dvere, aby sa na tomto pokuse mohli zúčastniť“.

Ľudia sa obávajú smrteľného a rýchlo sa šíiaceho vírusu natoľko, že sa úzkostne snažia získať vakcínu, ktorá zabránuje nákaze vírusom COVID-19. (Pozn. v čase písania tejto knihy ešte nebola objavená vakcína.) Hoci súčasná pandémia spôsobila stovky tisíc úmrtí po celom svete, je tu ešte jeden oveľa smrteľnejší vírus. COVID-19 zasahuje telo, ale táto fatálna nákaza nám dokáže vziať viac než len telesný život. Ježiš povedal: „Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu nemôžu zabiť. Bojte sa skôr toho, kto môže aj dušu aj telo zahubiť v pekle.“ (Mat 10,28) Vírus hriechu

je oveľa smrteľnejší než koronavírus. COVID-19 dokáže zničiť telo, ale hriech môže zničiť telo aj dušu. Nákaza vírusom hriechu vedie k smrti, kým sa nenájde vakcína. Ako sa táto pandémie začala? Aké je konečné riešenie hriechu?

Iný smrteľný vírus

Boh stvoril ľudí na svoj obraz, ale keď Adam a Eva v záhrade Eden poslúchli hlas Zlého a podľahli jeho pokušeniam, vírus hriechu sa preniesol na ich potomkov. Preto Jeremiáš hovorí: „Nadovšetko klamlivé je srdce, je nenapraviteľné, kto sa v ňom vyzná?“ (Jer 17,9) Izaiáš dodáva: „Všetci sme blúdili ako ovce, každý išiel svojou cestou.“ (Iz 53,6) Spomínate si na povzdych apoštola Pavla, keď volal: „Ja úbohý človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti?“ (Rim 7,24) Nakazili sme sa smrteľnou chorobou, no tak ako mnoho ľudí s koronavírusom nepocituje príznaky, aj my kráčame ďalej a šírimo vírus hriechu medzi ostatných bez toho, aby sme to vedeli.

V období najväčšieho rozmachu epidémie COVID-19 sa u mnohých nakazených neprejavovali nijaké príznaky. Nebolelo ich v hrdle, nemali horúčku, nepocítovali únavu a ani nekašľali. Zdalo sa, že sú v poriadku, ale pritom v okolí šírili nákazu. Aj keď ďalší mali len mierne príznaky nákazy, iných choroba zasiahla v plnej sile. Vysoké teploty, ťažké dýchanie a ochabnuté telo. Bojovali o život. Ani úsilie najkvalitnejšieho zdravotníckeho personálu nedokázalo niektorých zachrániť. Hoci na koronavírus účinnú vakcínu zatiaľ nemáme, vďaka Bohu proti vírusu hriechu liek existuje.

Boží recept

Jestvuje niekto, kto nás môže zachrániť zo zovretia smrti. Keď Pavol zvolal: „Ja úbohý človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti?“ nedovolil, aby ostala otázka nezod-

povedaná. Pokračoval ďalej slovami: „Bohu vďaka skrze Ježiša Krista, nášho Pána.“ (Rim 7,25) Existuje Lekár, ktorý má liek proti vírusu hriechu. Ježiš sa vrhol do žumpy hriechu, aby vyriešil naliehavý problém. Nebeský doktor vstúpil do priestoru ľudských záležitostí s protilátkou, aby nás zbavil nákazy hriechu. Prišiel do padlého sveta plného bolesti a smrteľnej nenávisti, priamo čelil satanovým útokom a nakoniec zvíťazil. Splnil požiadavky zákona, ktorý sme porušili. Zomrel smrťou, ktorá patrila nám, preto môžeme žiť životom, ktorý patrila jemu. Kríž zjavuje celému vesmíru hlbiny, ktorými prešiel, aby nás zachránil.

Keď sa Písmo vyjadruje o Kristovi, hovorí, že „On sám na vlastnom tele vyniesol naše hriechy na drevo“ (1 Pet 2,24). Golgotský kríž odhaľuje lásku, ktorá je nad ľudské chápanie. Pri pohľade na ukrižovaného Božieho Syna môžeme spoločne s apoštolom Pavlom povedať, že „ma miloval a vydal seba samého za mňa“ (Gal 2,20). Kristova milosť je nezaslúžená. Zomrel trýznivou a bolestivou smrťou, ktorej podľahnú aj stratení hriešnici. Zažil Otcov hnev a súd nad hriechom. Bol zavrhnutý, aby sme my boli prijatí. Zomrel smrťou, ktorá patrila nám, preto môžeme žiť životom, ktorý patrila jemu. Na hlave nosil trňovú korunu, aby sme mohli nosiť korunu slávy. V mukách bol pribitý na kríž, aby sme mohli so spasenými všetkých vekov vládnuť na tróne. Nosil rúcho potupy, aby sme mohli naveky nosiť kráľovské rúcha. Zázrak zázrakov, div divov, že nás Ježiš v našej hanbe a vine neodmietol, ale v láske prijal. On je „Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta“ (Ján 1, 29). V dávnej starozákonnej svätyni predstavoval zomierajúci baránok zničené, zbité a krvavé telo Spasiteľa. Ak tomu správne rozumieme, tieto obeť ukazujú k starému drevenému krížu. Svedčia o klincoch a trňovej ko-

rune, súdnej fraške, mukách kríža, posmechu zo strany rímskych vojakov a výsmechu davu.

Kríž vydáva svedectvo o láske, ktorá je taká zázračná, úžasná a božská, že by radšej zobrala odsúdenie, vinu a trest za hriech na seba, než by naveky zomrelo čo len jediné jeho dieťa. Kniha „Cesta lásky“, ktorá ukazuje na hĺbkku Kristovej obete, obsahuje prenikavé posolstvo: „Satan útočil na Ježiša prudkým pokušením. Spasiteľ nemohol dohliadnuť za brány hrobu. Nádej mu nezaručovala víťazstvo nad hrobom ani neprinášala svedectvo o tom, že Otec túto obeť prijme. Obával sa, že hriech je Bohu taký odporný, že ich odlúčenie môže byť večné. Kristus cítil úzkosť, ktorú pocíti hriešnik, keď sa milosť prestane za ľudí prihovárať. Vedomie, že hriech obrátil Otcov hnev na neho ako zástupcu človeka, mu nesmierne strpčovalo kalich, ktorý pil, a pod ťarchou tohto vedomia Božiemu Synovi puklo srdce.“ (Cesta lásky, kapitola 78)

Ide o príbeh milosti. Je to príbeh o Spasiteľovej nesmiernej láske. Príbeh o Ježišovi, ktorý nás miluje natoľko, že by radšej zažil samotné peklo, než aby zahynul jeden z nás. Príbeh o bezhraničnej, nesmiernej, nepochopiteľnej, večnej, nekonečnej láske, ktorá túži po tom, aby sme s ním boli naveky. Príbeh o Božom Synovi ochotnom na seba vziať vinu, odsúdenie, dôsledky hriechu a ak by to bolo treba pre našu záchranu, aj sa navždy odlúčiť od Otca. Kristova smrť na kríži nás zachraňuje pred odsúdením, vinou, hanbou a konečným trestom za hriech. Krv, ktorú za nás Kristus preliat, je jedinou účinnou vakcínou proti vírusu hriechu. Príbeh sa však nekončí na kríži.

Ježiš žije

Keby Ježiš zomrel a už znovu nevstal, stal by sa iba mučeníkom pre dobrú vec. Keby nikdy nezvítazil nad hro-

bom, akú nádej na večný život by sme mali? Naše vykúpenie sa zakladá nielen na umierajúcom, ale aj na živom Kristovi. Vzkriesený Kristus nás vyslobodil z moci hriechu. Nadvláda hriechu v našom živote je zrušená. Hriech nás už viac nedrží vo svojom zovretí. Existuje totiž moc, ktorá je silnejšia než vplyv našej dedičnosti, prostredia alebo minulých omylov. Je to moc živého Krista, ktorý vstal z mŕtvych a zmenil náš život. Ak Kristov hrob nebol prázdny, náš život nemôže byť plný. Ak by jeho telo ostalo v hrobe, nemali by sme nijakú záruku, že naše telá raz vstanú z hrobu. Ak by nebol vzkriesený, nemali by sme nádej na vzkriesenie.

Dobrá správa je, že existuje presvedčivý dôkaz pre doslovné a telesné Kristovo vzkriesenie. V evanjeliu podľa Matúša sa píše: „Na druhý deň po prípravnom dni sa zhromaždili veľkňazi a farizeji k Pilátovi a povedali: Pane, spomenuli sme si, že ten zvodca, kým ešte žil, povedal: ‚Po troch dňoch vstanem z mŕtvych.‘ Rozkáž teda zabezpečiť hrob až do tretieho dňa, aby neprišli jeho učeníci, neukradli ho a nepovedali ľudu, že bol vzkriesený z mŕtvych. A tak posledný blud bude horší ako prvý. Pilát im povedal: Máte stráž, choďte a strážte ho, ako viete. Tak odišli a zabezpečili hrob: zapečatili kameň a postavili stráž.“ (Mat 27,62-68)

Nezabudnime, že Matúš ako vyberač daní je veľmi presný. Všimnite si Pilátove slová: „Máte stráž, choďte a strážte ho, ako viete.“ V uvedenom oddiele sú štyri kľúčové body:

1. Veľkňazi a farizeji sa zaoberali Kristovým vzkriesením.
2. Pilát vydal rozkaz, aby rímska stráž sledovala hrob.
3. Vstup do hrobu bol zavalený obrovským kameňom.
4. Hrob zabezpečila rímska pečať.

Na stráženie hrobu nasadili rímsku jednotku zloženú zo skúsených a osvedčených vojakov. Skupina profesionálov sa zaviazala hrobku ochrániť. Protokol rímskej armády vyžadoval pri výkone úlohy úplnú oddanosť. Náznak porušenia vernosti alebo neschopnosti splniť pridelenú úlohu sa trestal smrťou. Pozrime sa bližšie na rímsku pečať. Pripevnili ju na hrob, aby zabránili akémukoľvek pokusu preniknúť dnu. Pečať predstavovala moc a autoritu Rímskej ríše. Ak by sa niekto pokúsil odstrániť kameň pred vchodom do hrobu, porušil by pečať aj rímsky zákon. Rimania vládli nad Jeruzalemom pevnou rukou a nezniesli akýkoľvek náznak spochybnenia rímskej autority.

Mohli by učenici spochybniť rímsku autoritu po tom, čo vládna moc odsúdila Ježiša na smrť? Kde boli vtedy učenici? V strachu sa chúlili v hornej miestnosti. Peter prednedávnom trikrát zaprel Pána. Počas ukrižovania učenici opustili Ježiša a utiekli. Je nemysliteľné, aby títo neverní učenici našli odvahu porušiť rímsku pečať. Zastavme sa na chvíľu pri odvalení kameňa. V Jánovom evanjeliu sa uvádza: „V prvý deň po sobote, včasráno, keď bola ešte tma, prišla k hrobu Mária Magdaléna a videla, že kameň je od hrobu odvalený.“ (Ján 20,1) Staroveké hroby z tohoto obdobia boli zhruba 1,2 metra široké a 1,5 metra vysoké. Archeológovia našli v okolí Jeruzalema množstvo takýchto hrobiek. Náhrobný kameň vážil približne dve tony. Umiestnil sa do žlabu pred vstupom do hrobky a pomocou páky sa uvalil na miesto, aby hrob zaistil. Priehlbina nebývala rovná, preto sa okrúhly kameň jemne zvalil na určené miesto v miernom sklone. Keď sa hrob zabezpečil, bolo nesmierne ťažké s kameňom pohnúť, pretože by sa dvíhal proti sklonu.

Josh McDowell správne poznamenáva, že „s odsúdením, ukrižovaním, hrobom, pochovávaním, zapečatením a strážením Kristovho hrobu bolo spojených toľko bezpečnostných opatrení, že je pre odporcov veľmi ťažké obhájiť tvrdenie o nemožnosti Kristovho vzkriesenia“.

Kde sa nachádzali učeníci, keď Mária prvýkrát pristúpila k hrobu? Schovávali sa v hornej miestnosti a zároveň sa báli, že ich vypátrajú a zabijú. Jeden z najväčších dôkazov Kristovho vzkriesenia je zmena života učeníkov, ktorí jeho vzkriesenie mocne hlásali. Kam šli bezprostredne po vzkriesení? Vrátili sa do Jeruzalema, odkiaľ predtým utiekli. Nakoniec všetci títo učeníci s výnimkou Jána zahynuli mučeníckou smrťou. Jakub bol štátý. Peter ukrižovaný hlavou dole. Je nepravdepodobné, že skupina učeníkov položí život za vymyslenú lož.

Historik Paul Maier podotýka, že „ak sa dôkladne a poctivo zväžia všetky dôkazy, je na základe pravidiel historického bádania možné dospieť k oprávnenému záveru, že hrobka Jozefa z Arimatie, do ktorej Ježiša pochovali, bola skutočne v to ráno po Veľkej noci prázdna. Doposiaľ sa nenašiel jediný dôkaz z oblasti literárnych prameňov, epigrafov alebo archeológie, ktorý by uvedené tvrdenie vyvrátil“.

Množstvo svedkov

Množstvo svedkov Kristovho vzkriesenia tvrdilo, že je živý. Ježiš sa pri hrobe zjavil Márii Magdaléne. Neskôr ženám, ktoré prišli pomazať jeho telo. Dvom učeníkom na ceste do Emauz. V nedeľnú noc sa zjavil desiatim z jedenástich učeníkov v hornej miestnosti a potom opäť Tomášovi a ďalším učeníkom. Pred nanebovstúpením sa ukázal veriacim zhromaždeným v galilejských úbočiach. Ohlasovali, že sa im zjavoval počas štyridsiatic dní. Apoštol

Pavol opísal, že v jednej chvíli sa Ježiš zjavil viac ako päťsto svojim nasledovníkom, z ktorých väčšina ešte stále žila a mohla tak potvrdiť, čo napísal.

Pravdy vzkriesenia

Biblia často vyjadruje hlboké pravdy jednoducho. Matúšovo evanjelium bez zložitostí uvádza: „Po sobote, keď sa brieždilo v prvý deň týždňa, prišla Mária Magdaléna a iná Mária pozrieť hrob.“ (Mat 28,1). Na chvíľu uvažujme nad významom tejto pasáže. Spomeňte si na chmúrnú náladu učeníkov počas soboty, keď Ježiš odpočíval v hrobe. Boli sklamaní, znechutení a sklúčení. Ich nádeje sa rozplynuli. Peter a Ján opustili úspešné rybárske zamestnanie, aby ho nasledovali. Pre potulného židovského kazateľa z Nazareta riskovali budúcnosť a majetok. A čo teraz? Aká je ich budúcnosť? Ježiš je mŕtvy.

Stať sa Kristovým nasledovníkom pre Matúša znamenalo riskovať zaistené miesto vyberača daní. K pôvodnému zamestnaniu sa už nemohol vrátiť. Práca daňového úradníka sa skončila. Ako videl budúcnosť počas piatkovej noci a v sobotu?

Zamyslite sa nad Máriou, ženou z Magdaly. Napriek zlej povesti v Kristovi našla odpustenie, zľutovanie a milosť. Prvýkrát v živote našla niekoho, kto ju miloval čistou, nesebeckou, nebeskou láskou. Vyhnal z nej démonov, ktorí ju dlhý čas trýznili. V Ježišovi našla zmysel života, nový cieľ a budúcnosť pre dnešok, zajtrajšok aj večnosť.

Teraz bol mŕtvy. Naposledy videla jeho telo zlámané, zbité a krvavé. Pri ukrižovaní v sklúčenosti a hlbokom smútku odvrátila svoju tvár. Nezniesla pohľad na krv, ktorá prúdila z prebitých rúk a zakrvavenej tváre. Nezniesla pohľad na smútok v jeho očiach a jeho strápené telo. Nezniesla hrôzu toho všetkého, čo sa dialo.

Pridajme sa k Márii a jej spoločníckam na ceste k hrobu, kde chcú nabalzamovať Kristovo telo. Slnko pomaly vychádza a temnota sa stráca. Posledné dni naplnil smútok a sklamanie. Ich nádeje sa rozbili ako fľaša hodaná o múr, kde sa roztriešti na tisíce kúskov. Učenci sa odobrali do hornej miestnosti a plní neistoty pri predstave vlastnej budúcnosti mali strach vzdialiť sa. Cítili sa ako v karanténe, podobne ako milióny ľudí počas pandémie COVID-19.

Mária sa blížila k hrobu. Kristova smrť rozptýlila nádeje a sny. O čom premýšľala? Možno nad tým, aký zmysel dávajú udalosti posledných dní. Bola zmätená a prekvapená z toho, čo sa udialo v tých dňoch, no aj tak sa rozhodla vo viere vykročiť a nabalzamovať jeho telo.

Ženy nemali odpovede na všetky otázky. Zmiatli ich posledné udalosti a nevedeli, čo si počnú s obrovským kameňom, ktorým zapečatili hrob. Rímska stráž určite pečať neporuší a hrob neotvorí. Netušili, ako to vyriešiť. Vedeli však, že majú určitú povinnosť a zvyšok prenechajú na starosť Bohu. Nemusíte mať zodpovedané všetky otázky, aby ste mohli urobiť to, čo vám Boh vkladá do srdca.

Veriť neznamená len vedieť, ale aj dôverovať. Viera nie je iba poznanie, ale aj dôvera. Viera nedáva odpoveď na všetky otázky, dáva však istotu, že Boh ma stále miluje a aj keď tomu nerozumiem, robí pre mňa to najlepšie. „Po sobote, keď sa brieždilo v prvý deň týždňa.“ (Mat 28,1) Verš obsahuje večnú pravdu. Po temnote vždy vychádza slnko. Noc sa obracia v deň. V hodine najtmavšej tmy povstane vo vašom živote Ježiš, Slnko spravodlivosti. Nemusíte tomu rozumieť, iba verte. Verte, že mu na vás záleží. Verte, že vás miluje. Verte, že pre vás chce to najlepšie. Verte, že vo svetle vzkrieseného Krista vám v živote opäť vyjde Slnko. On je svetlo sveta a zaženie temnotu.

V príbehu o vzkriesení nastáva zvláštny obrat. Nachádzame ho u Jána 20,11-17. „Mária však stála vonku pri hrobe a plakala. Ako tak plakala, nahla sa do hrobu a videla dvoch anjelov v bielom sedieť tam, kde predtým ležalo Ježišovo telo; jedného pri hlave, druhého pri nohách. Tí jej povedali: „Žena, čo plačeš?“ Odpovedala im: „Vzali môjho Pána a neviem, kam ho položili.“ (Ján 20,11-13) Keď to dopovedala, otočila sa a uvidela Ježiša, ale nepoznala ho. Mnoho ľudí má pocit, že nevie, kde a ako nájsť Ježiša. Mária hľadala Ježiša a on pritom stál vedľa nej. Jej skúsenosť nám pripomína Božie zaslúbenie z Listu Hebrejom 13,5: „Nezanechám ťa, ani ťa neopustím,“ ale aj z Izaiáša 41,10: „Neboj sa, veď som s tebou, neobzeraj sa, veď ja som tvoj Boh, posilním ťa a určite ti pomôžem, veď ťa podopieram spravodlivou pravcou.“

Pre slzy ho nevidela, aj keď stál blízko. Kde je Kristus, keď sa zdá, že ho nemožno nájsť? Kde je Ježiš, keď náš duchovný život vysychá a my premýšľame, kam odišiel? Verte, že stojí blízko, aby vás posilnil, povzbudil a dodal vám nádej. Je zvláštne, že sa Ježiš najprv nezjavil Petrovi, Jakubovi, Jánovi alebo Matúšovi. Prečo sa ukázal práve Márii? Pretože Mária to najviac potrebovala. Ježiš je s nami stále, ale vo chvíľach, keď to najviac potrebujeme, je ešte bližšie. Prvá kľúčová životná rada z príbehu o vzkriesení znie: Radujte sa! Kristus vstal z mŕtvych. Je ráno, tma ustúpila. Svitla nádej.

Nesmieme prehliadnuť ani druhú večnú pravdu. Hrob je prázdny. Smrť je porazená. Život zvíťazil. Satan nemohol Ježiša udržať v zemi. Kristovo vzkriesenie poukazuje na deň, keď sa Ježiš vráti a milovaní zosnulí budú vzkriesení tiež. Možno ste nedávno stratili niekoho blízkeho. Podobne ako Mária plačete, máte zlomené srdce, prežívate hlboký smútok, ale rano vzkriesenia svedčí o nádeji. Svedčí o odvahe

a o novom živote. Ježiš poskytuje protilátky proti vírusu hriechu. Zomrel za nás. Žije a príde si po nás.

Keď sa Ježiš v Novom zákone stretol so smrťou, smrť prehrala a Ježiš zvíťazil. Stalo sa to napríklad v dome predstaveného synagógy menom Jairos. Keď povedal, „Dievča, hovorím ti, vstaň!“, smrť musela odísť (Mar 5,41) Moc smrti sa v prítomnosti živého Krista stráca. Smrť prehrala a Ježiš zvíťazil aj v Lazarovom hrobe. Keď Majster povedal, „Lazar, poď von!“, hrob ho nedokázal dlhšie udržať vo svojej moci. Aj v to ráno vzkriesenia bola smrť v Kristovom hrobe porazená ako posledný nepriateľ a zničená satanova najväčšia zbraň. Smrť stratila moc. Naše srdce smie tlčiť s nádejou. Slová apoštola Pavla sa nesú ako ozvena dejinami času: „Počúvajte, poviem vám tajomstvo: Nie všetci zomrieme, ale všetci budeme premenení, naraz, v tom okamihu, na posledný zvuk poľnice. Keď zatrúbi, mŕtvi budú vzkriesení neporušiteľní a my budeme premenení.“ (1 Kor 15,51.52) Ježišovo vzkriesenie je večnou zárukou, že vzkriesi aj tých, ktorí v neho uverili a boli premenení jeho milosťou. V ten deň, keď sa vráti, aby nás vzal domov.

V to ráno vzkriesenia bol v Kristovom hrobe spečatený náš údel, pretože bez vzkriesenia by sa večný život, ktorý nám Kristus zaslúbil, nestal skutočnosťou. Pisatelia Nového zákona preto kladú taký dôraz na vzkriesenie a tak často ho spomínajú. Pred 2000 rokmi, v to nedelňé ráno vzkriesenia Ježiš zvíťazil nad satanom. Život zvíťazil nad smrťou. Nádej zvíťazila nad zúfalstvom. Radosť zvíťazila nad smútkom. Nastal čas radosti. Kristus vstal z mŕtvych. Smrť stratila svoju moc a jedného dňa sa Ježiš vráti, aby nás vzal domov.

Ako žiť kvalitný život v ťažkých časoch

Svet zažíva životu nebezpečnú pandémiu s názvom COVID-19. Podľa dostupných štatistík sa do konca apríla 2020 nakazilo viac ako 3 milióny ľudí a vyše dvestotisíc ich na následky nákazy zomrelo. (K 31.12.2020 bolo nakažených približne 83 miliónov a zomrelo 1,8 milióna ľudí.) V súčasnosti patrí medzi najdôležitejšie potreby zdravotníkov takzvané PPE (Personal Protective Equipment). Skratka sa vzťahuje na ochranné oblečenie, prilby, rukavice, štíty, okuliare, rúška, respirátory a iné pomôcky pre zdravotníkov vystavených nákaze alebo chorobe. Pretože COVID-19 sa prenáša vzduchom, bolo kľúčové zaistiť pre zdravotníkov základné ochranné vybavenie. V začiatkoch krízy chýbali v niektorých oblastiach ochranné pomôcky, preto sa nakazilo koronavírusom množstvo zdravotníckeho personálu. Hoci sa zo všetkých síl starali o ostatných, pred vírusom neboli chránení. Na prežitie potrebovali ochranné vybavenie PPE.

Iná smrteľná nákaza

Existuje smrtiaca vírusová pandémia horšia než koronavírus – hriech. Nakazil celé ľudstvo a postavil nás do prvej bojovej línie. Počas pandémie hriechu potrebujeme

ochranné pomôcky PPE. Ak sa nebudeme chrániť, pravdepodobne sa vírusom hriechu nakazíme. Ak sa v búrlivom zhone života nepostaráme o duchovnú časť svojej prirodzenosti, môžeme dostať smrtiacu duchovnú chorobu.

Rada apoštola Pavla

Apoštol Pavol napísal: „Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach. Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v ten deň zla odolať a tým, že všetko prekonáte, obstať.“ (Ef 6,12.13) Božia výzbroj predstavuje ochranné vybavenie PPE proti vírusu hriechu. Lekári a zdravotníci nikdy nechodia do miestností s nakazenými pacientmi bez ochranných pomôcok. Hoci každý deň vstupujeme na územie Zlého, kde sú milióny ľudí nakazení vírusom hriechu, často nie sme chránení. Nemať ochranu znamená duchovnú pohromu. S Božou výzbrojou sa dokážeme radovať aj v najťažších životných okolnostiach. Predstavuje ochranné vybavenie pre časy skúšok.

Ako vyzerá táto ochranná výzbroj, ktorú sme dostali od Boha a máme ju uplatniť v boji medzi dobrom a zlom? Apoštol Pavol píše v 2. liste do Korintu: „Zbrane nášho boja nie sú telesné, ale od Boha majú moc zboriť hradby.“ (2 Kor 10,4) Čo sú to Božie zbrane? Ako sa dá duchovne pripraviť na krízy v osobnom živote? Kde je prameň našej duchovnej sily? Aké prostriedky Boh poskytol na zápas s vírusom hriechu? Jedna z vynikajúcich Božích zbraní je jeho slovo. „Veď Božie slovo je živé a účinné, ostrejšie ako akýkoľvek dvojsečný meč. Preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca.“ (Heb 4, 12) Biblia je živé Božie slovo. Prostredníctvom pôsobenia Ducha Svätého ožíva a mení život. Je veľa inšpiratívnych kníh, ale Božie slovo je inšpirované.

Je veľa poučných kníh, ale Božie slovo nás nielen pouča, ale aj mení.

Božie tvorivé slovo

Inšpirované Božie slovo obsahuje kľúčové životné zásady. Tvorivá sila Písma svieti v tme. Mení nás. Keď Boh vyriekol slovo pri stvorení, vznikla planéta. Svet stvoril prostredníctvom všemocného slova. Žalmista píše: „Hospodinovým slovom boli utvorené nebesia a dychom jeho úst všetky ich zástupy... lebo povedal – a stalo sa, rozkázal – a povstal svet.“ (Ž 33,6-9)

Božie slovo je tvorivé. Čo povie, to sa aj stane, aj keď to predtým neexistovalo. Slovo je natoľko mocné, že tvorí, čo zároveň vyhlasuje. Nehmotné Božie slovo vychádzajúce z jeho úst tvorí hmotu. Človek dokáže hovoriť o tom, čo je, Boh o tom, čo nie je. To, čo nie je, vzniká vo chvíli, keď Boh rozpráva, pretože jeho slovo mocne pôsobí. Keď Pavol hovorí o Abrahámovi a Sárinom počatí v neskorom veku, vysloví pozoruhodnú pravdu: „Boh... povoláva k jestvovaniu to, čoho niet.“ (Rim 4, 17) Než Sára počala, vyhlásilo Božie slovo, že v neskorom veku otehotnie. Boží výrok sa stal skutočnosťou, pretože má moc vykonať to, čo Boh povedal.

Predstavujem vám úchvatnú pravdu, ktorá mení život: tvorivá moc hovoreného slova sa nachádza v písanom Slove. Moc Slova napája smädnú dušu a sýti hladné srdce. Obnovuje človeka na Boží obraz. Posilňuje nás v zápase medzi dobrom a zlom. Keď bol Ježiš pokúšaný na púšti, stretol sa priamo so satanom, ktorému povedal: „Je napísané: Človek bude žiť nielen z chleba, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.“ (Mat 4,4) Staroveké Písmo, Svätá Biblia, vyživuje dušu. Učenie Písma uspokojuje najhlbšie túžby. Ako sa telo udržiava a posilňuje zdravou,

výživnou stravou, tak sa duša udržiava a posilňuje Božím slovom. Rozhodujúca otázka znie: Je Biblia iba jednou z mnohých inšpiratívnych kníh, alebo je Bohom inšpirovanou knihou, ktorú nám daroval? Ak Biblia predstavuje Božie zjavenie pre ľudstvo, zanedbávaním jej učenia sa vystavujeme nebezpečenstvu večného zatratenia. Ak je Biblia len inšpirujúcim ľudským spisom, nemá takmer nijakú moc výrazne nás zmeniť. Otázka inšpirácie Biblie je preto nesmierne dôležitá. Ide o záležitosť života a smrti.

Inšpirácia Biblie

Spaľujúce palestínske slnko nemilosrdne pražilo na mladého arabského chlapca, ktorý pásol pár ovečiek v odľahlej oblasti pri Mŕtvom mori. Zdalo sa, že to bude ďalší obyčajný deň v jeho živote. Každé ráno sa s ovečkami vydal hľadať kúsok potravy naprieč spálenou piesčinou púšte. Vôbec netušil, že v tento deň zmení svet.

Keď sa mu zatúlala ovečka do jaskyne, skúsil ju vystrašiť tým, že do otvoru hodil kameň. Na vlastné prekvapenie započul zvuk rozbitej keramiky. V domnení, že objavil skrytý poklad, pribehol domov a povedal to otcovi. Jaskynný nález bol oveľa hodnotnejší než bohatstvo starovekého šľachtica. Na brehu Mŕtveho mora sa v roku 1947 našli zvitky nesmiernej hodnoty. Hlinené nádoby v jaskyni ukrývali neoceňiteľný poklad. Obsahovali najstaršie dochované biblické rukopisy. Zvitky vytvorilo kumránske spoločenstvo približne 150 rokov pred Kristom. Nazývali sa Esejci. Hodiny a hodiny trávili ručným prepisovaním Biblie. Na zaistenie čo najväčšej presnosti sa držali nesmierne prísnych zásad prepisovania. Už desaťročia rukopisy skúmajú tí najlepší biblisti a odborníci na staroveké biblické jazyky. Staroveké kumránske zvitky svedčia o presnosti a spoľahlivosti Biblie. Okrem zvitkov od Mŕtveho mora existujú ďalšie rukopisy

Starého zákona z minulých storočí. Keď ich porovnáme, ukazuje sa presnosť, s akou sa vytvárali a odovzdávali ďalej. Vedľa starozákonných rukopisov existuje viac než 2 400 textov Nového zákona, ktoré pochádzajú z obdobia medzi prvým až štvrtým storočím. Množstvo prepisov biblických textov neporovnateľne presahuje prepisy všetkých ostatných kníh na svete. Presnosť rukopisov svedčí o božskej inšpirácii Písma.

Z generácie na generáciu

V priebehu tisícročí sa Božie slovo s veľkou presnosťou odovzdávalo z jednej generácie na druhú. Od prvej knihy „Genesis“ až po poslednú knihu „Zjavenie“ Písmo odpovedá na najhlbšie otázky a prehovára k najhlbším túžbam srdca. Bibliu napísalo viac ako 40 autorov v časovom rozpätí 1 500 rokov. Mnohí biblickí pisatelia sa navzájom ani nepoznali. Hoci žili na rôznych miestach, hovorili iným jazykom, pochádzali z rozličných kultúr, všetci písali pod vplyvom Ducha Svätého a zreteľne predstavovali Boží večný plán pre ľudstvo. Hlavné námety Písma si neprotirečia. V Biblii nachádzame úžasnú jednotu v myslení aj zámere. Odzkradľuje Božie myšlienky. Biblickí pisatelia používajú výrazy „Boh povedal“, „Pán povedal“ alebo im podobné až tritisíckrát. Verili, že sú Bohom inšpirovaní a samotné Písmo dokazuje, že posolstvo, ktoré prináša, pochádza od Boha.

Naplnenie mnohých biblických proroctiev ukazuje pravdivosť Písma. V Biblii sa nachádza zhruba 31 000 veršov, pričom viac ako 8 000 z nich, teda približne 25 %, obsahuje proroctvo. Biblické proroctvá sú nesmierne presné a odhaľujú mená národov a vládcov sveta. Predpovedajú podrobnosti z Kristovho života. Uvediem zopár príkladov. Kristov životopis bol napísaný stovky rokov pred jeho naro-

dením. Ježiš pochádzal z Nazareta, ale 700 rokov pred ním prorok Micheáš predpovedal, že Mesiáš sa narodí v Betleheme (pozri Micheáš 5,1). Výnos cisára Augusta priviedol do Betlehema Máriu a Jozefa presne v tú noc, keď sa Kristus narodil, čo je pozoruhodné. Mesto Nazaret sa nachádza v Galilei – v severnej časti Izraela. Betlehem leží v Judsku – 145 kilometrov na juh. Predstavili sme len jedno z úžasných proroctiev, ktoré sa vzťahujú na Ježišovo narodenie, život, smrť a vzkriesenie. Kniha Numeri (4. kniha Mojžišova), napísaná približne 1500 rokov pred Kristom, predpovedala, že sa na východe ako znamenie narodenia Mesiáša objaví hviezda („Vidím ho, ale zatiaľ neprítomného, hľadím naňho, ale nie zblízka. Vychádza hviezda z Jáкова, povstáva žezlo z Izraela. On prerazí spánky Moába i temeno všetkých Šétovcov.“ Numeri 24,17).

Starozákonné proroctvá s presnosťou odhaľujú vzostup a pád národov, údel kráľov a vládcov, ale aj budúcnosť sveta. Prorok Daniel predpovedal vzostup štyroch ohromných národov, ktoré ovládnu Blízky východ a budú panovať nad vtedajším známym svetom v Babylone, v Médsko-Perzsku, v Grécku a v Ríme, vrátane rozpadu Rímskej ríše („Odpovedali mu druhý raz: „Nech kráľ rozpovie sen svojim služobníkom a my mu vysvetlíme jeho význam.“ Kráľ odpovedal: „Viem s istotou, že len chcete získať čas, lebo vidíte, že moje slovo je nemenné.“ Daniel 2, 7, 8). V 24. kapitole Matúšovho evanjelia Ježiš predpovedá znepokojujúce udalosti a okolnosti posledných dní, ktoré sa v súčasnosti naplňajú. Aj tieto predpovede patria medzi proroctvá, ktoré jasne ukazujú na spoľahlivosť, pravdivosť a božský pôvod svätého Božieho slova.

Hlavný zámer Písma

Hlavným zámerom Biblie je predstaviť Boží večný plán spasenia. Hoci sa v Biblii opisujú historické udalosti, nie

je predovšetkým knihou o histórii. Aj keď sa Biblia dotýka vedy, nie je knihou o vede. Poskytuje náhľad do ľudskej mysle, ale nie je psychologickou príručkou. Hoci sa Božie slovo dotýka mnohých vedných disciplín, je v prvom rade zjavením Božej vôle, ktorá ľudstvu odkrýva večné Božie pravdy. Biblia odpovedá na tri základné otázky života: „Prečo som tu?“ „Odkiaľ pochádzam?“ a „Čo nás čaká v budúcnosti?“. Dodáva nádej a odvahu. Hlavným námetom Písma je Ježiš. Svedčia o ňom starozákonní proroci. Každá biblická kniha zjavuje jeho lásku. Keď sa Ježiš rozprával s farizejmi, povedal: „Skúmate Písma, lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a práve ony svedčia o mne.“ (Ján 5,39) Starý zákon svedčí o Kristovi, ktorý má prísť. Nový zákon zjavuje Krista, ktorý prišiel. Celá Biblia „svedčí“ o Ježišovi. Kristus je v Písme vyobrazovaný ako zomierajúci Baránok, živý kňaz a prichádzajúci kráľ. On nás ospravedľňuje, posväcuje a jedného dňa aj oslávi. Ježiš je odpúšťajúci, milostivý, súcitný a život premieňajúci Spasiteľ a Pán.

Ježiš je významný divotvorca, ktorý mení životy. Povedal: „Slová, ktoré som vám povedal, sú Duch a život.“ (Ján 6,63) Duch Svätý vstúpuje zásady Božieho slova do vnímavej mysle a robí z nás nového človeka. Kristus je stredobodom náuky Písma, preto podľa apoštola Pavla, „ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením. Staré veci pominuli, nastali nové“. (2 Kor 5,17)

Biblia nie je iba príručkou na budovanie kresťanského života. Všimnime si niektoré biblické symboly, ako napríklad svetlo, oheň, kladivo, zrno alebo chlieb. Spája ich jedno: odkrývajú moc Božieho slova meniť náš život. Božie slovo je ako svetlo, ktoré sprevádza temným údolím života. Ako oheň, ktorý horí v srdci. Ako kladivo, ktoré rozbíja tvrdé srdce. Je ako zrno, ktoré potichu rastie a prináša ovocie Ducha, a chlieb, ktorý sýti duchovný hlad.

Symbole Božieho slova

Žalmista Dávid napísal: „Sviectou mojej nohe je tvoje slovo, svetlom môjmu chodníku. Výklad tvojich slov osvecuje, neskúsených robí rozumnými.“ (Ž 119,105.130) Svetlo vždy odstráni tmu. Ak v noci kráčate bez svetla po temnej ceste, veľmi ľahko z nej môžete zísť, prípadne zakopnúť a spadnúť do hlbokej rokliny. Potrebujeme preto baterku. Božie slovo osvetľuje cestu Kristovým nasledovníkom. Vedie ich domov. Ježiš je „svetlo sveta“, ktoré rozjasní temnotu (Ján 8,12). Keď sa o Božie slovo delíme s ostatnými, rozháňa tmu, ktorou satan zatemnil ich život a osvecuje im cestu do Božieho kráľovstva. S manželkou bývame asi kilometer od zboru „Living Hope Seventh-day Adventist Church“, ktorý pravidelne navštevujeme. Po večernom programe často chodíme domov pešo cez neosvetlený chodník v lese. Občas sme po lesnej cestičke kráčali v úplnej tme a bolo náročné z nej nezísť. Zo skúsenosti sme sa naučili brať so sebou baterku. Keď si na cestu svietime, prechádzka naspäť domov je oveľa príjemnejšia. Bez svetla tápeme v tme. Ježiš túži, aby sme prišli domov a poskytuje nám preto svoje slovo, ktoré osvetľuje cestu.

U Jeremiáša 23,29 („Či nie je moje slovo ako oheň,“ znie výrok Hospodina, „a ako kladivo, čo drví skalu?“) sa Božie slovo prirovnáva k ohňu a kladivu. K ohňu preto, že pohlcuje. Keď čítame Písmo, rozhorí sa plameň Božieho slova, ktorý pohlcuje naše chyby. Keď sa zlato prečisťuje v ohni, plameň spáli všetok odpad. Očisťovanie nie je príjemné, je však nevyhnutné na odstránenie chýb v našej povahe. Božie slovo je symbolizované aj kladivom, čo vyznieva trochu zvláštne. Kladivá spájajú predmety dokopy. Niekedy však aj rozbíjajú. Kladivo Božieho slova rozbíja tvrdé srdce na kúsky. Pripomeňme si náhle zmeny, ktoré sa udiali v živote posadnutých, rímskeho stotníka, zločinca na kríži a množstva ďalších ľudí

v Novom zákone. Božie slovo udieralo do ich tvrdého srdca dovtedy, kým sa nerozbilo prostredníctvom kladiva lásky.

Biblia je prirovnaná aj k zrnku, ktoré je často používaným biblickým symbolom. U Lukáša 8,11 Ježiš hovorí: „Zrno je Božie slovo.“ V zrnku sa skrýva život. Keď sa zrno Božieho slova zasadí do pôdy mysle, v živote vydá hojnú úrodu. Ježiš používal symbol zrna v snahe opísať rast Božieho kráľovstva. Božie slovo rozosiato po celom svete prinesie štedrú úrodu. Ježiš tento námet rozvíja v jednom z podobienstiev z roľníckeho prostredia: „Ďalej povedal: S Božím kráľovstvom je to tak, ako keď človek zaseje zrno do zeme. Či spí, alebo bdie, vo dne i v noci zrno klíči a rastie, ani sám nevie ako.“ (Mar 4,26.27) Zdá sa, že Božie slovo je schované niekde v mysli, zahalené nánosom hriechu, ale keď sa oň staráme, vyrastie na povrch. Zásadne zmení postoje, obsah rozhovorov, zvyky a spôsob života. Zrno dáva život. Aj keď nevidíme ako rastie, v srdci klíči a prináša životodarnú úrodu.

Na označenie Božieho slova sa v Biblii používa aj výraz „chlieb“. Ježiš povedal: „Ja som chlieb života.“ (Ján 6,35) Inde dodáva: „Človek bude žiť nielen z chleba, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.“ (Mat 4,4) V staroveku chlieb predstavoval základ života a základnú pozemskú potravinu. Chlieb je podstatná zložka stravy. Človek dokáže o chlebe a vode prežiť veľmi dlho. Keď na seba Ježiš vzťahuje obraz chleba, dáva najavo, že je pre život zásadný.

V známom kázaní o chlebe života, ktoré nasleduje po zázraku nasýtenia veľkého zástupu, Ježiš povedal: „Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň.“ (Ján 6,54) Na prvý pohľad vyznieva tento výrok trochu zvláštne. O čom Ježiš hovorí? Očividne nerozpráva o doslovnom jedení a pití vlastného tela a vlastnej krvi. Ak prijímame jeho slovo, Kristovo učenie sa stáva

súčasťou nášho života. Jeremiáš to vyjadril podobne, keď radostne zvolal: „Našli sa tvoje slová a zjedol som ich, tvoje slová sú mi rozkošou a radosťou srdca, veď sa nazývam tvojím menom, Hospodin, Bože zástupcov.“ (Jer 15,16) Božie slovo uspokojuje náš skrytý hlad ako dobrý kúsok celozrnného chleba. Všimli ste si, že vysoko rafinované výrobky vás poriadne nenasýtia? Božie slovo je základ života. Vyživuje našu dušu. Písmo je samozrejme aj ako pohár obcerstvujúcej čistej vody. Dokáže úplne uspokojiť naše potreby. Nie je nič uspokojivejšie ako objavenie pravdy o Ježišovi v každej biblickej náuke. Keď nájdeme nádherné pravdy o Kristovi, pocítíme nesmierne požehnanie.

Nezničiteľnosť Biblie

Už stáročia existujú pokusy spochybniť dôveryhodnosť Biblie a prostredníctvom dômyselných argumentov narušiť vieru v Božie slovo. Napriek tomu je Biblia najpredávanejšiou knihou všetkých čias. Každý rok sa predá alebo rozdá viac ako 100 miliónov výtlačkov Biblie. Guinnessova kniha rekordov odhaduje, že sa doposiaľ vytlačilo viac než 5 miliárd výtlačkov Biblie v stovkách jazykov. Francúzsky filozof Voltaire, narodený v roku 1694, sa ako urputný kritik kresťanstva domnieval, že Biblia je plná „nezmyslov“ a že spoločnosť žije v čase „súmraku kresťanstva“. Ako plodný spisovateľ napísal viac ako 20 000 listov a 2 000 kníh. Významné množstvo jeho spisov predstavovali útoky na kresťanskú vieru a Písmo. Ku koncu života údajne vyhlásil, že jeho spisy nahradia Bibliu. Tvrdil, že o sto rokov bude Biblia zabudnutou minulosťou. Ani nie 25 rokov po Voltairovej smrti (30. mája 1778) tlačiarske stroje používané na vydávanie jeho kníh začali tlačiť Biblie v jazyku, ktorému ľudia rozumeli.

Dr. Daniel Merritt, odborník na Voltairovo dielo uvádza, že Henri Tronchin – predseda Ženevskej biblickej spoločnosti v rokoch 1834 až 1839 býval v niekdajšom Voltairovom sídle. Množstvo Biblií vytlačených na tlačiarskych strojoch, z ktorých v minulosti vychádzali Voltairove spisy, sa ukladalo ani nie o sto rokov neskôr v dome predsedu Ženevskej biblickej spoločnosti, ktorý patril predtým francúzskemu filozofovi. Zaujímavý obrat v príbehu. Pripomína to Ježišov výrok z Matúša 24,35: „Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nikdy nepominú.“ Prorok Izaiáš dodáva: „Tráva uschne, kvet zvädne, ale slovo nášho Boha pretrvá naveky.“ (Iz 40,8) Biblia bola osočovaná, kritizovaná, zosmiešňovaná, trhali a pálili ju, no stále svedčí o svojom božskom pôvode. Svedčí o milosti, milosrdenstve, odpustení a novom živote pre každé pokolenie.

Biblia mení život

Najväčším svedectvom o inšpirovanosti Biblie je schopnosť mocou Ducha Svätého úplne zmeniť ľudský život. Rád by som sa podelil o príbeh pána Chena. Ako horlivý komunista mal k viere ďaleko. Kresťania boli podľa neho hlúpi a nevzdelaní. Keď sa jedného dňa v roku 1992 vrátil z vojenskej služby, zistil, že sa jeho žena stala kresťankou. V rokoch 1991 až 1993 v severovýchodnej Číne nastalo oživenie Duchom Svätým a v jednom z miest sa každý rok pokrstilo približne dve- až tritisíc ľudí. Keď sa Chen dozvedel, že jeho žena je kresťanka, ktorá verí Biblii, rozzúrnil sa. Vybuchol od hnevu. Kričal, vyhrážal sa a zastrašoval. Po čase sa jej v oku objavil infekčný zápal, ktorý si vyžadoval zákrok. Chen ju každý deň v nemocnici navštevoval a pri posteli presedel niekoľko hodín. Keď sa začala zotavovať, zdravým okom začala čítať Bibliu, keďže

druhé mala zalepené. Lekár jej odporučil, aby nenamáhala ani zdravé oko, ale Chenova manželka cítila, že potrebuje posilnenie z Božieho slova. Manžel jej v zúfalstve povedal: „Stačí, že mám za manželku kresťanku. Nechcem ešte ženu, ktorá bude slepá. Daj mi tú knihu, budem ti z nej čítať.“

Priala si, aby čítal z knihy Jób. Čím dlhšie čítal, tým ho kniha viac zaujímala. Žasol nad Jóbovou vierou. Nevedel pochopiť, ako sa dá prejsť toľkými ťažkosťami a skúškami a neprestať dôverovať Bohu. Zasiahlo ho, že na konci knihy Boh premenil Jóbovo nešťastie vo víťazstvo: „Hospodin zmenil Jóbov údel vtedy, keď sa modlil za svojich blízkych. Potom dal Hospodin Jóbovi dvojnásobok všetkého, čo vlastnil... Ďalšie Jóbove dni Hospodin požehnal ešte väčšími ako predchádzajúce.“ (Jób 42,10-12)

Keď manželka odišla na vyšetrenie, Chen začal v miestnosti potajomky čítať Bibliu. Nedokázal vzdorovať moci Božieho slova. V nemocničnej izbe uveril a odovzdal sa Kristovi. Dnes slúži ako kresťanský pastor, káže Božie slovo a váži si Bibliu, ktorú kedysi zavrhoval. Pravdy Božieho slova, ktoré menia život, na Chena mocne zapôsobili.

Ako byť zdravý v nezdravom svete

Choroba neoslabuje len telo, ale pustoší aj myseľ. Choroba vedie k zlej nálade a sklúčenosti. Ak ste boli aspoň týždeň alebo dva chorí, viete to potvrdiť. Počas pandémie COVID-19 hlásili nakazení množstvo nepríjemných telesných príznakov vrátane vysokej horúčky, únavy, zimnice, bolesti svalov, kašľa, dýchacích ťažkostí, bolesti hrdla a hlavy. Jeden z nakazených povedal: „Prípadalo mi, že sa topím.“ Iný dodal: „Noci boli príšerné. Stúpala mi teplota a telo sa zmietať v horúčke. Potom sa dostavila zimnica. Najhoršia však bola izolácia.“ Nepríjemným dôsledkom pandémie je samota, ktorú treba pretrpieť pre vysokú nákazlivosť choroby. Rodinní príslušníci žijúci v jednej domácnosti to pri poskytovaní pomoci nakazeným nemali jednoduché.

Žiaľ, niektorí pacienti zomreli v nemocničných izbách sami, bez rodiny. Je nepríjemné prežívať nákazu týždeň či dva, ale čo ak ste chorí už dvanásť rokov? Viete si predstaviť, že roky trpíte odlúčením od rodiny? Evanjelium podľa Marka zaznamenáva príbeh ženy, ktorá trpela dlhých dvanásť rokov.

„Bola tam istá žena, ktorá dvanásť rokov trpela na krvotok.“ (Mar 5,25) Nepretržite krvácala. Šaty mala poškvrnené od krvi. Trpela únavou. Vyzerala zničená, vy-

ziabnutá a slabá. Nikdy sa neradovala z detského objatia, nikdy nedržala dieťa v náručí. Cítila znechutenie, sklúčenosť a zúfalstvo. Priala si ozdraviť. Túžila po vyliečení. Skúšala rôzne liečebné metódy, ale nič nevychádzalo.

Marek pokračuje v rozprávaní príbehu smutnými slovami: „Veľa vytrpela od mnohých lekárov.“ (verš 26) Eudia, ktorí mali pomáhať, jej spôsobovali ešte viac bolesti. „Veľa vytrpela od mnohých lekárov.“ Liečba všetko len zhoršila. Za šarlatánske lekárske rady utratila ťažko zarobené úspory.

Pocítovala hrôzu aj beznádej. Znechutenie aj zúfalstvo. Dušu jej naplnila temnota. Minula na samozvaných lekárov posledné peniaze, no všetko sa ešte zhoršilo. Potom však stretla Lekára lekárov – Ježiša. Spasiteľa obklopoval obrovský zástup. Keď kráčal po úzkej kamenistej ceste, zástupy sa na neho tlačili zo všetkých strán. Táto úbohá žena sa strachovala, či sa dostane k Ježišovi dostatočne blízko, aby ho poprosila o uzdravenie. Mnohým už pomohol. Uzdraví aj ju? Marek v evanjeliu poukazuje na jej zúfalstvo nasledovne: „Ak sa dotknem čo len jeho rúcha, budem uzdravená!“ (verš 28)

Spomínaný príbeh zaznamenáva aj evanjelium podľa Lukáša. Autor bol lekár a pridáva zaujímavé podrobnosti. Rozpráva príbeh o tejto chudobnej trpiacej žene a hovorí, že „vyliečiť ju nevedel ani jeden“ lekár (Luk 8,34). Výraz „vyliečiť“ má základ v slove „liečba“. Nedokázali najšť vhodnú liečbu. Nič z toho, čo táto žena vyskúšala, nefungovalo. Ježiš pre ňu znamenal poslednú a jedinou nádej na uzdravenie. Ak nezakročí, ostane odsúdená na život plný choroby a ustavičnej bolesti. Pretláčala sa davom vo viere, že ak sa dotkne Kristovho odevu, uzdraví sa. Priala si vyliečenie. Vyskúšala už všetko a pri hľadaní zázračnej liečby utratila celoživotné úspory. Správala sa podobne ako ľudia

v súčasnosti vystavení vysilujúcej chorobe. Zúfalo sa snažia nájsť niečo, čo ich vylieči.

Každý pacient si praje niečo, čo ho zbaví choroby a prinesie úľavu. Pacienti nevyhnutne potrebujú liek, či už tabletku alebo čokoľvek, čo ich uzdraví. Moderná medicína sa zameriava na diagnostiku a liečbu choroby. Kristus sa sústreďuje na niečo viac. Žene sa nakoniec podarilo prejsť pomedzi ľudí stojacich blízko Ježiša a zľahka sa dotkla okraja jeho pláštá. V tom dotyku sa sústredila životná viera. Majster rozlíšil dotyk viery od dotykov natlačeného zástupu. Zrazu do nej vstúpila uzdravujúca sila. Choroba zmizla. Žena sa zázračne uzdravila.

Ježiš povedal žene pozoruhodný výrok: „Dcéra, tvoja viera ťa uzdravila. Choď v pokoji.“ (verš 48) Uzdravená žena nie je len neznámou tvárou v dave alebo štatistickou veličinou. Je to Božie dieťa. Kristus ženu nazval dcérou a povzbudil ju slovami: „Dcéra, tvoja viera ťa uzdravila. Choď v pokoji.“ (verš 48)

Slovo „uzdraviť“ sa v Novom zákone vyskytuje viac ako stokrát a väčšinou sa prekladá ako „záchrana“. Ježiš ženu vyhlásil za úplne uzdravenú. Jej viera pochopila skutočnosť Kristovho božstva. Zúfalej, beznádejnej žene zjavil svoju milosť a opäť sa cítila zdravá. Kristovým zásahom sa uzdravila telesne, duševne, citovo a duchovne. Ježišovi záleží na našom celostnom zdraví, pretože mu záleží na nás. Túži, aby sme vo svete, kde sú choroby, trápenie a smrť, žili život naplno.

Obnova ako cieľ Ježišovho života

Ježišovým cieľom je prostredníctvom evanjelia obnoviť ľudstvo na svoj obraz. Obnova zahŕňa telesné, duševné, citové a duchovné uzdravenie. V Jánovom evanjeliu 10,10 Ježiš odhaľuje svoj plán pre každého z nás: „Zlodej prichá-

dza, len aby kradol, zabíjal a hubil. Ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere.“ Diabol chce zničiť naše zdravie, Ježiš ho chce obnoviť. Diabol sa nás snaží znechutiť, Ježiš nás povzbudzuje. Diabol sa nás snaží zvaliť na zem, Ježiš nás stavia na nohy. Diabol si praje, aby sme ochoreli, Ježiš túži, aby sme boli zdraví. Kristus sa zaujíma o človeka celostne. Praje si, aby sme boli zdraví a vyrovnaní telesne, duševne, citovo aj duchovne, a to predovšetkým vo svetle svojho skorého príchodu. Svet čelí obrovskej kríze. Ježišove slová z Matúša 24 a Lukáša 21 predpovedajú pred jeho návratom katastrofické udalosti, ktoré nastanú a prekvapia nepripravených. Apoštol Pavol vyzdvihuje nevyhnutnosť úplného zdravia vo svetle večnosti nasledovne: „A sám Boh pokoja nech vás celých posväti a pri príchode nášho Pána Ježiša Krista nech vášho ducha zachová neporušeného a dušu i telo bez úhony.“ (1Tes 5,23) Výraz „duša“ odkazuje na naše postoje a pocity. Aj dnes zvykneme hovoriť „má jemnú dušu“ alebo „má zapálenú dušu“. O čom rozprávame? O osobnom správaní alebo o citoch človeka. Slovo „duša“ sa vzťahuje na duchovnú prirodzenosť, teda na časť našej bytosti, ktorá túži po Bohu a večnosti. Výraz „telo“ odkazuje na ľudskú telesnú prirodzenosť. Ježiš si praje, aby bol každý prvok našej prirodzenosti posvätený, učinенý svätým prostredníctvom moci Ducha Svätého. Apoštol túto myšlienku znovu vyzdvihuje v Liste Rimanom: „Povzbudzujem vás teda, bratia, pre Božie milosrdenstvo, aby ste odovzdávali svoje telá ako živú, svätú, Bohu príjemnú obetu, ako vašu rozumnú službu Bohu. A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, čo mu je príjemné, čo je dokonalé.“ (Rim12,1.2) Apoštol Pavol kladie dôraz na celého človeka. Hovorí o našom uctievaní, tele a mysli. Starostlivosť o telo

je súčasťou rozumného uctievania. Keď sa staráme o svoje telo, ktoré stvoril Boh, vzdávame chválu Stvoriteľovi. Pri stvorení Boh obklopil Adama a Evu všetkým, čo potrebovali pre svoje úplné zdravie. Zurčiace potoky a tečúce riečky im poskytovali čistú vodu. Ovocie, orechy, obilie a ďalšie druhy zeleniny rástli v hojnosti všade naokolo. Prírodná strava, ktorú dával Boh, bola výživná. Keďže prví rodičia pobývali na slnku a čerstvom vzduchu, ich telá si udržiavali zdravie, ktoré im dal Boh pri stvorení. Večer sa objavovala občerstvujúca hmla a každý deň spočívali v Božej láske a opatere. V siedmy deň, ktorý Boh posvätil a oddelil pre uctievanie, chválili Stvoriteľa a zažili novú skúsenosť hlbšej dôvery.

Prví rodičia žili vo svete bez stresu, úzkosti a choroby. Krajinou prenikali pokoj a šťastie. Srdcia Adama a Evy boli plné lásky k Bohu a jedného k druhému. Boh si želá, aby sme objavovali zásady z Edenu a snažili sa podľa nich žiť. Stvorenie nepredstavuje len Boží čin pred tisíckami rokov, ale je vzorom života v dnešnom svete. Boh sa nezaujíma len o naše duchovné zdravie. Záleží mu aj na telesnom a citovom zdraví. Telesná a duchovná pohoda sú úzko prepojené. Apoštol Ján to vyjadruje výstižne: „Milovaný, modlím sa, aby sa ti vo všetkom darilo a bol si zdravý, tak ako sa darí tvojej duši.“ (3 Ján 2)

Veda potvrdzuje, že človek je celok

V posledných 25 rokoch sa obnovilo chápanie človeka ako celku. Svetová zdravotnícka organizácia, ktorá od roku 1948 označila zdravie ako stav telesnej, duševnej a sociálnej pohody, dnes rozpoznáva dôležitosť štvrtého prvku, ktorý prispieva k zdraviu, a tým je spiritualita. Od roku 2010 vzniklo viac ako 2 000 štúdií zameraných na vzťah náboženstva a zdravia. Veda čoraz viac potvrdzuje presnosť

biblického učenia o zdraví. Stúpa počet degeneratívnych chorôb, ktoré vyplývajú z nesprávnych životných návykov. Ochorenia srdca, mozgové porážky a rakovina sú na čele zoznamu chorôb, ktoré zabíjajú predčasne. Čo ukazuje väčšina vedeckých štúdií? Kam mieri výskum? Predstavujem vám tri oblasti, v ktorých viera posilní zdravie:

1. Viera vedie k lepšiemu prístupu ku zdraviu

Len veľmi málo veriacich ľudí odovzdaných Bohu fajčí, pije alkohol a užíva drogy. Viac cvičia, zdravšie jedia a dbajú na odpočinok. Keď veria, že sú Božím stvorením a ich telo je chrámom Ducha Svätého, majú pozitívnejší prístup k zdraviu. Nechávajú sa viesť slovami apoštola Pavla z 1. listu Korinťanom 10,31: „Či teda jete, alebo pijete, alebo čokoľvek robíte, všetko robte na Božiu slávu.“ Veriaci viac dbajú o svoje zdravie a snažia sa žiť zdravšie.

Čo znamená pozitívny prístup k zdraviu alebo ako si zdravie zdokonaľiť? Harvardova univerzita zverejnila rozsiahlu štúdiu so zameraním na zdravotné faktory, ktoré predlžujú život. Výskum viedla T. H. Chan School of Public Health v USA. Zistilo sa, že dodržiavaním piatich zdravotných návykov si predlžíme život aspoň o desať rokov. Tvoria ich zdravá strava, pravidelné cvičenie, primeraná telesná hmotnosť, striedme pitie alkoholu a vyhýbanie sa cigaretám. V rámci tridsaťročnej štúdie vedci takisto zistili, že Američania, ktorí žijú podľa uvedených zásad, v porovnaní s obyvateľmi, ktorí o zdravie nedbajú, znížili pravdepodobnosť úmrtia na srdcovocievne ochorenia o 82 % a na rakovinu o 65 %.

Zásadným prvkom boja proti chorobe COVID-19, ale aj ostatným chorobám, je posilňovanie imunity. Imunitný systém predstavuje spleť buniek a bielkovín, ktoré bránia telo proti infekciám a chorobám. Ak si vybudujete

silný obranný systém, znížite u seba riziko ochorenia. Aj keď nakoniec ochoriете, príznaky sú vďaka silnej imunite miernejšie a dĺžka choroby kratšia. Nikto z nás nemá záruku, že neochorie. Existuje však niekoľko spôsobov, ktorými sa môžeme ochrániť a vybudovať si potrebnú imunitu.

a.) Jest' zdravo. Výživa je kľúčovým prvkom pri prevencii a liečbe akéhokoľvek ochorenia. Ovocie, zelenina aj celozrnné obilniny zmiernujú zápal a zlepšujú cievne funkcie. Rastlinná strava je plná podporných a ochranných fytochemikálií, ktoré neutralizujú oxidačný stres infekcií a iných chorôb. Zmierňuje zápal a zosilňuje výstelku ciev dôležitú pre zásobovanie krvi. Živočíšne bielkoviny obsahujú zápalové látky, ktoré ničia telesný imunitný systém. Rastlinná strava zložená zo strukovín, šalátov a zeleniny predstavuje základný stavebný kameň pre tvorbu látok, vďaka ktorým správne fungujú cievy. Dôležité je, aby sa na tanieri objavila paleta rôznych farieb. Strava tak bude plná ochranných živín dôležitých pri prevencii, ale aj počas choroby. Kľúčové je obmedziť cukor, pretože oslabuje funkciu bielych krviniek potrebných na boj s cudzími látkami v tele.

b.) Piť dostatočné množstvo vody. Voda chráni telo pred dehydratáciou a umožňuje každej bunke pracovať na najvyššie obrátky. Predstavuje základný prvok pri budovaní imunitného systému. Pite veľa vody. Koľko? Aspoň osem pohárov denne. Overiť, či pijeme dostatok vody možno aj sledovaním zafarbenia moču, ktorý má byť aspoň raz denne priezračný. Pre nerušený a účinný spánok odporúčame piť dostatok vody pred šiestou hodinou večer.

c.) Cvičiť a tráviť čas na čerstvom vzduchu. Cvičenie je veľmi dôležité. Odporúčame ísť von vždy, keď sa dá.

Ľudia, ktorí aspoň päťkrát do týždňa idú na minimálne polhodinovú svižnú prechádzku, sú zdravší a žijú dlhšie než tí, ktorí sa nehýbu. Pohyb účinne odvracia choroby. Každý deň choďte na čerstvý vzduch, zhlboka dýčajte, prechádzajte sa so vztýčenou hlavou a ramená sa snažte držať vzadu. Ak žijete v meste, zájďte do parku, kde sú kríky a stromy. Vzduch znečistený splodinami z výfukov vozidiel na upchatých uliciach preľudnených miest škodí zdraviu. Stromy a rastliny majú životodarné schopnosti, ktoré posilňujú naše zdravie. Zhlboka dýčajte a občerstvujte pľúca v prírode, kde na vás svieti slnko. Slniečny svit je prírodným zdrojom vitamínu D. Keď na seba necháme v primeranej miere pôsobiť slnečné lúče, zvýšením hladiny vitamínu D si vybudujeme lepšiu imunitu, ktorá nás ochráni pred chorobami. To sa dá dosiahnuť už pri pätnásťminútovom pobyte na slnku.

d.) Kvalitne odpočívať. Jednou z Božích zásad dobrého zdravia je aj odpočinok. Keď ochorieme, telo sa zotavuje najlepšie, keď odpočíva. Hoci sa zdá, že sme vyliečení, je dobré ešte pár dní počkať a dopriať telu oddych. Platí to predovšetkým v súvislosti s COVIDom-19, pretože nevieme, kedy presne sa začíname zotavovať. Genetický materiál z vírusu sa z nosných dierok vytráca až štyri týždne. Odpočinok je významnou súčasťou každého dobrého zdravotného plánu. Práve preto Boh oddelil siedmy deň – sobotu – ako deň odpočinku od starostí každodenného života.

e.) Vyhýbať sa tabaku, alkoholu, drogám. Fajčenie cigariet sa podieľa na stovkách tisíc predčasných úmrtí ročne, ktorým sa dá bez ťažkostí predísť. Ide o hlavný rizikový faktor pri vzniku srdcových ochorení, rakoviny pľúc, cukrovky 2. typu a ďalších chorôb. Oslabuje imunitný sys-

tém, spôsobuje krvné zrazeniny, ochorenie ďasien a zvyšuje riziko neplodnosti. Aj alkohol je jednou z hlavných príčin predčasných úmrtí. Podpisuje sa pod rôzne druhy rakoviny, srdcové ochorenia a poškodzuje pečeň. Spoločne s tabakom je nebezpečne návykový. Nadmerné pitie alkoholu vedie k depresii a neúmyselným ujám na zdraví, vrátane automobilových nehôd. Závery britskej štúdie nedávno publikovanej v známom lekárskom časopise „The Lancet“ sú „jasné a jednoznačné: alkohol je ohromný svetový zdravotný problém“. Riaditeľ rezortu zdravotníctva Spojeného kráľovstva povedal, že „neexistuje bezpečná miera pitia alkoholu“.

Alkohol pôsobí na čelový mozgový lalok, kde sa nachádza centrum usudzovania, uvažovania, rozumu a vôle. Konzumácia alkoholu zasahuje schopnosť rozhodovať sa. Duch Svätý ovplyvňuje toto centrum rozhodovania a vedie k správnenému prístupu k životospráve, k hlbšiemu porozumeniu Božieho slova a k plnšiemu chápaniu pravdy. Alkohol bráni dielu Ducha Svätého a spôsobuje, že sme k zjavenej Božej vôli necitliví.

Hoci vždy nedokážeme zabrániť ochoreniu, sme schopní zdokonaľovať imunitný systém a pripraviť sa na zápas s chorobou.

2. Viera vedie k optimizmu a dobrej nálade

Dobrá nálada pomáha zmierňovať stres a vysoký tlak. Veriaci sú pokojnejší a vyrovnanejší. Lekársky informačný vestník Rochesterskej univerzity uvádza: „Pokiaľ ide o vplyv optimizmu na zdravie, bádatelia preskúmali závery vyše osemdesiatich štúdií a prišli na to, že pozitívny výhľad do budúcnosti a dobrá nálada majú pozoruhodný vplyv na telesné zdravie. Odborníci sa zamerali na dlho-

vekosť, mentálny stav počas choroby, zdravie srdca, imunitu, výsledky rakovinových a tehotenských vyšetrení, schopnosť znášať bolesť a iné zdravotné témy. Zdá sa, že optimisti mali lepšie výsledky ako pesimisti. Z výskumu vyplýva, že pozitívne naladenie podporuje telesné zdravie bez ohľadu na to, ako veľmi ste chorobou zasiahnutí.“

Viera prehlbuje dôveru v Boha, vďaka ktorej sa pozeráme na život optimisticky a pozitívne. Vieme, že náš nebeský Otec sa o nás stará a vždy hľadá najlepšie riešenie. Pocit Božej prítomnosti v živote uzdravuje telesne aj citovo.

3. Viera vedie človeka medzi veriacich ľudí. Vzájomná podpora a spoločenstvo prispievajú k väčšej životnej pohode.

Kalifornská univerzita v Berkley v roku 2002 uviedla výsledky dlhodobej štúdie, do ktorej sa v meste Alameda v Kalifornii zapojilo viac ako 6 500 dospelých respondentov. Záverečná písomná správa uvádza, že „pravidelní účastníci bohoslužieb majú oveľa menšie riziko úmrtia v porovnaní s ľuďmi, ktorí na bohoslužby nechodia vôbec alebo len občas, a to aj v prípade, že beriete do úvahy vek, zdravotné návyky a rizikové faktory.“

Texaská univerzita zistila, že pravidelní účastníci bohoslužieb žijú o sedem rokov dlhšie ako ľudia, ktorí do kostola nechodia. Priemerná dĺžka života stúpala úmerne počtu návštev bohoslužobných zhromaždení. Účastníci pravidelných týždenných bohoslužieb mali priemerný vek 82 rokov. U ľudí, ktorí kostol navštevovali menej ako raz týždenne, klesol priemerný vek na 79 rokov. Tí, čo sa na bohoslužbách nezúčastňovali vôbec, dosahovali priemerný vek 75 rokov. (The Sunday Mail, 26. september 1999, s. 55)

Božie slovo podopiera údaje z uvedených štúdií. V Liste Židom 10,23-25 Biblia hovorí o prínose zhro-

maždení veriacich: „Neochvejne sa pridržajme nádeje, ktorú vyznávame, lebo ten, čo nám dal prisľúbenia, je verný. Venujme pozornosť jeden druhému, aby sme sa povzbudzovali k láske a dobrým skutkom. Neopúšťajme naše zhromaždenie, ako to majú niektorí vo zvyku, ale sa povzbudzujme, a to tým väčšími, čím väčšími vidíte, že sa blíži Kristov deň.“

Pozrime sa bližšie na biblickú radu a porovnajme ju s výskumom, ktorému sme sa doteraz venovali. Biblický text vyzýva kresťanov, aby „neopúšťali zhromaždenie“ a

1. „Venovali pozornosť jeden druhému“. Inak povedané, snažme sa pochopiť, v akých životných okolnostiach sa nachádza druhý človek. Skúsme sa doň vžiť. Ako hovorí apoštol Pavol v Liste Galaťanom: „Neste si navzájom bremená, a tak naplníte Kristov zákon.“ (Gal 6,2) Ktosi raz povedal: „Každý, kto je zahľadený do seba, je maličký.“ Nedá sa než súhlasiť. Spoločenstvo viery umožňuje nesebecké vzájomné vzťahy. Vzájomná ohľaduplnosť a záujem o druhého uzdravuje nielen človeka, ktorý sa delí o zážitok, ale aj toho, kto nesebecky načúva.

2. „Povzbudzovali sa v láske.“ Vzájomne sa motivovali, inšpirovali a pozdvihovali. Spoločné uctievanie, štúdium Božieho slova a modlitby sú skvelou príležitosťou motivovať alebo pozdvihovať ostatných.

3. „Povzbudzovali sa“. Nič sa nevyrovná povzbudzujúcemu slovu, ktoré druhému zdvihne náladu. Cirkev má byť miestom povzbudenia a nádeje. Ako sa cítite, keď vás niekto ocení? Zdvihne vám to náladu a urobí radosť. Zdravé a pozitívne myšlienky sú životodarné.

Ako naštartovať pozitívne zmeny? Kde vziať silu žiť podľa správnych zdravotných zásad? Už som sa o to v minulosti pokúšal, ale zlyhal som, poviete si. Kľúč k úspechu je spojiť našu slabú vôľu s Kristovou všemocnou silou. My sme slabí, on je silný. My sme chatrní, on je všemohúci. Zvládneme to iba s ním. Všetko závisí od osobného rozhodnutia. Každá zmena sa začína rozhodnutím. Čím viac ospravedlňujeme svoje správanie, tým viac prekážok si kladieme na cestu k úspechu. Odborníčka na morskú biológiu publikovala výsledok zaujímavého experimentu so žralokom a rybkami. Žraloka umiestnila do obrovskej nádrže a zakrátko do vody vypustila ako návnadu malé rybky. Morský dravec k nim rýchlo priplával, zaútočil a ryby zožral.

Biologička neskôr do nádrže vložila silné kusy priehľadného plexiskla, ktoré ju rozdelili na dve oddelené časti. V jednej plával žralok, v druhej ryby. Keď zbadal novú korisť, opäť zaútočil. Tentoraz však vrazil do plexiskla. Nenechal sa odradiť a ustavične sa pokúšal dostať k rybám, ktoré sa bezpečne pohybovali na druhej strane. Bezvýsledne. Pokus sa v priebehu niekoľkých týždňov zopakoval. Žralokova agresivita klesala a pokusov o útok postupne ubúdalo. Nakoniec sa po ustavičnom narážaní do prekážky unavil a prestal útočiť.

Po nejakom čase deliacu stenu z plexiskla odstránili, no žralok nezaútočil. Domnieval sa, že ho od rýb oddeľuje stena, vďaka ktorej sú pred ním v bezpečí. Mnohí z nás zažili neúspech, zlyhanie, prestali sa snažiť a vzdali to. Podobne ako žralok sme presvedčení, že keď sa nedarilo v minulosti, nebude sa ani v budúcnosti. Vidíme steny a prekážky na ceste k miestam, kam by sme sa radi vybrali, hoci v skutočnosti tam nie sú.

Ak sa rozhodneme pre zmenu, Kristus okamžite ponúka pomoc. Odstráni steny a prekážky na ceste a dodá

potrebnú silu. Výhovorkami sa pripravujeme o jeho moc. Občas si v mysli postavíme steny. Analyzujeme dôvody, pre ktoré je zmena nesmierne náročná. Sústredíme sa na neuskutočniteľnosť svojich plánov, no Boh sa zameriava na to, ako ich uskutočniť. Nájde cestu tam, kde už nijakú nevidíme. Uskutoční neuskutočniteľné. V Liste Efezanom sa apoštol Pavol modlí: „Tomu však, ktorý pôsobením svojej moci v nás a nad to všetko môže urobiť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme, tomu sláva v cirkvi a v Kristovi Ježišovi po všetky pokolenia na veky vekov. Amen.“ Čo dokáže Boh? „Urobiť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme“.

Nemusíme vždy chápať, ako sa zmena udiala. Vieme však, že Boh dokáže aj nemožné.

Ludská myseľ nie vždy pochopí, ako z nás Boh urobí nového človeka. Vieme však, že Boh to dokáže.

Možno nerozumieme, ako môže Boh posilniť slabú vôľu. Vieme však, že zvládne aj nemožné. Nie je to logické, ale Boh to dokáže. Možno sa to zdá nepravdepodobné, ale Bohu nič nie je nemožné.

Keď pod vplyvom Ducha Svätého žijeme v súlade so zákonmi Stvoriteľa a vzdávame mu chválu životným štýlom, dá nám potrebnú silu na naplnenie našich túžob. Tvorí v nás nový život, ktorý sme sa rozhodli žiť spoločne s ním.

Deň po dni potom

Čo ako ľudia 21. storočia najviac potrebujeme? Čo je najväčšou potrebou mužov a žien súčasnej civilizácie? Keď sme hladní, potrebujeme jedlo. Keď nemáme kde bývať, potrebujeme strechu nad hlavou. Keď sme chorí, potrebujeme liečbu. Keď sme osamelí a znechutení, potrebujeme lásku. Je ešte niečo, čo nás dokáže preniesť cez životné ťažkosti? Čo povznesie našu dušu? Ľudia po celom svete zúfalo hľadajú nádej. Nádej je pre ľudskú dušu tým, čím je kyslík pre pľúca.

Nádej povznáša dušu. Dvíha zrak od prítomnosti k budúcnosti. Je sviečkou v tme a podporou pre budúcnosť. Nádej pomáha vyrovnať sa s ťažkosťami života. Čo je to nádej? Nádej je postoj, ktorý sa díva ponad životné ťažkosti smerom k lepšiemu zajtrajšku. Vedie k zmysluplnému životu, pretože vieme, že príde nový deň. Aj keď prechádzame tým najhorším, očakávame to najlepšie. Vďaka nádeji veríme, dôverujeme a očakávame, že po dnešnej tme zajtra príde svetlo a zažiarí jasnejšie.

Rímsky štátnik Plínius starší povedal: „Nádej je pilier, na ktorom stojí svet.“ Mal pravdu. Bez nádeje sa svet ocit-

ne na ceste do záhuby. Bez nádeje sa zrúti spoločnosť. Bez nádeje žijeme v tichom zúfalstve.

V malej inšpiratívnej knižke „*Bits and Pieces*“ som čítal príbeh o malom chlapcovi, ktorý skončil s popáleninami v nemocnici. Ukazuje, aká mocná je nádej. V rámci školského systému v istom americkom meste pripravili program, ktorý deťom v nemocnici pomáha s plnením študijných povinností. Jednej z učiteliek špeciálnej pedagogiky pridelených k programu zavolali s bežnou prosbou o návštevu žiaka v nemocnici. Zapísala si meno, číslo nemocničnej izby a krátko sa porozprávala aj s triednym učiteľom, ktorý povedal: „Práve preberáme podstatné mená a príslovky. Bol by som veľmi rád, keby ste sa na ne spoločne pozreli, aby v učive príliš nezaostával za ostatnými.“

Učiteľka zašla za chlapcom ešte v ten deň. Nepovedali jej, že je ťažko popálený a trpí bolesťami, preto ju pohľad na popáleného žiaka rozosmutnel. V rozpakoch sa mu prihovorila: „Poslali ma sem, aby som ti pomohla naučiť sa podstatné mená a príslovky.“ Po polhodine odchádzala s pocitom, že učiteľskú úlohu nezvládla.

Na druhý deň pred vyučovacou hodinou sa jej zdravotná sestra spýtala: „Čo ste tomu chlapcovi urobili?“ Učiteľka sa zľakla, že sa žiak sťažoval a začala sa ospravedlňovať. „Ale nie,“ odvetila sestrička. „Nerozumeli sme si. Mali sme o chlapca strach, ale po vašej včerajšej návšteve nastala zmena. Znovu bojuje a pozitívne reaguje na liečbu. Akoby sa rozhodol opäť žiť.“

Keď sa malého pacienta po uzdravení pýtali, čo mu najviac psychicky pomohlo, povedal, že všetko sa zmenilo po tom, čo sa v nemocnici objavila učiteľka. Vrátila mu nádej. Povedal si: „Ak by som zomieral, tak by do nemocnice určite neposlali učiteľku, ktorá

mi má vysvetľovať gramatiku.“ Ťažko popálený chlapec potreboval zo všetkého najviac nádej. Nádej nás povzbudzuje pozeráť sa na pozajtra, na deň po dni potom. Budúcnosť nevykresľuje temnými, ale svetlými farbami.

Znovuobjavenie nádeje

Zdá sa, že svet sa vymkol kontrole. Ako v ňom znovu nájsť nádej? Žijeme v neistom svete. Ako možno opäť dúfať? Ako nájsť vo svete, ktorý ničia zemetrasenia, tsunami, tornáda, hurikány, nákazy a pandémie, niečo pevné, na čom sa dá postaviť nádej? Aktuálne má pandémia koronavírusu katastrofálne následky. Po celom svete sa nakazilo obrovské množstvo ľudí. Už vyše milióna nakazených zomrelo. Narušila sa ekonomika. Začala prudko stúpať nezamestnanosť. Život sa navždy zmenil. Kde nájsť nádej? Ako dovidieť ponad súčasné skúšky k svetlejšej budúcnosti zajtrajška?

Milióny ľudí našlo prostredníctvom štúdia Božieho slova nádej, istotu a pokoj v osobnom poznaní Boha a vzťahu s ním. Objavili Pána, ktorý ich miluje viac, ako si mysleli, a v ťažkostiach či skúškach života ich posilňuje. Boh je Bohom nádeje.

Žalmista Dávid v beznádeji zvolal: „Veď ty si moja nádej, Pane, Hospodin, tebe dôverujem od mladosti.“ (Ž 71,5) Nádej pre Dávida vyvierala na mieste, odkiaľ vyviera aj pre nás. Vychádzala z presvedčenia, že nebeský Boh je väčší než ťažkosti a výzvy, ktorými prechádzal. Bez vedomia, že sa o nás Boh stará, že rozumie bolesti, uzdravuje rany, že raz porazí všetky mocnosti zla a ustanoví nový svet, prežívame počas životných výziev beznádej. Pocit Božej prítomnosti, bezpodmienečnej lásky a ustavičnej starostlivosti nás naplňa nádejou.

Biblia – kniha nádeje

Biblia je plná nádeje. Biblické príbehy sú o ľuďoch ako sme my. Niekedy boli silní a nesmierne oddaní Bohu. Občas však boli slabí a zlyhávali. Či už sa správali tak alebo onak, Boh bol vždy pripravený dať im nádej pokračovať v ceste. Výraz „nádej“ sa v Biblii vyskytuje viac ako 125-krát. Apoštol Pavol, ktorý čelil množstvu ťažkostí, používa slovo „nádej“ viac ako 40-krát. Hoci zažil palicovanie, kameňovanie, stroskotanie aj väzenie, bol naplnený nádejou. Keď písal list priateľom v Ríme, uviedol: „Nech vás Boh nádeje naplní všetkou radosťou a pokojom vo viere, aby sa vaša nádej rozhojnila mocou Ducha Svätého.“ (Rim 15,13) Ak vložíme nádej v Boha, ktorý je väčší než akýkoľvek problém, srdce sa naplní „radosťou a pokojom vo viere“. Istota, že jestvuje Boh, ktorý nás nesmierne a nadovšetko miluje, nás naplní nádejou. V živote nikdy nenastanú okolnosti, s ktorými si Boh nevedel poradiť.

Nádej, ktorá nesklame

V Kristovi je nádej. Nikdy sa neocitneme v situácii, v ktorej by nebol nablízku. V jednej piesni sa spieva: „Vždy, keď ho potrebujem, je Ježiš blízko... vždy, keď ho potrebujem najviac.“ Kristus, ktorý nás stvoril, nás aj vykúpil. Patrieme mu dvakrát. Keď sa stvorené bytosti v záhrade Eden vzbúrili, nezatratil ich. Pre Adamových potomkov zostala nádej. Ježiš je „Baránok zabitý od založenia sveta“. (Zj 13,8) Nebeský plán spasenia sa stal známym v celom vesmíre. Boží Syn, Ježiš Kristus, opustil nebo a prišiel na túto vzbúrenú planétu, aby zjavil Božiu lásku nespočetnému množstvu svetov a naplnil požiadavky spravodlivosti. V čom Adam zlyhal, Ježiš zvíťazil. Vlastným životom a smrťou na kríži zjavil Božiu lásku. Naplnil požiadavky zákona a odolal najjedovatejším nepriateľovým pokušeniam. Žil dokonale,

ako sme mali žiť my a zomrel tak, ako sme mali zomrieť my. „Lebo mzdou hriechu je smrť a darom Božej milosti je večný život v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi.“ (Rim 6,23) Zo srdca naplneného nekonečnou láskou pramení milosť, odpustenie a zľutovanie. Výstižne to vyjadril Billy Graham: „Božia milosť a zľutovanie sú nádejou – pre mňa aj pre svet.“ Ako sa spieva v jednej piesni: „Moja nádej nestojí na ničom inom než na Ježišovej krvi a spravodlivosti.“

V Kristovi je nádej – nádej, že hriechy nie sú neodpustiteľné, pokiaľ nie sú neprekonateľné, ťažkosti nie sú nevyriešiteľné a že zajtrašok bude oveľa lepší než dnešok. Kristus však ponúka oveľa viac – istotu, že je s nami dnes. Nádej, ktorá poukazuje na budúci svet. Nádej, že sa čoskoro vráti. Apoštol Pavol nádherne prepája Kristov prvý a druhý príchod. Pri prvom nás vykúpil, pri druhom nás vezme domov. V povzbudzujúcom liste mladému priateľovi Títovi apoštol hovorí o Božej milosti, ktorá vedie k tomu, aby sme „očakávali blahoslavené splnenie nádeje a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista. On vydal za nás seba samého, aby nás vykúpil z každej nepravosti a aby si očistil svoj vyvolený ľud, ktorý sa horlivo usiluje o dobré skutky“. (Tít 2,13.14) Ježiš prišiel zjaviť Otcovu lásku a vykúpiť človeka z otroctva hriechu. Príde aj druhýkrát, aby vzal vykúpených k sebe.

Nádej pre zajtrašok

Murdo Ewen MacDonald, kaplán amerických vojakov, ktorého v Nemecku zajali, po vojne opisoval, ako sa dozvedel o vpáde spojeneckých vojsk do Normandie. Skoro ráno v deň D ho zobudili a oznámili mu, že akýsi Škót v britskom zajateckom tábore s ním chce hovoriť. MacDonald pribehol k ostnatému drôtu, ktorý rozdeľoval obidva sektory. Škótsky vojak tajne počúval rádiovú stanicu BBC a povedal mu

len dve gaelské slová, ktoré v preklade znamenajú: „Sú tu!“ Kaplán bežal späť do amerického tábora a kričal: „Sú tu! Sú tu!“ Každý vedel, že v Normandii sa vylodili Spojenci. Reakcia bola neuveriteľná. Muži skákali od radosti a vzájomne sa objímali. Aj keď boli stále v zajatí, vo vnútri už prežívali slobodu. Nádej mení život. Jedného dňa budeme vyslobodení z väzenského tábora hriechu a utrpenia. Zvoláme: „Je tu! Je tu!“ Biblia ponúka tú najlepšiu nádej zo všetkých – nádej v Pánov skorý príchod. O Kristovom návrate sa zmieňuje na viac ako 1500 miestach. V Novom zákone sa zdôrazňuje v každom 25. verši a na každé starozákonné proroctvo o prvom Kristovom príchode vychádza osem zmienok o Ježišom návrate v sláve.

Biblické predpovede Kristovho príchodu

Prvú predpoveď o Kristovom návrate vyslovil v Písme Enoch. V Novom zákone sa pred knihou Zjavenie nachádza krátky Júdov list, ktorý ho cituje. Enoch žil tesne pred celosvetovou potopou. Boh tohto spravodlivého muža vzal do neba, keď mal 365 rokov. V tom období to nebol nadpriemerný vek. Pred potopou sa mnohé biblické postavy dožívali viac ako 700 rokov, vrátane Adama a Matuzalema, ktorí žili viac ako 900 rokov. Boh stvoril Adama s nesmiernou životnou silou, pretože mal žiť večne. Enoch predstavuje tých, čo pri Ježišovom príchode živí vystúpia k nebesiam. Júda o Enochovej predpovedi Kristovho príchodu napísal: „Aj o nich prorokoval Henoch, siedmy po Adamovi, keď povedal: Hľa, prišiel Pán s desiatimi svojich svätých.“ (Júda 14) Viac ako 3 000 rokov pred prvým Kristovým príchodom Enoch predpovedal, že Mesiáš príde nielen ako trpiaci služobník, ktorý zomrie za naše hriechy, ale aj ako mocný kráľ, ktorý nás vyslobodí z hriešneho sveta a porazí všetko zlo.

Žalmista Dávid svedčí: „Náš Boh prichádza a nemlčí. Pred ním pustoší oheň a vôkol neho zúri búrka.“ (Ž 50,3)

Aj prorok Izaiáš povzbudzuje k nádeji. Prichádza deň Kristovho návratu a všetky zlé mocnosti, ktoré vo svete pôsobia toľko nešťastia, budú zničené. Píše: „Povedzte malomyseľným: Vzchopte sa, nebojte sa! Pozrite, váš Boh! Príde s pomstou, Božou odplatou, on sám príde, aby vás zachránil.“ (Iz 35,4) Biblickí proroci žili s nádejou, nie v zúfalstve. Pozerali sa cez životné výzvy, skúšky a ťažkosti k úplne novému zajtrajšku. Vďaka prorockému daru a božským videniam dokázali preniknúť budúcnosť. Žili v istote, že sa Kristus vráti a hriech, utrpenie, smútok, choroby a smrť sa pominú.

Ježišov vlastný prísľub

Pred nanebovstúpením Ježiš uistil učeníkov slovami: „Opäť sa vrátim.“ Kristov druhý príchod je rovnako istý, ako to, že pred 2 000 rokmi žil na zemi. Blíži sa nádej. Zaslúbenie návratu je pevnou zárukou. Spasiteľ povzbudil učeníkov prísľubom: „Nech sa vám srdce neznepokojuje! Verte v Boha, verte aj vo mňa! V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám azda povedal, že vám idem pripraviť miesto? Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja.“ (Ján 14,1-3) Ježišove utešujúce slová sú zárukou istoty. Vráti sa a my s tým môžeme rátať. Druhý Kristov príchod nie je založený na prázdnej špekulácii, márnom želaní ani ľudskej filozofii, ale na nemenných a spoľahlivých zaslúbeniach Božieho Slova. Odhaľuje úžasnú pravdu, že celé dejiny smerujú k slávnemu vrcholu. Mierime k cieľu a raz sa stretneme so Spasiteľom, ktorý poskytuje najlepšie riešenia životných problémov. Bez uvedeného presvedčenia život nedáva veľký zmysel.

Ježišove slová sú ako ozvena storočiami: „Nech sa vám srdce neznepokojuje.“ Nebojte sa. Nemusíte sa obávať. Svet nie je jedinou realitou, ktorá existuje. Držte sa môjho zaslúbenia. Verte mi. „Verte v Boha, verte aj vo mňa... pripravím vám miesto. A... zasa prídem.“ Zaslúbenie Kristovho skorého príchodu pozdvihuje dušu. Povzbudzuje srdce. Rozjasňuje deň. Svieti v tme. Vďaka nemu ľahšie zdoláme prekážky.

Slová z úvodnej biblickej pasáže sú povzbudzujúce: „V dome môjho Otca je mnoho príbytkov.“ Výraz „príbytok“ sa dá preložiť aj ako „obydlie“, „izba“ alebo „sídlo“. Ježiš inými slovami zdôrazňuje: „V mojom večnom kráľovstve je dostatok izieb a miesta pre každého.“

Kristove slová pripomína apoštol Ján v poslednej knihe Písma: „Po tomto som pozeral a uvidel som veľký zástup, ktorý nikto nemohol spočítať; z každého národa, kmeňa, ľudu a jazyka.“ (Zj 7,9) V nebi je dostatok miesta pre všetkých. Dostatočná je aj Ježišova obeť. Golgotský kríž ponúka vykúpenie každému, kto ho prijme. Spasiteľ uisťuje učeníkov o tom, že v nebi je dosť miesta pre všetkých, aj o svojom návrate na zem, odkiaľ ich vezme k sebe. Čo znamená, že pre nás pripravuje miesto? Určite nie to, že Ježiš je stavbyvedúci, ktorý riadi anjelov pri stavbe nebeských domov. Ježiš vystúpil do neba a v Otcovej prítomnosti dostal záruku o prijatí vlastnej obete. Brány nebies sú otvorené pre všetkých ľudí.

Kristus nás vo svetle vesmírneho veľkého sporu medzi dobrom a zlom uisťuje, že prostredníctvom smrti na kríži a milosti s ním smieme žiť naveky. Ubezpečuje nás, že na poslednom nebeskom súde bude našim zástancam a obhajcom. Daniel 7 opisuje vesmírny súd. Okolo Božieho trónu sa zhromažďuje desaťtisíc desaťtisícov nebeských bytostí. Vesmíru sú prístupné večné nebeské záznamy.

Nebeské bytosti sledujú scénu so zaujatím. Rozhoduje sa o údele ľudí. Muži a ženy sú buď naveky zachránení, alebo navždy zatratení. Ježiš príde na súd a vyhlási, že každý, kto úprimne vo viere prijal jeho obeť a nechal sa premeniť milosťou, smie ísť do neba. Prorok Daniel víťazoslávne hovorí, že „súd bol odovzdaný svätým Najvyššieho“. Sme naplnení nádejou, pretože ten, ktorý za nás zomrel, pre nás žije. Naša radosť je obrovská, pretože ten, ktorý za nás zomrel a žije, sa znovu vráti.

Víťazoslávna smrť učeníkov v nádeji

Panuje presvedčenie, že každý učeník okrem Jána zomrel ako mučeník. S istotou vieme, že Herodes stal Jakuba. Ako prvý apoštol podstúpil mučenícku smrť. Ani hrozby a riziko smrti neznížili jeho odhodlanie nasledovať Krista a nezbavili ho nádeje.

Peter bol Nerovými rímskymi vojakmi ukrižovaný hlavou dolu pravdepodobne v roku 66 po Kristovi. Zomrel v nádeji. Petrove posledné slová zneli: „Podľa jeho prisľúbenia očakávame nové nebo a novú zem, v ktorých prebýva spravodlivosť.“ (2 Pet 3,13)

Apoštol Pavol strávil niekoľko rokov vo vlhkom podzemnom žalári a bol sťatý zhruba v rovnakom období ako Nero ukrižoval Petra. Napriek tomu mal nádej a istotu, pozeral sa cez prítomnosť do budúcnosti. Veril, že Kristus zvíťazil nad hrobom, jedného dňa sa podľa svojho zaslúbenia vráti a vyslobodí ho zo zovretia smrti. Ako odvážny Kristov učeník sa spoliehal na zaslúbenie Božieho slova. Bol presvedčený, že „sám Pán zostúpi z neba a prví vstanú tí, čo zomreli v Kristovi; potom my, ktorí zostaneme nažive, spolu s nimi budeme uchvátení v oblakoch hore v ústrety Pánovi a budeme tak navždy s Pánom“ (1 Tes 4,16.17). Apoštol Pavol nezomrel ako porazený alebo

zlomený človek. Nad vodou ho držal prísľub Kristovho návratu, preto zomrel s nádejou.

Zastavme sa pri apoštolovi Jánovi. Ako jediný z učeníkov nezomrel mučeníckou smrťou, hoci ho na rozkaz cisára Domiciána hodili do kotla s vriacim olejom. Keď mal približne 90 rokov, cisár Domicián staručkého učeníka poslal do vyhnanstva na ostrov Patmos. Na osamotenom ostrove dal Ježiš Kristus Jánovi videnie o svojom návrate. Opísal ho v poslednej biblickej knihe nazvanej „Zjavenie“. Jánove slová sú plné nádeje: „Hľa, prichádza v oblakoch a uvidí ho každé oko, aj tí, ktorí ho prebodli. Nariekať budú nad ním všetky kmene zeme. Tak je. Amen!“ (Zj 1,7) Ježišov návrat nebude skrytou udalosťou. Uvidí ho každé oko. Oči mladých aj starých. Oči vzdelaných aj prostých. Oči bohatých aj chudobných. Kristov príchod uvidia všetci, bez ohľadu na národnosť, jazyk, etnickú skupinu, kultúru alebo krajinu.

Prvá aj posledná kapitola knihy Zjavenie pripomína istotu Kristovho návratu. Na poslednej stránke, v poslednej kapitole poslednej knihy Biblie Ježiš sľubuje: „Hľa, prídem čoskoro a moja odplata príde so mnou, aby som odplatil každému podľa jeho skutkov.“ (Zj 22,12)

Aj keď učeníci okrem Jána zomreli ako mučeníci, zvíťazili. Zostali verní napriek nesmierne zložitým okolnostiam. Pociťovali vnútorný pokoj, ktorý „prevyšuje každý rozum“. (Fil 4,7) Držali sa Kristovho slova. Verili zasľúbeniu: „Opäť prídem!“ V ušiach im zneli slová anjelov pri Ježišovom nanebovstúpení: „Po týchto slovách sa pred ich očami vzniesol hore, až im ho vzal oblak z dohľadu. A kým uprene hľadeli k nebu, ako odchádza, zrazu pri nich zastali dvaja muži v bielom rúchu a povedali: Muži galilejskí, čo stojíte a hľadáte do neba? Tento Ježiš, ktorý bol vzatý od vás do neba, príde tak, ako ste ho videli odchádzať do neba.“ (Sk 1,9-11)

Počas nanebovstúpenia anjeli ako Boží poslovovia potvrdili Kristov prísľub a svedčia o jeho doslovnej pravdivosti. „Tento Ježiš“ nebol len prízračný duch, ale mal „mäso a kosti“ ako povedal sám Spasiteľ. (Luk 24,39). Kristus „príde tak, ako ste ho videli odchádzať do neba“. Nanebovstúpenie bolo skutočné a doslovné. Ježišov návrat bude takisto skutočný a doslovný. Opäť príde, aby nás zobral domov.

Problémy, ťažkosti a skúšky sa čoskoro skončia. Držte sa zaslúbenia Kristovho skorého návratu, naplňte srdce nádejou a dovoľte, aby vaše vnútro zaplavil pokoj. Biblia je knihou nádeje, pretože aj po zajtrajšku prichádza nový deň. Náš život niečo presahuje. Máme nádej – nádej prichádzajúceho Pána. Nádej dostatočne mocnú, aby previedla všetkými životnými ťažkosťami.

„Vtedy sa na nebi zjaví znamenie Syna človeka. Všetky kmene zeme budú nariekať a uvidia Syna človeka prichádzať na nebeských oblakoch s veľkou mocou a slávou. On pošle svojich anjelov s veľkou poľnicou a tí zhromaždia jeho vyvolených zo štyroch svetových strán, od jedného kraja nebies až po druhý.“ (Mt 24,30.31)

Písmo ustavične poukazuje na lepší zajtrajšok. Prípomína zaslúbenie, že jedného dňa sa Ježiš vráti. Zlo sa skončí. Naveky bude vládnuť spravodlivosť. Hriech, choroby a utrpenie sa stratia. Zmiznú nákazy, pohromy, smrť, vojny a obavy. Apoštol Pavol nazýva túto slávnú udalosť „blahoslaveným splnením nádeje“. (Tít 2,13) Aká úžasná nádej. Ježiš sa vráti. Posledné slovo bude mať Ježiš, nie smrť. Jedného dňa naši milovaní, ktorí zomreli vo viere a žili pre Krista, vstanú z hrobov, aby ho uvideli tvárou v tvár. Jedného dňa sa naplnia všetky túžby. Ježiš Kristus sa vráti a my živí uvidíme túto veľkolepú, slávnú udalosť a budeme vychvátení hore, aby sme sa s ním

stretli. Vydáme sa s ním na najúžasnejšiu vesmírnu cestu k najúžasnejšiemu miestu v celom vesmíre a budeme s ním žiť naveky.

Neobávajme sa budúcnosti. Nedopustíme, aby strach ovládol naše srdce a odohnal radosť. Kristus nás stvoril, vykúpil a stará sa o nás. Podopiera nás a jedného dňa príde, aby nás vzal domov. Kristus je nádej.

Ako prežiť ekonomický kolaps

Stojíme na začiatku dlhodobých ekonomických dosahov ochorenia COVID-19 na náš osobný život a život našich rodín. Krátkodobé dôsledky prvej vlny s tisíckami mŕtvych a státisícmi nakazených boli devastujúce. Spoločnosť však čelí závažnému vplyvu pandémie na ekonomiku, ktorá mnohé rodiny zasahuje plnou silou. Armáda nezamestnaných sa po kríze vracia späť do práce, no stále prežívajú následky chýbajúcich príjmov z obdobia, keď ostali doma a rástli im dlhy. Akciové trhy sa počas pandémie prudko prepadli a milióny ľudí prišli o takmer všetky celoživotné úspory. Celosvetová ekonomika je otrasená a kladieme si otázku, či sa život vôbec niekedy vráti do normálu. Málokto má odvahu načrtnúť kontúry vývoja ekonomiky v dohľadnej budúcnosti. Mnoho firiem nútených zavrieť alebo obmedziť činnosť pre striktné obmedzenia pravdepodobne skrachuje. Mnoho ľudí žije od výplaty k výplate bez možnosti niečo ušetriť. Koronavírusová pandémia ich uvrhla do finančnej dilemy. Krivka nezamestnanosti dosiahla v USA 20 percent, čo je najvyššie číslo od roku 1934. Hrubý národný produkt v Európe klesol v 2. kvartáli roku 2020 o 15 percent. Pod-

la správy konzultačnej spoločnosti McKinsey & Company „ekonomiky Spojených štátov a eurozóny sa zotavia z dôsledkov krízy spôsobenej chorobou COVID-19 až v roku 2023“.

Agentúra Organizácie spojených národov v utorok 21. apríla 2020 varovala, že kvôli pandémie Latinská Amerika a karibské štáty zažijú v roku 2020 najväčší pokles ekonomických aktivít v dejinách. Podľa Hospodárskej komisie pre Latinskú Ameriku a Karibik (ECLAC) so sídlom v chilskom Santiagu úhrnný efekt vonkajších a domácich faktorov spôsobených pandemiou „povedie k najhoršiemu hospodárskemu prepadu, akému kedy región čelil“. Znamená to nárast nezamestnaných a skrachovaných firiem, viac rodín vystavených enormnému finančnému tlaku a viac krajín, ktoré nebudú schopné poskytnúť obyvateľom základné služby. Najpostihnutejšou skupinou sa stanú chudobní a sociálne znevýhodnení ľudia. Pretože sú závislí od dennej mzdy a nemajú úspory, nie sú často schopní pokryť ani najzákladnejšie životné potreby rodiny.

Medzinárodné trhy zažili vážny prepád. Predstavitelia OSN sa obávajú, že v niektorých krajinách nastane dôsledkom pandémie pustošiaci hladomor. David Beasley, riaditeľ pobočky Svetového potravinového programu (WFP) očakáva v nasledujúcich mesiacoch v dôsledku poklesu zahraničnej pomoci, cien ropy a turistického ruchu hladomor „biblických rozmerov“. „Zatiaľ sa hladomor nevyskytuje,“ povedal Beasley „no musím vás varovať, že ak sa nepripravíme a nebudeme konať – nezabezpečíme dopravné trasy, nezabráname poklesu fondov pomoci a zníženým možnostiam obchodovania – čaká nás v najbližších mesiacoch hladomor biblických rozmerov.“ „Milióny civilných obyvateľov žijúcich v konflikt-

ných oblastiach, vrátane žien a detí, sú na pokraji hladovania s reálnou a nebezpečnou hrozbou hladomoru.“ (New York Daily News, 22. apríl 2020)

Ako to zvládnuť

Aký dosah to má na osobné financie? Ako nákaza zasiahne rodinný rozpočet? Aké dôsledky na mentálne zdravie prinesú prebiehajúce turbulencie v spoločnosti? Aké dlhodobé následky to zanechá na našom zdravotnom stave? Čo robiť, aby sme prežili katastrofálne dôsledky pandémie COVID-19 a ďalších nákaz a tragédií? Nie je to prvé ani posledné nešťastie, ktoré postihlo svet. Ako zostať silný uprostred svetovej epidémie a prírodných katastrof, ktoré prichádzajú s čoraz väčšou intenzitou? Odpoveď budeme hľadať so zameraním na štyri špecifické oblasti: financie, rodinu a deti, fyzické zdravie a mentálne zdravie.

Ako prežiť finančný kolaps

V 6. storočí pred Kristom bol najbohatším mužom na svete lýdsky kráľ Kroisos, ktorý vládol v rokoch 560 – 547. Je známy tým, že ako prvý začal raziť rýdze zlaté mince ako platidlo.

Jedného dňa sa kráľ spýtal filozofa Solona, kto je najšťastnejší človek na planéte. Podľa gréckeho historika Herodota znela jeho odpoveď takto: „Aby si dobre žil, musíš sa dobre pripraviť na smrť.“ So spoločnosťou, ktorá je posadnutá peniazmi, nie je niečo v poriadku. Hľadanie šťastia v materiálnych veciach vedie na scestie. Pokus naplniť život vecami vedie k prázdnote. Solon mal pravdu. Život je viac než zarábanie a mŕňanie peňazí.

Redaktor časopisu Saturday Review Norman Cousins pred 40 rokmi napísal pozoruhodný výrok, ktorý je aj dnes stále aktuálny: „Sme takí zaneprázdnení sami sebou

a rozširovaním a ozdobovaním vlastného osobného kráľovstva, že sme si neuvedomili, že nijaké obdobie v dejinách nemalo pod sebou také krehké a nespevnené podpory ako to naše.“ Sme takí zaneprázdnení kupovaním, že sa zo zreteľa vytratili určité morálne piliere. Základy spoločnosti sú popraskané. Pravdepodobne investujeme na nesprávnom mieste.

Písmo predstavuje zmysluplné a večné finančné princípy. Odhaľuje tajomstvá financovania, o ktorých väčšina sveta nevie. Povzbudzuje nás prehodnocovať priority – hľadať viac večné než pozemské. Božie slovo vedie k ukladaniu investícií, ktoré sa vrátia až po dlhom čase. Ponúkam tri biblické princípy, ktoré nám pomôžu prežiť akúkoľvek finančnú krízu.

1. Prijmi večnú pravdu, že Boh je Stvoriteľ sveta a vlastník všetkého, čo je v ňom.

Dávid v Žalme 50 zaznamenáva Hospodinove slová, ktoré mu zazneli v čase najväčšej krízy. Boh pripomína, že je Stvoriteľ a stará sa o tento svet: „Lebo moja je všetka lesná zver a na vrchoch dobytky na tisíce. Ak by som bol hladný, nepovedal by som to tebe, veď môj je svet so všetkým, čo je v ňom.“ (Ž 50,10-12)

Dávid odpovedá na zázrak Božieho stvorenia v Žalme 104: „Ako veľa je tvojich diel, Hospodin! Všetky si múdro stvoril; zem je plná tvojho tvorstva. Tu je more, veľké, širošie, hmýri sa v ňom nespočítateľné množstvo živočíchov, malých i veľkých.“ (Ž 104,24.25)

Prorok Izaiáš pridáva, že svet patrí Bohu nielen preto, že ho stvoril, ale aj preto, že ho vykúpil: „A teraz, takto hovorí Hospodin, tvoj stvoriteľ, Jákob, tvoj tvorca Izrael: Neboj sa, veď som ťa vykúpil. Zavolať som ťa po mene, ty si môj.“ (Iz 43,1)

Keď náš Pán stvoril svet, zveril ho Adamovi. Dal mu moc nad celým stvorením („Boh povedal: ‚Utvorme človeka na svoj obraz, na svoju podobu. Nech ľudia vládnu nad morskými rybami, nebeským vtáctvom, dobytkom, nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi!‘“ 1 Moj 1,26). Keď Adam v Edene zhrešil, vzdal sa svojho práva nadvlády. Padlý anjel Lucifer si uzurpoval panstvo a nadvládu nad zemou. Biblickí pisatelia Lucifera nazývajú „knieža tohto sveta“ alebo „knieža nadzemskej moci“ (Ján 12,31; Ján 14,30; Ef 2,2) Kristov bezhriechy život a zástupná smrť sa stali výkupným za naše hriechy. Na kríži bol osud satana spečatený. Naplnilo sa zaslúbenie o obnove planéty („...pečať prislúbeného Ducha Svätého, ktorý je zárukou nášho dedičstva na vykúpenie tých, ktorých si získal, na chválu jeho slávy.“ Ef 1,14; „A vari neviete, že nepatríte sebe, ale že vaše telo je chrámom Svätého Ducha, ktorý vo vás prebýva a ktorého máte od Boha?“ 1 Kor 6,19.20; „Teraz je súd nad týmto svetom, teraz bude knieža tohto sveta vyhodené von. A ja, keď budem vyzdvihnutý zo zeme, všetkých pritiahnem k sebe.“ Ján 12,31.32). Boh je skutočný vlastník sveta tým, že ho stvoril aj vykúpil. Všetko, čo máme, je darom Božej milosti. Sme len správcami vecí, ktoré nám zveril. Patríme Kristovi. Stvoril nás a vykúpil. Svet patrí jemu. Stvoril ho ako prvý a vylial svoju krv pre jeho vykúpenie. Ak správne chápeme biblický koncept, že Kristus nás stvoril a vykúpil, potom sa všetko mení. To, čo okolo seba vidíme, nám v skutočnosti nepatrí. Mojžiš nás napomína: „Pamätaj na Hospodina, svojho Boha, lebo on ti dáva schopnosť získavať bohatstvo, aby potvrdil svoju zmluvu, ktorú pod prisahou uzavrel s tvojimi otcami, ako je to dnes.“ (5 Moj 8,18) Schopnosť pracovať a zarobiť si peniaze pochádza od Boha. Každý nádych a výdych pochádza od Boha. On otvára dvere príležitostí, aby sme ekonomicky

prežili. Dáva nám všetko potrebné, udržiava nás pri živote a je našou oporou. Všetko, čo máme, je dar jeho milosti. Všetko mu patrí, pretože nás stvoril a vykúpil. Sme správcami, nie vlastníkami jeho bohatstva. Apoštol Pavol to objasňuje slovami: „A od správcov sa napokon vyžaduje, aby bol každý uznaný ako verný.“ (1 Kor 4,2)

Správca je človek, ktorý spravuje majetok, financie alebo záležitosti niekoho iného. Podobne sme Božími správcami. Nevlastníme svet. Patrí Bohu Stvoriteľovi. Napriek tomu zveril Adamovi, Eve a ich potomkom „vládu“ nad stvorenstvom tým, že ho „umiestnil v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil“. (1 Moj 1,28; 2,15) No Pavol učí, že od nás ako od správcov sa požaduje byť vo všetkom „uznaný ako verný“, vrátane financií. Ježiš dopĺňa: „Kto je verný v malom, je verný aj vo veľkom, a kto je nespravodlivý v malom, je nespravodlivý aj vo veľkom.“ (Luk 16,10)

Godfrey Davis, ktorý napísal životopis vojvodu z Wellingtonu, raz povedal: „Našiel som starú účtovnú knihu, ktorá ukazovala, ako vojvoda hospodáril s financiami. Oveľa viac to odzrkadľovalo jeho názory na to, čo je skutočne dôležité, než čítanie listov alebo kázaní, ktoré napísal.“ (*Our Daily Bread*, 26. august 1993)

Ako hospodárim s peniazmi, odhaľuje čosi aj o hĺbke nášho odovzdania Kristovi. Aj preto Kristus tak často hovoril o peniazoch. Šestina evanjelií, vrátane jednej tretiny podobenstiev, učí o správcovstve. Ježiš neorganizoval finančné zbierky. No venoval sa aj záležitostiam peňazí, pretože na peniazoch záleží. Hoci niektorým z nás až príliš.

2. Ver, že Boh, ktorý ťa stvoril a vykúpil, sa o teba stará a dá ti všetko potrebné.

V Liste Filipanom 4,19 je napísané večné zaslúbenie: „Môj Boh vám splní každú potrebu podľa svojho

bohatstva v sláve skrze Krista Ježiša.“ Všetkým verným správcom dáva Boh istotu naplnenia ich potrieb. Potreby Božích detí sú ručené nebeskou bankou. Ježiš povedal: „Nehovorte teda ustarostene: Čo budeme jest? ... Čo si oblečieme? ...Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko sa vám pridá.“ (Mat 6,31.32)

Pandémia neruší Božie zaslúbenia. COVID-19 neznižuje účinnosť Božieho večného Slova. Nespôsobí krízu dôvery v Božiu schopnosť riešiť naše problémy a naplniť naše potreby. Naopak, vedie k hlbšej viere a posilňuje dôveru v Boha. Božie zaslúbenia sa naplňajú aj uprostred najväčších problémov.

Zažil som to aj vo vlastnom živote. Môj otec sa stal členom cirkvi adventistov, keď som mal 13 rokov. Kvôli rozhodnutiu dodržiavať biblickú sobotu prišiel o prácu. K tomu sa ešte rozhodol byť verný v dávaní desiatkov a darov. Aby naplnil potreby rodiny, mal tri zamestnania. Život nebol jednoduchý, ale vybavujem si, ako sa odvolával na dve biblické zaslúbenia.

Keď som premýšľal, ako sa Boh o nás postará, otec v pokojnej dôvere citoval Mat 6,33: „Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko sa vám pridá.“ Nato pridal text z Fil 4,19: „Môj Boh vám splní každú potrebu podľa svojho bohatstva v sláve skrze Krista Ježiša.“ Otcova vernosť a neochvejná dôvera voči Bohu poskytla celej rodine istotu, že v čase skúšok zasiahne a vždy to aj urobil. Neužívali sme si blahobyť niektorých rodín, ale mali sme niečo oveľa cennejšie: otca odovzdaného Bohu, ktorý všetkým dával uistenie, že mu smieme v celom živote dôverovať. Keď prídu ťažké časy a financií nie je nazvyš, dôverovať Bohu je skutok viery. Nebojme sa povedať: „Bože, verím, že sa o mňa postaráš. Kladiem svoj život do tvojich rúk. Verím tvojim zaslúbeniam.“ Dávanie je hmatateľným dôkazom našej viery.

Základom kresťanského života je dôvera k Bohu v otázke financií, zdravia a celého života. Viera, že živý Kristus, ktorý ponúka spasenie prostredníctvom milosti a mocou Ducha Svätého, naplní zaslúbenie, že sa o nás postará. Viera, že to platí aj počas globálnej pandémie, ktorá sa môže dotknúť nás a našich milovaných.

Keď dôverujeme Bohu v ťažkých časoch, poskytuje mu to príležitosť „urobiť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme“ (Ef 3,20). Otvára to dvere srdcu na prijatie bohatého požehnania. Viera umožňuje prekypujúcemu bohatstvu milosti v nebi preniknúť do každodenného života. Boh má pod kontrolou každú krízu. Devastujúca pandémia nevymaže Božie zaslúbenia. Ak žijeme život viery, sme v bezpečí jeho lásky dnes, zajtra i naveky.

3. Vo vedomí Kristovho príchodu si upravme priority

V Písme sa objavujú pozoruhodné predpovede týkajúce sa ekonomických turbulencií v posledných dňoch dejín zeme. Najväčší poklad je osobný vzťah s Kristom – perla najvyššej hodnoty. Ponúka nám hojnosť radosti, vnútorný pokoj a trvalú spokojnosť. Pominuteľné svetské radovánky strácajú príťažlivosť. Keď šťastie, vyrovnanosť a bezpečnosť vychádzajú z materiálnych vecí a zrazu príde ekonomický kolaps, ostávame zmalomyselnení, sklamaní a deprimovaní. Keď je však viera ukotvená v Kristovi a uložená ako nebeský poklad, sme v bezpečí. Apoštol Jakub odhaľuje mylné predstavy a sklamanie tých, ktorí si z peňazí vytvorili božstvo. „Teraz teda, boháči, plačte a bedáajte nad svojimi biedami, ktoré prichádzajú na vás. Vaše bohatstvo zhnilo a vaše šatstvo rozožrali mole, vaše zlato a striebro zhrdzavelo a ich hrdza bude svedectvom proti vám a ako oheň zožerie vám telá. V posledných dňoch ste si nahromadili bohatstvo. Hľa, mzda, ktorú ste zadržali

robotníkom, čo vám zožali polia, kričí, a krik žencov došiel k ušiam Pána zástupov. Na zemi ste hodovali a hýrili. Vykrmili ste si srdcia ako v deň zabíjačky.“ (Jak 5,1-5)

V článku s názvom „Obete lotériového prekliatia: Sedem ľudí, ktorí veľa vyhrali a všetko stratili“ publikovanom v časopise *The Balance Everyday* 27. apríla 2020 autorka Sandra Grausschopfová opisuje osudy siedmich rodín, na život ktorých mala výhra v lotérii devastujúce dôsledky. Zničila rodinné vzťahy. Štandardné hospodárenie vystriedalo nekontrolovateľné miňanie peňazí. Nenásytnosť po materiálnych veciach vytesnila prirodzenú radosť zo života. Niektorí sa stali obeťami drogovej či alkoholovej závislosti.

Keď istá rodina z New Yorku vyhrala jednu z najväčších amerických lotériových súťaží, jej členov ovládla neopísateľná radosť. Otec inštaloval ventilačné zariadenia. Johnny, ktorý mal 26 rokov, pracoval na vrakovisku. Tim navštevoval večernú školu. Obidvom synom vyplatil po milióny dolárov. Dohodli sa, že peniaze nezmenia ich život a plány. Onedlho však v rodine vybuchol konflikt. Chlapci sa prestali s otcom rozprávať a pohnevali sa aj medzi sebou. Johnny investoval veľkú časť výhry do dostihových pretekov. Tim organizoval veľkolepé párty a ženám, s ktorými chodil, kupoval luxusné dary. Matka obvinila manžela z toho, že si časť peňazí tajne odložil. Po dvoch rokoch všetci sedeli na súde a čelili obvineniu z neplatenia daní. „Boli to diablove peniaze,“ vyhlásila žena. Obaja synovia začali nadmerne popíjať a stali sa z nich alkoholici.

Keď je naše šťastie závislé od peňazí, naháňame fatamorgánu. Financie poskytujú iba dočasné uspokojenie a povrchné šťastie.

Kniha *Zjavenie* opisuje ekonomický kolaps, ktorý nastane pred Ježišovým príchodom. Tí, ktorí dôverovali vlastným peniazom ako zdroju šťastia, budú hlboko skla-

maní. To, pre čo žili, sa zrazu pomínie. Sny sa rozplynú. Zjavenie 18 predpovedá náhly globálny ekonomický kolaps. Verše 17-19 hovoria, že kupci zeme plačú, pretože za „jedinú hodinu bolo spustošené toľké bohatstvo“. Antikrist sa pokúsi zjednotiť ľudstvo okolo falošného dňa bohoslužobného uctievania. Pri pokuse uviesť do sveta pokoj a bezpečnosť vytvorí konfederáciu náboženských, politických a ekonomických síl. Prírodné katastrofy, politické konflikty a spoločenský zmätok zatvrdzujú srdce ľudí, čo umožní antikristovi ľahšie uskutočniť svoje ciele.

Kým Boh apeluje na celý svet, aby sa zjednotil s jeho ľudom verným v zachovávaní Božích prikázaní, spojenectvo cirkvi, štátu a ekonomických síl tvrdí: „Sedím ako kráľovná, nie som vdova a neuzriem smútok. Preto v jednom dni prídu na ňu rany: smrť, smútok, hlad a ohňom bude spálená, lebo mocný je Pán, Boh, ktorý ju odsúdil.“ (v. 7.8) Verš 19 pridáva: „Za jedinu hodinu bolo spustošené.“

Veľká konfederácia zla pokračuje v opozícii voči Bohu a zatvára si oči pred tým, čo sa má stať. Králi a kupci – politické a ekonomické záujmy, ktoré sa zjednotili s odpadlým náboženským systémom – plačú nad jej pádom. Padajú spolu s ňou a žalostia postihnutí Božím trestom. Neplačú nad svojimi hriechmi a rebéliou voči Bohu, ale nad ich dôsledkami. Náhle nastal ekonomický kolaps a za jednu hodinu sa bohatstvo zmenilo na ničotu. Dôveru investovali na nesprávnom mieste. Spoliehali sa na bohatstvo a materiálne veci namiesto dôvery v Božie zaslúbenia. Vynára sa praktická otázka. Ako môžu naše rodiny prežiť ekonomickú krízu?

Ako môže vaša rodina prežiť ťažké časy

V Spojených štátoch sa uskutočnila rozsiahla štúdia o vplyve koronavírusovej krízy na život rodín. Prieskum s názvom „Stručný prehľad dôsledkov covidovej krízy na

život pracujúcich rodín“ vytvorili verejnopolitickí a ekonomickí odborníci na Bernard College (Columbia University) a Sanford School of Public Policy (Duke University) reprezentovaní Elizabeth O. Ananatovou a Annou Gassman-Pinesovou. Výsledky publikovali v časopise *Econofact Network* 30. marca 2020. Predpokladom štúdie bolo, že „rýchlo sa šíriaca epidémia koronavírusu hlboko zasiahne mnoho amerických rodín“. Aj keď sa prieskum týkal dôsledkov nákazy na život rodín v Spojených štátoch, výsledky budú podobné aj v ostatných krajinách sveta.

25. marca 2020 uviedlo 21 % opýtaných, že natrvalo stratili zamestnanie a 20 % dostalo správu, že dočasne prišli o zamestnanie. Väčšina respondentov (55 %) odpovedala, že niekto v ich domácnosti bol prepustený z práce. Polovici pracujúcich, ktorí o zamestnanie neprišli, zamestnávateľ znížil pracovný úväzok. Uvedené čísla podľa štúdie odhalili, že situácia na trhu práce je vážnejšia a zmeny sa odohrali oveľa rýchlejšie než počas veľkej hospodárskej krízy od roku 1929.

Rodinní poradcovia Willie a Elaine Oliverovci napísali: „Strata príjmu v rodine zvyšuje úzkosť a depresie a spôsobuje zdravotné problémy. Žiaľ, dôsledky straty zamestnania na duševné zdravie pravdepodobne nie sú len krátkodobé. Seriózne štúdie odhalili nárast samovrážd u dospelých aj mladých ľudí vyvolaných ekonomickou recesiou. Ukazuje sa, že kvalita duševného zdravia sa významne znižuje, dokonca aj medzi tými, ktorých nepostihla nezamestnanosť v miere vyvolanej pandémie. To ovplyvňuje ďalšie oblasti života, vrátane slabších študijných výsledkov a nižšieho záujmu o vysokoškolské štúdium u mladých ľudí, ktorí prežili podobné skúsenosti v čase dospievania. Tieto krátkodobé aj dlhodobé narastajúce dôsledky významne zasahujú predovšetkým znevý-

hodnenej skupiny v spoločnosti a vyúsťujú do zdravotných ťažkostí a rozdielov v dosiahnutých výsledkoch, ktoré sú čoraz väčšie a budú pravdepodobne narastať.“

Kristov nepriateľ satan je pôvodca všetkého zla. Či už pracoval cez farizejov a ďalších náboženských vodcov, aby podkopal Božie pôsobenie na záchranu hriešnikov, alebo stojí za pandémie, ktorá okráda milióny ľudí o život, živobytie alebo perspektívnu budúcnosť, diabol vždy pripravuje nejaký podraz. Dobrá správa je, že Boh nie je ako neprítomný správca, ktorý nás nechal o všetko sa postarať. Naopak, poslal Ježiša, aby sme mali hojný život bez ohľadu na útoky Božieho nepriateľa.

Napriek obrovskému tlaku ekonomickej krízy na rodiny existujú zásady, pomocou ktorých môžu rodičia samých seba aj deti v čase nestability a nepredvídateľného vývoja udržať v duševnej rovnováhe. Willie a Elaine Oliverovci ponúkajú praktické rady:

1. Pýtajte sa detí, o čom premýšľajú, a jednoducho im načúvajte. Aj keď povedia niečo, čo vás znepokojí, pretože možno majú pravdu, napanikárte a zostaňte pokojní. Deti potrebujú bezpečné miesto na rozhovor a príležitosť vyjadriť pocity a je na vás, aby ste im ho poskytli.
2. Buďte príkladom, ktorý chcete, aby nasledovali. Udržia-
vajte sa v dobrej duchovnej, emocionálnej aj fyzickej kondícii tým, že trávite čas s Bohom, cvičíte, jete výživnú stravu a zmýšľate pozitívne. Buďte trpezliví a láskaví, ako to odporúča Písmo („Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevystatuje a nenadáva.“ 1 Kor 13,4).
3. Pravidelne sa s deťmi modlite. Obráťte myšlienky k Bohu, ktorý zaslúbil, že nás nikdy neopustí („... a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.“ Mat 28,20), dá nám dokonalý pokoj („... nech vojde spravodlivý ľud, čo

zachováva vernosť a má nezlomnú myseľ. Daruj mu pokoj, pokoj, veď v teba dúfa.“ Iz 26,3) a naplní všetky naše potreby („Môj Boh vám splní každú vašu potrebu podľa svojho bohatstva v sláve skrze Krista Ježiša.“ Fil 4,19).

Ako prežiť ťažké časy fyzicky

Vážne finančné problémy ohrozujú fyzické zdravie jednotlivcov aj celých rodín. Pandémia prináša vážne následky aj po skončení. Výskumníci jasne ukázali spojitosť medzi chatrným zdravím a znižovaním priemernej dĺžky života počas mesiacov a rokov po odznení nákazy, prípadne po podobných katastrofických ohrozeniach zdravia. Zároveň objavili základné zdravotné princípy, ktoré pomáhajú prežiť kritické obdobia. Najvyššiu úmrtnosť na COVID-19 zaznamenali u ľudí s predispozíciami na choroby srdca, vysoký tlak, cukrovku a obezitu. Jednoducho povedané, čím silnejší je imunitný systém, tým väčšia je pravdepodobnosť prežiť nákazu. Čím lepšie fyzické zdravie v čase krízy, tým väčšie šance na prežitie.

Časopis *European Journal of Clinical Nutrition* 20. apríla 2020 publikoval článok o význame stravy a správnych zdravotných návykov na prekonanie pandémie. Uvádza, že „na individuálnej úrovni spoločný menovateľ výživových a stravovacích odporúčaní schopných prekonávať vírusové infekcie vrátane COVID-19 leží v spojitosti medzi stravou a imunitou. Dostupné dôkazy jasne ukazujú, že strava má podstatný vplyv na imunitný systém a náchylnosť k ochoreniam“. Autori pokračujú: „Zodpovednosť jednotlivcov v čase covidovej pandémie spočíva v rozhodnutí vybrať si zdravý životný štýl, konzumovať stravu bohatú na ovocie a zeleninu, vo voľnom čase sa venovať fyzickým aktivitám, udržiavať si primeranú hmotnosť a dopriať si dostatočný spánok. Okrem starostlivosti

o príjem výživnej stravy treba zdôrazniť kolektívnu zodpovednosť jednotlivcov za nerozširovanie dezinformácií týkajúcich sa výživových a dietetických zásad a samotného ochorenia COVID-19.“

Článok ponúka osem odporúčaní ako sprievodcu pre akúkoľvek krízu v oblasti zdravia.

1. Jedzte vyváženú a pestrú stravu.
2. Vyhýbajte sa jedeniu medzi hlavnými jedlami.
3. Vyberajte si potraviny bohaté na vitamíny A,C,E,B6 a B₁₂, zinok a železo, ako sú citrusové ovocie, zelenolistá zelenina, orechy a mliečne produkty.
4. Udržiavajte zdravý životný štýl domácim cvičením.
5. Doprajte si dostatok spánku.
6. Venujte čas osobnému rozjímaniu.
7. Vyhýbajte sa cigaretám, alkoholu a drogám.
8. Nenakupujte u šarlatánov a nepodstupujte „zázračné“ nevedecké liečebné metódy.

Božím zámerom je, aby sme aj v čase krízy prosperovali a prekonali to zlé, čo prináša. Písmo hovorí: „Milovaný, modlím sa, aby sa ti vo všetkom darilo a bol si zdravý, tak ako sa darí tvojej duši.“ (3 Ján 2) Aj keď žijeme vo svete poznamenanom hriechom, utrpením a chorobami a nie vždy sa vyhneme nákaze, Boh si praje, aby sme pokiaľ je to len možné, žili zdravo. Keď robíme pozitívne kroky, imunitný systém sa posilňuje a zdravie sa zlepšuje. Nikdy nie je neskoro vybrať si tie najlepšie rozhodnutia v oblasti zdravia pre seba aj najbližších.

Ako prežiť ťažké časy emocionálne

Milióny ľudí trpia úzkosťou a obavami. Boja sa, že sa nakazia koronavírusom alebo inými chorobami. Každý deň počujú o náraste úmrtí a žijú v ustavičnom strachu.

Obávajú sa o život detí, vnukov, prípadne starších rodičov. Kladú si otázku, či zaplatia nájom alebo hypotéku. Nemajú istotu, že zajtra neskrachuje ich podnikanie a neprídu o zamestnanie. Trápia sa, či dokážu užiť vlastnú rodinu. Stoja na pokraji živorenia naplnení neurčitými predstavami o budúcnosti. Odpoveďou na paralyzujúci strach je dôvera v Božiu lásku, starostlivosť a zvrchovanú moc.

Písmo poskytuje príklady z reálneho života Božích detí, ktoré sa ocitli v kríze a v ťažkých časoch sa naučili hlbšej dôvere v Boha. Biblické príbehy ukazujú na večné princípy, ktoré budujú vieru. Odohrávajú sa v inom čase a na inom mieste, ale sú stále aktuálne. Boli napísané pred stáročiami, ale sú rovnako dôležité aj pre svet postihnutý devastujúcou smrteľnou pandémiou.

Boh má pod kontrolou aj čas krízy

Judsko čelilo kríze. Blížila sa katastrofa v podobe pustošenia a zabíjania. Asýrsky kráľ Tiglat-Pileser III. si víťazne podroboval národy Stredného východu po tom, čo obsadil veľké územia západnej Ázie. Judský kráľ Uzzija bol ústrednou postavou odporu proti asýrskej agresii. Vládal 52 rokov (791 – 739 pred Kr.). Pod jeho vládou národ prosperoval. Púštne oblasti premenil na úrodnú pôdu. Spevnil hradby Jeruzalema a Judsko územne rozšíril. Rozmach národa súvisel s Uzzijovou vernosťou Bohu. Jedného dňa však opovážlivo až arogantne vstúpil do chrámu, aby na kadidlovom oltári páčil kadidlo. Ako trest ho okamžite postihlo malomocenstvo, ktoré sa následne stalo príčinou smrti. Národ začal upadať. Dlhočrný kráľ bol mŕtvy. Blížila sa skaza. Nádeje postaviť sa na odpor neporaziteľnej asýrskej armáde sa rozplynuli ako tieň. Judsko ochromil strach. Nepriateľský votrelec sa približoval a zdalo sa, že sa nič nedá robiť. Obyvateľov ovládli bezmocnosť a bezná-

dej. V čase najväčšej krízy prorok Izaiáš napísal: „V roku, keď zomrel kráľ Uzzija, videl som Pána sedieť na vysokom a vznešenom tróne. Okraje jeho rúcha naplnili chrám.“ (Iz 6,1) Uprostred krízy nebeský trón nie je prázdny. Boh uisťuje svoj ľud, že má všetko pod kontrolou. Je zvrchovaný Vládca. Kríza ho nezaskočila. Boh nás nenechá samých v časoch najväčších skúšok. Aj počas pandémie sedí na tróne. Nepriateľský votrelec v podobe ochorenia COVID-19 pustoší krajiny, ale aj v tomto neľahkom období sa môžeme naučiť lekcii dôvery. Keď strach uvoľňuje cestu dôvere, v srdci sa rozlieva pokoj. Prorok Izaiáš pripomína Božiemu ľudu nádherné zaslúbenie: „Daruj mu pokoj, pokoj, veď v teba dúfa. Dúfajte v Hospodina po všetky veky, pretože len Hospodin, len Hospodin je skala vekov.“ (Iz 26,3.4) Jednoduchý kľúč na prežitie v časoch krízy, ktorým čelíme, je dôvera – viera, že Stvoriteľ vesmíru, Vykupiteľ sveta a náš živý Pán nás miluje a stará sa o nás bez ohľadu na okolnosti dneška aj zajtrajška.

Keď nákaza pustoší krajiny a naše telo sa zmieta v horúčke, keď sa zdá, že sme odrezaní od sveta, stále môžeme dôverovať, že Boh je s nami prostredníctvom Ducha Svätého. Posilňuje nás a povzbudzuje. Podporuje nás a dáva nádej na lepší zajtrajšok. Upriamuje náš zrak na deň, keď sa choroby, utrpenie a bolesť navždy stratia.

Večné a bezpečné útočisko

Predstavte si dvoch mladých mužov okolo dvadsiatky ako v časoch starého Izraela pred 3 000 rokmi rúbu drevo na oheň. Volajme ich Ehud a Eli. Pri tom si rozprávajú príbehy, smejú sa a hovoria o budúcnosti. Zrazu sa niečo stane. Ehud zodvihne sekeru a z celej sily sa ju snaží zaťať do pripraveného kusa dreva. Zľahka ho však minie a porisko sa rozštíepi. Ostrie sekery nekontrolovateľne letí vzduchom a zasiahne Eliho do krku. Z rany sa valí krv a Ehud si uvedomí, že priateľa už nezachráni. Hoci išlo o nešťastnú náhodu, vie, že za to zaplatí životom. Otec a bratia obete musia pomstiť synovu smrť tým, že zabijú vinníka. Existuje však východisko – zachrániť sa môže útekem do jedného zo šiestich útočiskových miest v Izraeli.

Nie je čas otáľať. Ehud začne bežať a beží rýchlejšie a rýchlejšie. Pľúca mu horia a ledva lapá po dychu. Nohy sú čoraz ťažšie a ťažšie. Srdce búši ako opreteký. Kvapky potu stekajú po čele. Za sebou počuje dupot cválajúcich koní a prinúti sa k ešte rýchlejšiemu behu. Eliho otec a bratia ho vytrvalo prenasledujú. Ehud vie, že ak sa nedostane včas do útočiskového mesta, jeho život je v ohrození.

Obťažovaný vinou za to, čo sa stalo, plný obáv a úzkostí, beží s nezmenšenou intenzitou.

V Izraeli bolo rozmiestnených šesť útočiskových miest. Aj do najvzdialenejšieho sa dalo dostať v priebehu jedného dňa. Poskytovali bezpečie jednotlivcom, ktorí niekoho neúmyselne zabili. Cesty k mestám sa udržiavali v dobrom stave a lemovali ich značky s jediným nápisom: „Útočisko“.

Čítame o nich v starozákonnej knihe Józue: „To boli mestá určené pre všetkých Izraelitov aj pre cudzincov, ktorí sa zdržiavali medzi nimi. Ta mal utiecť každý, kto by niekoho omylom zabil, aby nezomrel rukou krvného pomstiteľa, kým sa nepostaví pred pospolitosť.“ (Józ 20,9) Každý, kto niekoho pripravil o život neúmyselne, mohol ujsť do útočiskového mesta, predniesť tam svoj prípad a nájsť v ňom bezpečný azyl.

Knihá Na úsvite dejín opisuje útočiskové mestá takto: „Ten, kto utekal do útočiskového mesta, nesmel váhať. Nemal čas rozlúčiť sa so svojimi milovanými. Zabudol na únavu, nevšímal si prekážky. Neodvážil sa zvoľniť svoj krok, kým nebol za hradbami mesta..“ (str. 251)

Keď sa Ehud priblížil k mestu, brány sa dokorán otvorili a srdečne ho privítali. Našiel v ňom útočisko, bezpečie, pokoj a azyl. Je to ilustrácia útočiska a svätyně, ktoré ponúka Kristus. Ak sme prenasledovaní vinou, premáhaní strachom, obťažovaní úzkosťou a v obavách sa máme chuť schovať, môžeme ujsť na podobné azylové miesto – do svätyně.

Útočiskové miesta boli prístupné pre všetkých. Podobne aj Boh vytvoril posvätné útočisko pre všetkých. Náš Veľkňaz, Ježiš, prebýva v nebeskej svätyni, v mieste útočiska a bezpečia a pozýva nás, aby sme vierou vstúpili na toto miesto ochrany, nádeje, pokoja, stíšenia a slobody od úzkostí.

Ježišovo pozvanie

Katastrofické udalosti môžu otriasť našou planétou. Vojny, medzinárodné konflikty a civilné nepokoje spustošiť celé národy. Zemetrasenia môžu zničiť celé mestá, silné tornáda zboriť domy, záplavy spôsobiť pohromu v infraštruktúre, plesne zničiť úrodu a koronavírus sa môže šíriť rýchlosťou svetla po celom svete a zabiť desaťtisíce ľudí. Z času na čas sa naše srdce môže zachvieť strachom. Túžime po istote. Hľadáme bezpečné miesto. Útočisko pred životnými pohromami. Keď sa javí, že nemáme miesto, kam sa ukryť, Ježiš nás pozýva, aby sme vierou preniesli náš zrak z tejto pozemskej traumy a hľadali silu v nebeskej svätyni – v Božom útočiskovom meste.

V Liste Hebrejom nás apoštol Pavol povzbudzuje týmito slovami: „Keďže máme vznešeného veľkňaza, ktorý prenikol nebesia, Ježiša, Božieho Syna, držíme sa vyznania. Veď nemáme veľkňaza, ktorý by s nami nemohol súcítiť v našich slabostiach, ale veľkňaza, ktorý vo všetkom prešiel skúškami podobne ako my, avšak bez hriechu. Pristúpme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravý čas.“ (Heb 4,14-16) Ježiš, ktorý za nás zomrel, žije pre nás. V neporovnateľne väčšej miere prežil všetky skúšky, pokušenia a traumy, ktoré prežívame aj my. V našej ľudskej skúsenosti nie je nič, čo by nepochopil a čím by neprešiel. Pozýva nás, aby sme vierou vstúpili do jeho prítomnosti v nebeskej svätyni a našli „milosť a pomoc v pravý čas“. Chýba vám niečo? Túžite po bezpečnom mieste – mieste, kde nájdete útočisko a istotu? Ježiš vás pozýva, aby ste prišli k nemu.

Otvorený prístup k Otcovi

Centrálne téma Ježišovej veľkňazskej služby v nebeskej svätyni spočíva v tom, že vďaka nemu máme prístup

k Otcovi. Kristus sa za nás prihovára. Neexistuje životná skúsenosť, ktorou prechádzame, aby jej nebeský Veľkňaz neporozumel. Rozumie nám a stotožňuje sa s nami. Daroval nám svoje víťazstvo. Náš Veľkňaz nám odpúšťa, oslobodzuje a zmocňuje nás. List Hebrejom 7,25 k tomu poznamenáva: „A preto môže aj dokonale spasíť tých, čo prostredníctvom neho prichádzajú k Bohu, lebo žije neustále, aby sa za nich prihováral Bohu.“

Písmo ukazuje, že každý z nás má takéto útočiskové mesto: „A pretože Boh chcel dedičom prislúbenia presvedčivo dokázať nezmeniteľnosť svojho rozhodnutia, zaručil sa prísahou, aby sme v týchto dvoch nezmeniteľných veciach, v ktorých Boh nemôže klamať, mali silné povzbudenie my, čo sme našli útočisko v tom, že sa budeme verne pridržať ponúkanej nádeje. Máme ju ako istú a pevnú kotvu duše, ktorá siaha až dovnútra, za oponu, kde za nás vošiel Ježiš ako predchodca, keď sa stal veľkňazom naveky na spôsob Melchisedeka.“ (Heb 6,17-20)

Vierou vstupujeme spolu s Ježišom, nebeským Veľkňazom, do nebeskej svätyne. Tieto slová sa ako ozvena nesú dejinami a srdcu prinášajú nádej. Vierou sa môžeme preniesť do večnosti a prebývať v nebeských oblastiach s Kristom. Vierou nájdeme v nebeskej svätyni útočisko a bezpečie. Nech sa vina, strach, úzkosť a ustarostenosť stratia z môjho života. Som obklopený Kristovou láskou a vierou som ukotvený v jeho svätyni. V Kristovi je bezpečie a útočisko. V Kristovi prebývame na nebeských miestach („Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás požehnal všetkým duchovným požehnaním cez naše spoločenstvo v Kristovi v nebesiach.“ Ef 1,3). Prostredníctvom Krista máme prístup k plnosti lásky, milosti a moci nebeského Otca. Vďaka Kristovi vierou vstupujeme do Otcovej prítomnosti, do útočiska nebeskej svätyne. Vo

všetkých výzvach, ktoré život prináša, prijmime tieto záslúbenia:

„Útočiskom je Boh odveký.“ (5 Moj 33,27)

„Boh je naše útočisko a sila, osvedčená pomoc v súženiach.“ (Ž 46,1)

„Pre mnohých som ako zázrak, ty si mi však pevným útočiskom.“ (Ž 71,7)

Príbeh z americkej občianskej vojny

V čase americkej občianskej vojny mladý vojak z armády štátov Únie prišiel v bitke pri Gettysburgu o staršieho brata a otca. Rozhodol sa navštíviť prezidenta Lincolna vo Washingtone a požiadať ho o uvoľnenie z armádnej služby, aby sa mohol vrátiť domov a pomôcť sestre a matke s jarnými prácami na rodinnej farme. Keď dostal od armády priepustku na to, aby predstavil svoju situáciu prezidentovi, pricestoval do hlavného mesta a smeroval priamo do Bieleho domu. Pri najbližšej bráne žiadal, aby ho pustili k prezidentovi. Službukonajúci vojak ho zastavil: „K prezidentovi ťa nepustím, mladý muž. Nevieš, že sme vo vojne? Prezident je zaneprázdnený. Odíď. Vráť sa späť na bojisko, tam je tvoje miesto.“

Mladý vojak odišiel veľmi sklamaný. So smútkom v srdci si sadol na lavičku v neďalekom parku, keď sa pri ňom zrazu objavil malý chlapec. „Prečo si taký smutný? Čo sa stalo?“ spýtal sa ho. Vojak sa naňho pozrel a vylial mu svoje srdce. Povedal mu, ako vo vojne prišiel o otca a staršieho brata a o zúfalej situácii doma. Vysvetlil mu, že matka a sestra nemajú nikoho, kto by im pomohol na farme. „Vieš o tom, že ti môžem pomôcť?“ povedal zrazu chlapec. Chytil nešťastného vojaka za ruku a viedol ho späť k bráne do Bieleho domu. Prešli okolo nevšímavej stráže a nikto ich nezastavil. Smerovali priamo ku vchodo-

vým dverám a vošli dnu. Minuli skupinu generálov a vyšších dôstojníkov a nikto sa na nič nepýtal. Vojak tomu vôbec nerozumel. Prečo nás nikto nezastavil?

Napokon sa ocitli pred dverami Oválnej pracovne, kde prezident zvyčajne úraduje. Malý chlapec ani nezaklopal a rovno vstúpil do miestnosti spolu s vojakom. Za stolom sedel Abraham Lincoln a so štátnym tajomníkom pozorne študovali rozložené vojenské mapy.

Prezident sa pozrel na chlapca so sprievodom a povedal: „Dobré odpoľudnie, Tad. Predstaviš mi svojho priateľa?“

Tad Lincoln, prezidentov syn, odpovedal: „Otec, tento vojak sa chce s tebou porozprávať.“ Mladý muž potom oboznámil prezidenta so situáciou, v akej sa nachádza a hneď na mieste dostal priepustku z armády, o ktorú tak stál. Prezidentov syn Tad nemusel klopať na dvere, ani žiadať a prosiť, aby videl otca. Vošiel priamo do pracovne a otec sa potešil, keď ho zbadal. Ježiš má okamžitý prístup k Otcovi. Berie nás za ruku a vedie priamo do jeho prítomnosti.

Keď pozeráme na Krista, sme v bezpečí. To, kam sa pozeráme, mení náš kresťanský život. Ak hľadáme do minulosti, naplňa nás často pocit sklamania. Ak sa pozrieme do vlastného vnútra, často bývame naplnení pocitom nehodnosti. Ak sme príliš zameraní na budúcnosť, možno prevážia pocity strachu. Pohľad na Ježiša v nebeskej svätyni pomáha nájsť pravý pokoj. Vierou spočívame v jeho láske v nebeskom útočiskovom meste. V Kristovej náručí sme v bezpečí teraz aj po celú večnosť.

Sobota – tiché útočisko

Okrem nebeskej svätyně, kde vierou v Ježiša nachádzame útočisko a bezpečie v tomto porušenom svete, milujúci nebeský Otec stvoril bezpečné útočisko aj na našej zemi.

Židovský spisovateľ Abraham Heschel ho nazval Božím „chrámom v čase“. Každý týždeň nás Boh pozýva prežiť odpočinok a nájsť útočisko uprostred uponáhľaného sveta, ktorý sa pomaly vymyká kontrole. Keď vstupujeme do Božieho sobotného odpočinku, všetky starosti života môžeme nechať za sebou.

Pri stvorení, dávno pred vznikom židovského národa, Boh oddelil siedmy deň, sobotu. V prvej knihe Biblie je napísané: „Siedmeho dňa Boh dokončil svoje dielo, ktoré konal a v siedmy deň si Boh odpočinul od všetkého, čo utvoril. Boh požehnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ten deň Boh prestal vykonávať celé svoje stvoriteľské dielo, ktoré utvoril.“ (1 Moj 2,2.3)

V 2. Mojžišovej knihe Božie slovo hovorí, že Boh v siedmy deň stvoriteľského týždňa „odpočíval a oddychoval“ (2 Moj 31,17). Ak vstúpime do Božieho odpočinku v siedmy deň, v sobotu, ako je to prikázané v 2 Moj 20,8-11, („Pamätaj na sobotný deň, že ho máš svätiti! Šesť dní budeš pracovať a konať všetku svoju prácu. Siedmy deň je sobota pre Hospodina, tvojho Boha. Nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn, ani tvoja dcéra, ani tvoj sluha, ani tvoja slúžka, ani tvoj dobytok, ani cudzinec, ktorý je v tvojich bránach. Veď Hospodin za šesť dní utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, a v siedmy deň odpočíval. Preto Hospodin požehnal sobotný deň a posvätil ho.“) aj my si oddýchneme. Sobota je oázou v čase, miesto stíšenia, pokoja a bezpečia v hektickom vychýlenom svete.

Sobota nádherne predstavuje večný vzťah k Bohu. Rozprestiera sa v čase od záhrady Eden pri stvorení až po záhradu, ktorú Boh vytvorí z tejto planéty na konci času. Trvá od raja strateného po raj obnovený. V živote potrebujeme tento typ večnosti. Miesto, ktoré nás vždy znovu a znovu uistuje, že sme vo večnom vzťahu s Bohom. Potrebujeme

„chrám v čase“, kde je táto istota hlboko zakotvená. Miesto, ktoré pripomína, že nebeský Otec je tu vždy pre nás. Odborník na mentálne zdravie Torben Bergland sa zaoberal štúdiami o dosahu krízy, predovšetkým ekonomickej recesie na duševnú rovnováhu človeka. Výskumy ukazujú, že tieto sociálne katastrofy vedú k vyššej miere depresí, úzkostí a samovrážd. Dr. Bergland dospel k zaujímavému poznatku: „Je čas na prestávku. Žijeme vo svete, ktorý je taký uponáhľaný a má taký spád, že každú sekundu možno niečím vyplniť. V každom okamihu bdelosti sú mnohí zaneprázdnení buď produkovaním, alebo konzumovaním. Na premýšľanie, reflexiu, meditáciu, na pocity, rozhovor, na spojenie už neostáva čas. Keď sa teraz takmer všetko zastavilo, potrebujeme spomaliť. Dovoľiť priestoru, aby sa otvoril, urobiť si pauzu, klásť si otázky, hodnotiť, znovu zvažovať. Nezanesme otvorený priestor všetkým, čo je poruke. Na chvíľu zapremýšľajme. Žijem život, aký chcem? Čo sú skutočné hodnoty a priority môjho života?“ Presne pre ten dôvod potrebujeme zažiť skúsenosť soboty. Nadišiel čas na premýšľanie o zmysle života, na nadviazanie spojenia so Stvoriteľom. V sobotu si pripomíname naše korene Božích detí. Rastieme a dozrievame. Áno, potrebujeme toto miesto večnosti, ktoré prepája celok nášho života a večnosť vzťahu k Bohu. Sobota nás povoláva od časnosti k večnosti. Pripomína, že nie sme len kožou, ktorá pokrýva kosti. Nie sme genetickou náhodou. Nevyvinuli sme sa. Sobota pripomína, že na rotujúcej planéte zloženej z prachu, ktorá sa vrhá do vesmíru rýchlou rýchlosťou vyše 100 000 km za hodinu na cestu nikam nie sme sami. Každý týždeň je pripomienkou, že sme stvorení Bohom a povolaní odpočívať obklopení jeho starostlivosťou.

Sme pozvaní vstúpiť do jeho nebeského odpočinku. Sobota nás volá, aby sme prežili predchuť neba už dnes.

Aby sme zažili vzťah so Stvoriteľom, ktorý bude pokračovať po celú večnosť. Sobota je preddavkom večnosti, ktorá toho prinesie oveľa viac, no tento deň je začiatkom. Je možné, že sme v zaneprázdnenosti života naplnenom úzkosťami a stresom zabudli na jedno z najväčších Božích požehnaní? Je možné, že nás Boh povoláva k niečomu, čo je hlbšie, širšie, vyššie a väčšie, než čo sme zažili kedykoľvek predtým? Netúži Boh po tom, aby sme prežili novú hĺbku soboty? Neželá si, aby sme prežili skutočný odpočinok prameniáci zo soboty?

Zachovávanie pravej soboty nie je v nijakom prípade legalistická požiadavka Starej zmluvy. Sobotný odpočinok je symbolom nášho odpočinku v Kristovi. Už sa nepokúšame zaistiť si spasenie vlastným úsilím. Boh nás spasil v Kristovi.

Keď Ježiš dobrovoľne zomrel na kríži, bola to smrť, ktorú sme si zaslúžili my. Položil svoj dokonalý život ako náhradu za náš hriešny život. Sobota nie je symbol zákonníctva. Je to večná pripomienka, že základom spasenia je odpočinok v Kristovi. Tesár z Nazareta vytvoril zvláštny príbytok, kde nájdeme útočisko a bezpečie. Vykonal dokonalé dielo. V Kristovi sme milujúcim nebeským Otcom bezpodmienečne prijatí. Keď v sobotu odpočívame, ponárame sa do jeho láskavej opatery. Odpočívame v jeho spravodlivosti. Sobotný odpočinok je symbolom skúsenosti viery v Kristovi. Je to názorná ilustrácia dôvery v Ježiša Krista.

Celý týždeň pracujeme, ale v siedmy deň odpočívame. Od zamerania na vlastný výkon sa obraciame k úplnému odpočinku v Kristovi. V Ježišovi nachádzame miesto, kam patríme. Nemusíme s vypätím všetkých síl v strese pracovať na vlastnom spasení. Život nemá byť naplnený pocitom viny, strachom a úzkosťou. Sobota odkrýva postoj úplnej závislosti od Krista, ktorý nás stvoril a zachránil.

Spasenie prichádza výlučne v Kristovi. Nezaslúžime si ho. Nedá sa kúpiť. Odpočívame a prijímame ho vierou.

Boh nám daroval sobotu ako pripomienku, že on je ten, kto nás posväčuje. Ako to funguje? Je to presne to, čo Boh vykonal v siedmy deň. Bol to obyčajný časový úsek na konci stvoriteľského týždňa, kým ho Boh neoddelil a neposvätil. Prostredníctvom soboty nám Stvoriteľ hovorí: „To je to, čo chcem urobiť aj pre teba. Chcem ťa oddeliť ako moje zvláštne dieťa. Chcem v tebe prebývať. Posvätiť ťa, podeliť sa o svoju svätosť s tebou.“

Sobota pripomína, kde sa rozvíja náš charakter – vo vzťahu s nebeským Otcom a s Ježišom Kristom. Sobota je nepretržité živé zaslúbenie Božej ochoty pomáhať nám v raste cez všetky výšky a pády, tragédie a úspechy, ktoré život prináša. Potrebujeme si oddeliť zvláštny čas na spoločnosť s Bohom, ktorý nás posväčuje a pomáha nám rásť. Sobota pokračuje v pravidelnom týždennom cykle od stvorenia až po dnešok. Začala sa v záhrade Eden a bude sa pripomínať aj po Kristovom druhom príchode, keď bude obnovená zem. Je základom každej oslavnej bohoslužby. V poslednej knihe Biblie Ján píše: „Hoden si, Pane a Bože náš, prijať slávu, česť i moc, lebo ty si stvoril všetky veci a z tvojej vôle boli a sú stvorené.“ (Zj 4,11) Existujeme len vďaka Božej vôli. Nie sme náhodný zhluk molekúl alebo neorganizované zoskupenie buniek. Sobotné uctievanie je nádherné svedectvo o láske Stvoriteľa, ktorý nám dal dar života.

Prorok Izaiáš píše o čase, keď Boh stvorí „nové nebo a novú zem“: „Stane sa, že pri každom novmesiaci a sobotu čo sobotu sa každý príde pokloniť predom mňa, hovorí Hospodin.“ (Iz 66,23) Každou sobotou na novej zemi vstúpime do radostnej bohoslužby s celým vesmírom. Otec, Syn a Duch Svätý nás povedú v symfónii chvály

v Novom Jeruzaleme, nebeskom útočiskovom meste. Tam budeme navždy v bezpečí.

Nový Jeruzalem – najbezpečnejšie útočiskové mesto

Boh nás pozoruhodným spôsobom povzbudzuje, keď prechádzame rôznymi skúškami. Apoštol Ján sa ocitol vo vyhnanstve na skalnatom opustenom gréckom ostrove Patmos. Predstavme si jeho osamelosť. Bol izolovaný od rodiny, priateľov, kresťanských bratov a sestier. Samota často vedie k zmalomyseľneniu. Ján však nebol sám. Deň čo deň trávil čas s Ježišom v modlitbe a hlbokom rozjímaní. Jedného dňa ho osvietila Božia sláva. Anjel Pánov zostúpil z neba a zjavil mu budúcnosť v úžasných symboloch prorockej predstavivosti. Apoštol videnie zapísal, aby sme ho mohli čítať aj dnes v poslednej knihe Písma, v Zjavení. Prorocké zjavenie ukazuje, že Boh má budúcnosť planéty pod kontrolou. Vyvrcholením knihy je pohľad na sväté mesto Jeruzalem, ktoré zostupuje z neba na zem. V hĺbke srdca túžime po bezpečí. Túžime po lepšom svete bez trápenia, bolesti a žiaľu. Nový Jeruzalem bude najbezpečnejší príbytok. Božie večné útočiskové mesto. V Ježišovej prítomnosti budeme na veky v bezpečí.

Apoštol Ján o Novom Jeruzaleme napísal: „Videl som nové nebo a novú zem, lebo prvé nebo a prvá zem sa pominuli a ani mora už niet. A videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem, pripravené ako nevesta ozdobená pre svojho ženícha. Od trónu som počul mohutný hlas: Pozri, Boží stánok medzi ľuďmi. Boh bude s nimi prebývať a oni budú jeho ľuďom; on sám, ich Boh, bude s nimi. Zotrie im z očí každú slzu a smrť už viac nebude, ani smútok, ani nárek, ani bolesť už nebude, lebo čo bolo skôr, sa pominulo.“ (Zj 21,1-4)

Apoštol videl záverečnú scénu veľkého sporu medzi dobrom a zlom. Neprávosť, zlo a hriech budú úplne a definitívne zničené. Sväté mesto, Nový Jeruzalem zostúpi z neba. Planéta zem, pohltená konfliktmi, hladomormi, vojnami, prírodnými katastrofami, kriminalitou, chorobami a nákazami, bude obnovená. Zem sa vráti do rajskej nádhery. Pôvodne vzbúrenecká planéta sa stane miestom Božieho nového sveta. Stánok Boží, miesto Božieho prebývania, bude súčasťou novej zeme. Boh bude prebývať uprostred svojho ľudu. Láska a radosť naplnia naše srdcia. Neduhy, nešťastia a smrť sa navždy stratia. Jedného dňa zlo uvoľní cestu spravodlivosti a vojny nahradí pokoj. Pominú sa choroby a naše telá budú dokonale zdravé. Zlo utrpí porážku a zavládne dobro. Chudoba uvoľní cestu prosperite. Jedného dňa bude satan zničený a Ježiš sa stane Pánom všetkého a Kráľom kráľov. Aj keď sa zlo javí príliš veľké, nespravodlivosť príliš rozšírená a hriech takmer nezničiteľný, Verný a Pravý svedok, vzkriesený Kristus, vládca kráľov zeme – pravý Kráľ kráľov – skutočne príde znovu a budeme s ním žiť po celú večnosť.

Jedného dňa, keď sa veľký škótsky kazateľ a spisovateľ George McDonald rozprával so synom, prišla reč aj na nebo a prorockú víziu konca všetkých vecí. „Zdá sa to príliš krásne, aby to bola pravda,“ poznamenal syn. Na otcovej tvári sa rozžiaril úsmev. „Nay,“ odpovedal. „Je to také krásne, že to musí byť pravda.“ (Philip Yancey, *Disappointment With God*, s. 97) Starý kazateľ mal pravdu. Ľudská myseľ si nedokáže vysnívať ukončenie konfliktu dobra a zla, ktoré bude nepredstaviteľne veľkolepé. Radosť v nebi presiahne ľudské chápanie. Nebeský Otec pripravil niečo, čo uspokojí každú túžbu srdca. To najdôležitejšie, čo dodá srdcu pokoj, je Ježišova blízkosť po celú večnosť. On je zdroj skutočnej radosti a prameň šťastia. Uspokojí

smäď duše po hľbokej, trvalej láske, ktorá sa nikdy nekončí. Boli sme stvorení, aby nás niekto miloval a cez nekonečné veky zažijeme vždy viac a viac Božej lásky.

Kristova nepodmienečná, nekonečná a nepochopiteľná láska si nájde nové cesty, ako priniesť radosť do nášho srdca a urobiť nás šťastnými. V novostvorenom svete objavíme, že najväčšie potešenie pre nebeskú Trojicu – Otca, Syna a Ducha Svätého – je prinášať radosť nebeským obyvateľom.

Priali by ste si zažiť túto nevypovedateľnú radosť, nezmerné šťastie, pokoj za hranicami ľudského pochopenia a Božiu lásku, ktorá preteká z vášho srdca k tým, čo žijú okolo vás? Priali by ste si mať plnosť zdravia, neutíchnajúcu energiu a nevyčerpatelnú vitalitu? Priali by ste si rozvíjať každý dar, navštíviť nespočetné svety, cestovať k civilizáciám, ktoré nepadli do hriechu, a objavovať nové tajomstvá vesmíru? Priali by ste si nadviazať spoločenstvo s najväčšími osobnosťami, aké kedy žili, a rozvíjať hľboké a trvalé vzťahy? Nebo je príliš krásne na to, aby to nebola pravda. Všetko to je pripravené pre teba. Nebo je tvoj domov. Prečo práve v tejto chvíli neotvoriť srdce živému Kristovi a neodovzdať mu celý svoj život? Prijmi jeho lásku. Prijmi jeho odpustenie. Popros ho o silu žiť nový život a tešiť sa z toho, že si Božie dieťa, ktoré jedného dňa bude prežívať istotu a bezpečie v jeho láske v Novom Jeruzaleme naveky.

NÁDEJ

V NEPOKOJNÝCH ČASOCH

MARK A. FINLEY

Preklad Mikuláš Pavlík

Jazyková redakcia Darina Matisová

Technická redakcia Miroslav Priehradný

Fotografia na obálke www.shutterstock.com

Vydal Advent-Orion, s. r. o.

Šafárikova 9, 038 61 Vrútky

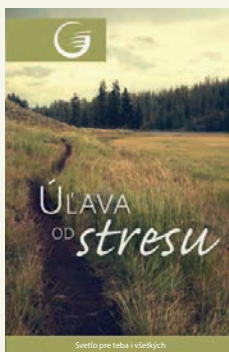
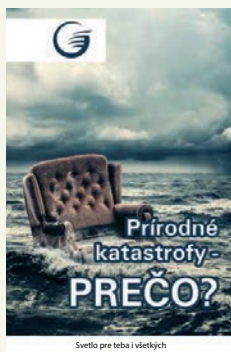
www.adventorion.sk

Prvé vydanie, 2021

Vytlačil FORK Martin

ISBN 978-80-8071-231-0

Hľadáte odpovede na otázky, ktoré prináša život? Ak áno, kliknite na www.glowonline.org/glow-slovak

... a ďalšie zaujímavé témy

Strach. Obavy. Stres.

Emócie, ktoré nás môžu presiahnuť a pohltiť. Napíňajú myseľ nezodpovedateľnými otázkami: Prídem o niečo cenné? O zdravie? Prácu? Rodinu? Vráti sa náš život do normálu? Čo vlastne znamená to, že bude „normálny“? Žijeme vo svete poznamenanom hriechom, a hoci sa každý deň dozvedáme o nových katastrofách, svoj strach môžeme odovzdať Ježišovi. On je odpoveďou na všadeprítomné obavy, ktoré pohlcujú našu energiu, okrádajú nás o radosť a poškodzujú naše zdravie.

Strach je emócia. Viera je postoj. To, na čo sa zameriame, je náš výber.

Keď sa prispôbujeme tomu, na čo sme sa zamerali, strach musí uvoľniť cestu viere.

Spolu s evanjelistom Markom Finleym objavme toho, kto je väčší ako naše obavy, väčší než naše starosti a úzkosť. Toho, kto má praktické, vecné a reálne odpovede na naše problémy. Len z neho pramení naša istota, pretože zaslúbil: „Nezanechám ťa, ani ťa neopustím.“ (Heb 13,5)

Mark A. Finley pôsobil ako rečník a riaditeľ televízneho programu Itiswritten. Napísal viac ako 70 kníh a v mnohých krajinách sveta pôsobil ako medzinárodný evanjelista.

ISBN 978-80-8071-231-0

9 788080 712310